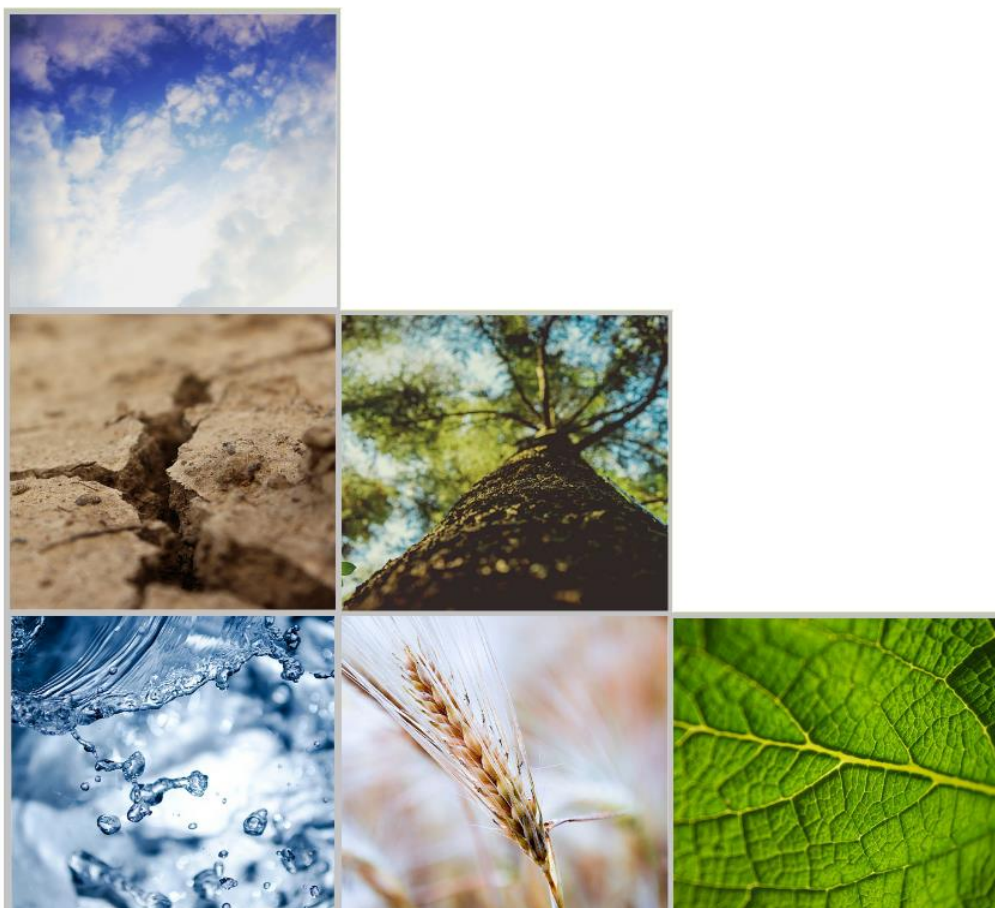

Prognoza oddziaływania na
środowisko
„Aktualizacji Programu Ochrony
Środowiska dla Gminy Miejskiej
Ciechocinek
na lata 2020-2023
z uwzględnieniem perspektywy do
2026 roku,,

Zamawiający:

**GMINA MIEJSKA
CIECHOCINEK**

Urząd Miasta Ciechocinek

ul. Mikołaja Kopernika 19

87-720 Ciechocinek

Wykonawca:

Ekolog Sp. z o.o.
ul. Świętowidzka 6/4
61-058 Poznań

Autorzy opracowania:

inż. Katarzyna Walkowiak

mgr Jakub Smakulski

Spis treści

Spis treści	3
1. Wprowadzenie	7
1.1 Stan formalno-prawny	8
1.2 Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania do programu ochrony środowiska	8
1.3 Powiązanie Programu z dokumentami szczebla lokalnego, powiatowego, wojewódzkiego, krajowego i międzynarodowego oraz analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	9
1.3.1 Globalna Agenda 21	10
1.3.2 Strategia Europa 2020.....	10
1.3.3 Europejska Strategia Zrównoważonego Rozwoju.....	12
1.3.4 Pakiet energetyczno-klimatyczny	12
1.3.5 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	13
1.3.6 Strategia Rozwoju Kraju 2020	15
1.3.7 Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko	17
1.3.8 Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	19
1.3.9 Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030)	20
1.3.10 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020.....	21
1.3.11 Strategia „Sprawne Państwo 2020”	22
1.3.12 Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	23
1.3.13 Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie .	24
1.3.14 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	25
1.3.15 Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	26
1.3.16 Polityka energetyczna Polski do 2030 r.	27
1.3.17 Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020	29
1.3.18 Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	29
1.3.19 Krajowy plan gospodarki odpadami 2022	30
1.3.20 Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów	31
1.3.21 Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	32
1.3.22 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.....	33
1.3.23 Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020.....	34
1.3.24 Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 – 2020	35
1.3.25 Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.	36
1.3.26 Program wodno – środowiskowy kraju.....	37
1.3.27 Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Wisły	38

1.3.28 Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2020 – Plan modernizacji 2020+39	
1.3.29 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego	41
1.3.30 Plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028	42
3.1.31 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016-2020	43
1.3.32 Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016 – 2020	44
1.3.33 Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	45
2. Główne cele oraz zawartość ocenianego dokumentu	46
2.1 Cel projektowanego dokumentu	46
2.2 Zawartość ocenianego dokumentu	46
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy	47
4. Metody analizy skutków realizacji postanowień Programu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	49
5. Charakterystyka gminy oraz analiza i ocena istniejącego stanu środowiska.....	52
5.1 Charakterystyka gminy	52
5.1.1 Uwarunkowania fizyczno-geograficzne	52
5.1.2 Uwarunkowania społeczno-gospodarcze	55
5.2 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska.....	58
5.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.	58
5.2.2 Klimat akustyczny	66
5.2.3 Pola elektromagnetyczne	67
5.2.4 Gospodarowanie wodami	69
5.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa	72
5.2.6 Zasoby geologiczne.....	75
5.2.7 Gleby	76
5.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	76
5.2.9. Walory środowiska przyrodniczego gminy i formy ochrony przyrody.....	80
5.2.10. Zagrożenia poważnymi awariami	86
6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu	88
7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.....	89
8. Identyfikacja i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne	90
9. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	109
10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	109
11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo	

wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	110
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	112
13. Wykorzystane materiały	115

Spis rycin

Rycina 1. Położenie Gminy Miejskiej Ciechocinek na tle powiatu aleksandrowskiego.....	52
Rycina 2. . Zmiany liczby ludności w Gminie Miejskiej Ciechocinek w latach 2015 – 2018	55
Rycina 3. Róża wiatrów dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	58
Rycina 4. Wykres prędkości wiatru dla Gminy Miejskiej Ciechocinek.....	59
Rycina 5. Wykres temperatur maksymalnych dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	59
Rycina 6. Wykres ilości opadów dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	60
Rycina 7. Wykres usłonecznienia dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	60
Rycina 8. Rozmieszczenie rzek na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek	69
Rycina 9. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek	71
Rycina 10. Gmina Ciechocinek na tle GZWP.....	72
Rycina 11. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami.....	77
Rycina 12. Położenie Gminy Ciechocinek na tle form ochrony przyrody.....	84
Rycina 13. Położenie Gminy Ciechocinek na tle korytarzy ekologicznych	85

Spis tabel

Tabela 1. Cele w Globalnej Agendzie 21	10
Tabela 2. Cele w Strategii Europa 2020.....	12
Tabela 3. Cele wyznaczone w Europejskiej Strategii Zrównoważonego Rozwoju	12
Tabela 4. Cele wyznaczone w Pakiecie energetyczno-klimatycznym	13
Tabela 5. Cele wyznaczone w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.....	14
Tabela 6. Cele wyznaczone w strategii rozwoju kraju 2020.....	16
Tabela 7. Cele rozwojowe i kierunki interwencji w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 roku.....	19
Tabela 8. Cele Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.....	20
Tabela 9. Cele w Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030)	21
Tabela 10. Cele w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020.....	22
Tabela 11. Cele w Strategii Sprawne Państwo 2020	22
Tabela 12. Cele w Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022.....	24
Tabela 13. Cele w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie	24
Tabela 14. Cele w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	25
Tabela 15. Cele w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	27
Tabela 16. Kierunki interwencji w Polityce energetycznej Polski perspektywa do 2030 roku	28

Tabela 17. Kierunki interwencji w Krajowym Programie Ochrony Powietrza perspektywa do roku 2020	29
Tabela 18. Kierunki interwencji w Narodowym Programie Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	30
Tabela 19. Kierunki interwencji w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022.....	30
Tabela 20. Kierunki interwencji w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów	32
Tabela 21. Cele i kierunki określone w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawaniu Odpadów .	32
Tabela 22. Kierunki interwencji w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020..	33
Tabela 23. Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020.....	34
Tabela 24. Cele Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 - 2020	35
Tabela 25. Kierunki interwencji w SPA do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku	36
Tabela 26. Cele wyznaczone w Programie wodno – środowiskowym kraju	37
Tabela 27. Cele określone w Planie Gospodarowania Wodami na obszarach dorzecza Wisły	39
Tabela 28. Cele w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego 2020	41
Tabela 29. Cele w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.	42
Tabela 30. Cele w Planie gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego.....	42
Tabela 31. Cele w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	44
Tabela 32. Cele Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek	45
Tabela 33. Cele Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	45
Tabela 34. Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu.....	48
Tabela 35. Wskaźniki monitorowania programu dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	50
Tabela 36. Podstawowe dane demograficzne Gminy Ciechocinek	56
Tabela 37. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2016-2018.....	56
Tabela 38. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych	57
Tabela 39. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w 2017 roku.....	64
Tabela 40. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w 2017 roku.....	65
Tabela 41. Charakterystyka rzecznych JCWP w Gminie Miejskiej Ciechocinek	70
Tabela 42. Dane dotyczące sieci wodociągowej Gminie Ciechocinek.....	73
Tabela 43. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Gminie Ciechocinek	74
Tabela 44. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Ciechocinek w latach 2015-2018	75
Tabela 45. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek.....	78
Tabela 46. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek	79

Tabela 47. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek	79
Tabela 48. Grunty leśne występujące na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek w roku 2018	86
Tabela 50. Główne problemy i wyznaczone cele ochrony środowiska w Gminie Miejskiej Ciechocinek	89
Tabela 51. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska w tym na formy ochrony przyrody i człowieka w podziale na pozytywne, negatywne oraz neutralne	93
Tabela 52. Oddziaływania zadań wyznaczonych w Aktualizacji Programu na komponenty środowiska przyrodniczego	97

1. Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Prognoza Oddziaływania na Środowisko Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r.”, zwane dalej *Prognozą* i *Programem*

1.1 Stan formalno-prawny

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem realizowanym z obowiązku wynikającego z zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo Ochrony Środowiska* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1936 ze zm.). Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, skutków realizacji wyżej wymienionego *Programu*, którego elementem jest niniejsza *Prognoza* i opracowanie *Prognozy Oddziaływania na Środowisko* skutków realizacji *Programu* wynika z obowiązku zawartego w ustawie z dnia 3 października 2008 r., *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.). Powyższa ustawa jest skutkiem wdrożenia do polskiego ustawodawstwa Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

1.2 Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania do programu ochrony środowiska

Zakres *Prognozy* jest zgodny z art. 51 ustawy z dnia 8 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.) oraz z wymaganiami nałożonymi przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Bydgoszczy oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Powyższa *Prognoza* powinna:

- zawierać:
 - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- określać, analizować i oceniać:
 - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. 2020 r., poz. 55 z późn. zm.),
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótkoterminowego, średnioterminowego i

długoterminowego, stałego i chwilowego oraz pozytywnego i negatywnego, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, w szczególności na:

- ✓ różnorodność biologiczną – rośliny i zwierzęta,
 - ✓ ludzi,
 - ✓ wodę,
 - ✓ powietrze,
 - ✓ powierzchnię ziemi,
 - ✓ krajobraz,
 - ✓ klimat,
 - ✓ zasoby naturalne,
 - ✓ zabytki,
 - ✓ dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.
- przedstawiać:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3 Powiązanie *Programu* z dokumentami szczebla lokalnego, powiatowego, wojewódzkiego, krajowego i międzynarodowego oraz analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Realizacja celów i zadań zawartych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r.* wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń *Programu* z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji samorządowej oraz administracji rządowej. Oznacza to, że planowane działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

1.3.1 Globalna Agenda 21

Globalna Agenda 21, uchwalona w czerwcu 1992 r. na Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Spraw Środowiska i Rozwoju w Rio de Janeiro na tzw. Szczycie Ziemi, stanowi globalny program działań na rzecz środowiska i rozwoju. Program ten wskazuje, w jaki sposób należy równoważyć rozwój gospodarczy i społeczny z poszanowaniem środowiska. Wdrażanie założeń Agendy opiera się na zasadzie „Myśl globalnie, działaj lokalnie”, zgodnie z którą największą rolę w ich realizacji przypisuje się władzom lokalnym.

Agenda składa się z czterech zasadniczych części, omawiających następujące zagadnienia:

- problemy socjalne i gospodarcze,
- zachowanie i zagospodarowanie zasobów w celu zapewnienia rozwoju,
- wzmocnienia znaczenia ważnych grup społecznych,
- możliwości realizacyjne celów i zadań agendy.

Agenda 21 - zawiera podstawowe zalecenia dotyczące ochrony i kształtowania środowiska życia człowieka, zwracając uwagę na szereg jego uwarunkowań społecznych i ekonomicznych oraz ochronę zasobów naturalnych, a także racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Agenda 21 stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju. Zasady zrównoważonego rozwoju przyjęte w Agendzie 21 zostały usankcjonowane na szczeblu krajowym między innymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawowe założenia Agendy 21 mają swoje odzwierciedlenie w celach średniookresowych zaplanowanych do realizacji na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek. Szczególną uwagę w Agendzie 21 zwrócono na konieczność ochrony zasobów naturalnych oraz racjonalne gospodarowanie nimi jako wykładnię ochrony środowiska życia człowieka, tym samym uzależniono jakość życia człowieka od jakości środowiska. Do tych założeń nawiązują wszystkie cele Aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek*, ponieważ wszystkie dotyczą zrównoważonego rozwoju.

Tabela 1. Cele w Globalnej Agendzie 21

Kierunek określony w Globalnej Agendzie	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Racjonalne gospodarowanie zasobami w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	-

1.3.2 Strategia Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020”, przyjęta przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju jako członka Unii Europejskiej. Ten

fundamentalny dla rozwoju Unii Europejskiej dokument określa działania, których podjęcie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i otworzy europejską gospodarkę na przyszłe wyzwania.

W ramach Strategii wyznaczone zostały 3 priorytety, które będą realizowane na szczeblu unijnym i krajowym:

- wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego),
- wzrost zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności),
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji, walka z ubóstwem).

Dokument ten skoncentrowany jest na zapewnieniu inteligentnego rozwoju społeczeństwu i gospodarce wszystkich krajów europejskich i Europy jako całości. Z perspektywy ochrony i zarządzania środowiskiem, rozwój taki jest możliwy dzięki stosowaniu nowoczesnych technologii pozwalających ograniczyć zużycie zasobów, jak również wdrażanie technologii pozwalających prowadzić recykling materiałowy.

Również w gminie Ciechocinek przewiduje się działania i zadania służące realizacji celów Strategii Europa 2020. W *Programie Ochrony Środowiska* wyznaczono następujące cele służące efektywniejszemu wykorzystaniu zasobów naturalnych:

- Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu do końca 2023 roku – w tym zadania polegające na promocji odnawialnych źródeł energii, termomodernizacji budynków i modernizacji dróg. Działania te pozwolą na zmniejszenie zużycia paliw, umożliwią efektywniejsze zarządzanie ciepłem w budynkach, ograniczenie strat ciepła, a tym samym ograniczenie surowców potrzebnych do ogrzania budynków,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę – w tym zadania z zakresu oczyszczania ścieków wpisują się w założenia Strategii Europa 2020. Powszechny system odbioru ścieków i oczyszczania ścieków oraz coraz nowsze, bardziej skuteczne metody uzdatniania ścieków pozwalają na ponowne użycie wody, a tym samym zmniejszają ryzyko braku wody, w czasach, gdy ogólnościatowym problemem staje się problem deficytu wody pitnej,
- Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją – złoża kopalin są zasobami nieodnawialnymi, należy więc prowadzić ich racjonalne wydobycie, w miejscach do tego przeznaczonych, w ilościach niezbędnych, określonych w specjalnych pozwoleniach – koncesjach,
- Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych – aby zapewnić inteligentny rozwój gminy konieczne jest również zapewnienie racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody. W *Programie Ochrony Środowiska* ujęto zadania mające na celu utrzymanie istniejącej struktury przyrodniczej i zasobów leśnych,

- Gospodarka odpadami – zaplanowana na terenie gminy gospodarka odpadami, w tym działania mające na celu uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek mają prowadzić do selektywnej zbiórki odpadów oraz osiągnięcia wysokich poziomów odzysku.

Tabela 2. Cele w Strategii Europa 2020

Kierunek określony w Strategii Europa 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Ograniczyć emisję dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%; zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20%;	I.1. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód V .1. Racjonalna gospodarka wodno- ściekowa	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje cele, które wpisują się w cele Strategii Europa 2020.

1.3.3 Europejska Strategia Zrównoważonego Rozwoju

Głównym celem Europejskiej Strategii Zrównoważonego Rozwoju jest zrównoważenie wzrostu gospodarczego i wysokiego poziomu życia z ochroną środowiska naturalnego. Przyjęta została 26 czerwca 2006 r. i następnie zaktualizowana. Strategia ma na celu wzrost dobrobytu poprzez działania w zakresie:

- ochrony środowiska naturalnego (rozwój gospodarczy bez niszczenia środowiska),
- sprawiedliwości i spójności społecznej (tworzenie demokratycznego społeczeństwa, dającego każdej jednostce szanse rozwoju),
- dobrobytu gospodarczego (pełne zatrudnienie oraz stabilna praca),
- wypełniania obowiązków na arenie międzynarodowej (współpraca międzynarodowa, pomoc krajom rozwijającym się, w przestrzeganiu zasad zrównoważonego rozwoju).

Wszystkie zadania ujęte w *Programie Ochrony Środowiska* mają służyć z jednej strony ochronie środowiska naturalnego, a z drugiej rozwojowi gospodarczemu bez niszczenia środowiska.

Tabela 3. Cele wyznaczone w Europejskiej Strategii Zrównoważonego Rozwoju

Kierunek określony w Europejskiej Strategii Zrównoważonego Rozwoju	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Ochrona środowiska naturalnego (rozwój gospodarczy bez niszczenia środowiska)	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	-

1.3.4 Pakiet energetyczno-klimatyczny

Został przyjęty 17 grudnia 2008 r. jako narzędzie legislacyjne, zmierzające do kontrolowania i ograniczania emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Zakłada redukcję o 20% emisji gazów cieplarnianych w UE w stosunku do 1990 r., 20% udział energii odnawialnej w zużyciu

energii ogółem w 2020 r. (dla Polski udział ten to 15%), 20% wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Analizowana *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* nawiązuje do założeń pakietu energetyczno – klimatycznego poprzez przyjęcie celu średniookresowego jakim jest ochrona klimatu i poprawa jakości powietrza, a szczególnie zadań polegających na udzieleniu dotacji na termomodernizację budynków i modernizacji dróg. Zakłada się, że termomodernizacja budynków na terenie gminy przyczyni się do zmniejszenia zużycia paliw, a w związku z tym zmniejszenia emisji ze spalania paliw. Również działania z zakresu odnawialnych źródeł energii przyczynią się do zmniejszenia zużycia paliwa, a tym samym zmniejszenia emisji CO₂.

Tabela 4. Cele wyznaczone w Pakiecie energetyczno-klimatycznym

Kierunek określony w Pakiecie energetyczno - klimatycznym	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Redukcja o 20% emisji gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.	I.1. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód, VIII.1. Racjonalna gospodarka odpadami,	-
Zwiększenie udziału zużycia energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii do 20%		
Zwiększenie o 20% efektywność energetyczną w stosunku do prognoz na rok 2020		

1.3.5 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerzy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W przypadku tej Strategii to okres prawie 20 lat, gdyż przyjętym przy jej konstruowaniu horyzontem czasowym jest rok 2030. Uzupełnieniem ramy strategicznej rozwoju Polski do 2030 roku jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16 marca 2012 r.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Informacje o wskaźnikach i zasadach monitorowania postępu realizacji założeń i działań przedstawionych w Strategii zostały przedstawione w rozdziale siódmym – monitorowanie efektów strategii. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie:

- konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji),

- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- efektywności i sprawności państwa (efektywności).

Proponowane w Strategii obszary strategiczne związane są z obszarami opisanymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2012 r. Łącznie stanowią podstawowe narzędzie wdrażania DSRK do 2020 r., czyli:

- sprawne i efektywne państwo (obszar pierwszy) – odpowiada mu obszar strategiczny trzeci DSRK,
- konkurencyjna gospodarka (obszar drugi) – odpowiada mu obszar strategiczny pierwszy DSRK,
- spójność społeczna i terytorialna (obszar trzeci)– odpowiada mu obszar strategiczny drugi DSRK.

W każdym z obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe (od dwóch do czterech w zależności od obszaru). Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Przy każdym z tych kierunków określony został cel do realizacji. Zebrane razem służą nowatorskiemu i niestandardowemu przedstawieniu zadań stojących przed administracją publiczną – przede wszystkim rządem, ale także samorządami - które należy zrealizować, aby poprawić jakość życia mieszkańców Polski.

Cele wyznaczone w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Cele wyznaczone w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Kierunek określony w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	-
Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	I.1.1. Kontrola jakości powietrza na terenie gminy I.1.2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej I.1.3. Rozwój odnawialnych źródeł energii I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych V.1.1. Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w cele szczegółowe i kierunki interwencji zawarte w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

1.3.6 Strategia Rozwoju Kraju 2020

„*Strategia Rozwoju Kraju do roku 2020*” jest elementem systemu zarządzania rozwojem kraju, na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r., o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 ze zm.).

Wspomniana ustawa wprowadza podstawowe dokumenty strategiczne, które łączy wspólna realizacja celów i kierunków interwencji, a są to:

- długookresowa strategia rozwoju kraju (DSRK) – tzw. Trzecia fala nowoczesności, która określa głównie trendy oraz koncepcję rozwojową kraju,
- średniookresowa strategia rozwoju kraju (ŚSRK), która określa cele strategiczne kraju do roku 2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych.

Strategiczne zadania państwa na najbliższe lata wynikające z decyzji zawartych DSRK, do których odwołuje się ŚSRK, są konieczne do wzmocnienia procesów rozwojowych. Celem głównym ŚSRK jest wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów, które zapewnią poprawę życia ludności oraz zrównoważony rozwój kraju.

Niniejszy *Program Ochrony Środowiska* został napisany w oparciu o drugi cel ŚSRK efektywność energetyczna i poprawa stanu środowiska. Zakłada harmonijny wzrost gospodarczy z uwzględnieniem wymogów z zakresu ochrony środowiska, który będzie stanowił główne wyzwanie rozwoju do 2020 roku. Warunkiem niezbędnym do realizacji planu poprawy jakości życia jest zachowanie zasobów przyrody w stanie niepogorszonym, ale również zwiększenie ich trwałości i jakości. Największym wyzwaniem staje się sprostanie zwiększającemu się zapotrzebowaniu na energię. Poszukuje się technologii, które będą ograniczały negatywny wpływ na środowisko, ale nie zahamują wzrostu gospodarczego. Podejmowane działania będą kierowane na zmianę struktury nośników energii, ale również na poprawę ich wydajności w sektorze przemysłowym i gospodarczym. Zwiększenie wykorzystania urządzeń i technologii energooszczędnych w sektorze publicznym.

Poprawa świadomości w zakresie wymogów ochrony środowiska wynika z dobrego i właściwego egzekwowania prawa. Podstawowym zadaniem będzie wdrożenie skutecznego programu ochrony cennych przyrodniczo obszarów i gatunków oraz zwiększenie bioróżnorodności. Zakłada się prowadzenie prac związanych ze zmniejszeniem fragmentaryzacji środowiska naturalnego, aby umożliwić migrację gatunkom fauny i flory (regionalną, krajową oraz międzynarodową). Poprawa stanu środowiska wpłynie również pozytywnie na jakość życia mieszkańców.

Realizacja celu: efektywność energetyczna i poprawa stanu środowiska będzie prowadzona przez zastosowanie priorytetowych kierunków interwencji publicznej:

- Racjonalne gospodarowanie zasobami,

- Poprawa efektywności energetycznej,
- Poprawa stanu środowiska,
- Adaptacja do zmian klimatu.

Cele wyznaczone w strategii rozwoju kraju 2020 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Cele wyznaczone w strategii rozwoju kraju 2020

Kierunek określony w Strategii Rozwoju Kraju 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Realizacja wszystkich celów <i>Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek</i> ma na celu administrowanie i zarządzanie w gminie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Wszystkie cele wyznaczone w <i>Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek</i> ma na celu administrowanie służą zapewnieniu bezpieczeństwa i potrzeb życia obywateli
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Wszystkie cele wyznaczone <i>Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek</i> ma na celu administrowanie służą rozwojowi gospodarcemu gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, a tym samym kreowaniu konkurencyjnej gospodarki.
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Priorytetowe kierunki działań: II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej, II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, II.6.4. Poprawa stanu środowiska, II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Podstawowym zadaniem celu II.6. Strategii Rozwoju Kraju staje się z jednej strony sprostanie rosnącemu zapotrzebowaniu na surowce i energię, z drugiej zaś – znajdowanie takich rozwiązań, by maksymalnie ograniczyć negatywny wpływ na środowisko, nie hamując przy tym wzrostu gospodarczego. Stąd zgodność analizowanego POŚ z SRK przejawia się poprzez wszystkie cele POŚ
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu	I.1.1. Kontrola jakości powietrza na terenie miasta i gminy I.1.2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej	-

Kierunek określony w Strategii Rozwoju Kraju 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
<p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</p>	<p>I.1.2.Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej I.1.4.Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych II.1.1.Zmniejszenie emisji hałasu z ruchu drogowego III.1.1.Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy V.1.1.Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy</p>	<p>POŚ jest spójny z Celem III.2. poprzez wprowadzenie odpowiednich standardów świadczenia usług publicznych oraz zwiększeniu ich dostępności, któremu służyć będzie szersze i bardziej kompleksowe wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych oraz rozwój niezbędnej do tego infrastruktury. Dotyczy to zarówno usług administracyjnych (formularze, zgłoszenia, wnioski), edukacyjnych, części opieki medycznej (administrowanie danymi, częściowa diagnostyka), kulturalnych (digitalizacja zasobów kultury i dziedzictwa narodowego) czy komunalnych (rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej, umożliwiającej selektywną zbiórkę odpadów etc.).</p>
<p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>	<p>Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek</p>	<p>W ramach wszystkich celów POŚ wyznaczono zadania dotyczące ujmowania szczególnych wymagań środowiska z zakresu danego obszaru interwencji w planowaniu przestrzennym gminy</p>

Struktura *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* nawiązuje do wyżej przedstawionych priorytetów Strategii Rozwoju Kraju. W *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* wyznaczono 10 obszarów interwencji wraz z celami. Wszystkie one są spójne z celami wyznaczonymi w tym dokumencie nadrzędnym.

1.3.7 Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 roku.

Podstawowym warunkiem zrównoważonego rozwoju jest zagwarantowanie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym pokoleniom, przy racjonalnym korzystaniu z dostępnych zasobów. Podejście to ma charakter dominujący w międzynarodowych stosunkach gospodarczych, a w ostatnich latach koncentruje się na konieczności transformacji systemów społeczno-gospodarczych w kierunku tzw. zielonej gospodarki.

Kwestią zasadniczą dla jakości życia ludzi i funkcjonowania gospodarki są stabilne, niczym niezakłócone dostawy energii. Strategia tworzy rodzaj pomostu pomiędzy środowiskiem i energetyką, stanowiąc jednocześnie impuls do bardziej efektywnego i racjonalnego prowadzenia polityki w obu

obszarach, tak aby wykorzystać efekt synergii i zapewnić podejmowanych działań. Celem strategii jest ułatwienie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce poprzez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Podstawowe zadanie strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania stojące przed Polską w perspektywie do 2020 r. w zakresie środowiska i energetyki, które zostały zdefiniowane jako priorytety krajowe w „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) do 2030 roku, jak i w średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020. Cele i działania zaplanowane w BEiŚ są także zgodne z celami strategii Europa 2020. W zakresie energetyki zgodność ta dotyczy pięciu priorytetów strategii energetycznej UE, tj. podniesienia efektywności energetycznej w Europie, utworzenia zintegrowanego, ogólnopolskiego rynku energii, nadania szerszych uprawnień konsumentom i uzyskania najwyższego poziomu bezpieczeństwa i niezawodności, wzmocnienia przywództwa Europy w zakresie technologii energetycznych i innowacji, a także wzmocnienia zewnętrznego wymiaru rynku energii UE. W zakresie polityk środowiskowych BEiŚ jest zgodne z podejściem UE prezentowanym w jednej z inicjatyw przewodnich strategii Europa 2020 – Europa efektywnie korzystająca z zasobów.

Przedstawione w niniejszej strategii działania umożliwiają, w połączeniu z pozostałymi zintegrowanymi strategiami, przezwyciężenie barier wzrostu, hamujących potencjał rozwojowy Polski, przyczyniając się w konsekwencji do wzmocnienia pozycji naszego kraju na arenie międzynarodowej.

Cel główny BEiŚ realizowany będzie poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencji przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 7. Cele rozwojowe i kierunki interwencji w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 roku

Kierunek określony w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko do 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych V.1.1. Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy VI.1.1. Nadzór nad zasobami kopalin VII.1.1. Utrzymanie dobrego stanu gleb IX.1.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej	-
Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych	-
Cel 3. Poprawa stanu środowiska	Wszystkie cele Aktualizacji POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Wszystkie cele wyznaczone w POŚ służą poprawie stanu środowiska w gminie

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w cele szczegółowe i kierunki interwencji zawarte w BEiŚ.

1.3.8 Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” skupia się na obszarach bezpośrednio związanych z tworzeniem i wdrażaniem innowacji oraz podnoszeniem konkurencyjności i efektywności podmiotów gospodarki, w tym w szczególności na zapewnieniu dostępu do wiedzy i kapitału oraz stworzeniu warunków do współpracy między podmiotami. Cel główny Strategii to wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy. Kierunki interwencji Strategii podporządkowane są realizacji czterech celów szczegółowych, dotyczących:

- 1) dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb działalności innowacyjnej,
- 2) zapewnienia gospodarce odpowiednich zasobów wiedzy i pracy,
- 3) zrównoważonego wykorzystania zasobów,
- 4) wzrostu umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Kierunki interwencji obejmują zarówno pasywne elementy otoczenia umożliwiające działalność gospodarczą i innowacyjną, jak i elementy aktywne, stymulujące taką działalność. W obu przypadkach działania w ramach poszczególnych kierunków interwencji skupiają się na lukach i barierach występujących w szeroko rozumianym systemie innowacji, pozostających poza bezpośrednim obszarem oddziaływania innych strategii rozwoju. Zarówno działania, jak i ich stany docelowe opierają

się na czterech zasadach horyzontalnych: kreowaniu wiedzy, partnerskiej współpracy, efektywnej alokacji zasobów/gospodarowaniu w obiegu oraz zarządzaniu strategicznym/odpowiedzialnym przywództwie.

Cele *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* wpisują się w założenia Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, a stopień tej zgodności z celami Strategii z POS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Cele Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Kierunek określony w Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki	-	Tworzenie mechanizmów regulacyjno – finansowych odbywa się na wyższych poziomach administracyjnych
Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych V.1.1. Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy VI.1.1. Nadzór nad zasobami kopalni VII.1.1. Utrzymanie dobrego stanu gleb IX.1.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w cele Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.

1.3.9 Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030)

Jest to dokument, który wyznacza najważniejsze kierunki rozwoju transportu w Polsce. Strategia dotyczy wszystkich sektorów transportu: drogowego, kolejowego, lotniczego, morskiego i wodnego śródlądowego, miejskiego oraz intermodalnego.

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie do 2020 r. i dalszej wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych właściwych dla każdej z gałęzi transportu, które przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Cele w Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030)

Kierunek określony w Strategii Rozwoju Transportu	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,	I.1.2.Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej II.1.1. Zmniejszenie emisji hałasu z ruchu drogowego	-
Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego Cel szczegółowy 4. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko	I.1.2.Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej II.1.1. Zmniejszenie emisji hałasu z ruchu drogowego	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju Transportu w zakresie transportu drogowego.

1.3.10 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020

W dniu 25 kwietnia 2012 r. Rada Ministrów przyjęła Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (SZRWRiR).

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2017 r. poz. 1376 ze zm.).

Głównym celem opracowania SZRWRiR jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Długookresowy cel główny działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa zdefiniowano w strategii w następujący sposób: poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

- Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
- Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;
- Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
- Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Tabela 10. Cele w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020

Kierunek określony w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel szczegółowy 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020.

1.3.11 Strategia „Sprawne Państwo 2020”

Głównym celem Strategii Sprawne Państwo 2020 jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Osiągnięcie wyznaczonego celu głównego opiera się na 7 celach szczegółowych i 32 kierunkach interwencji oraz wymaga konsekwentnego realizowania modelu nowoczesnego rządzenia charakteryzującego się:

- przejrzystością (np. prawa, procedur i procesu decyzyjnego);
- efektywnością (np. sprawną komunikacją i wymianą dokumentów);
- szeroką współpracą przy realizacji zadań i rozwiązywaniu problemów między różnymi podmiotami, w tym między rządem a samorządem terytorialnym;
- zaangażowaniem i uczestnictwem obywateli w procesie podejmowania decyzji przez administrację publiczną, w tworzeniu lepszego prawa oraz dążeniu do wysokich standardów świadczonych usług.

Koordinowanie i nadzorowanie realizacji SSP powierzono ministrowi właściwemu ds. administracji publicznej.

Głównym narzędziem wdrażania SSP i bieżącego monitoringu będzie plan działań określający w szczególności kluczowe przedsięwzięcia o charakterze legislacyjnym i o charakterze programowym wraz ze wskazaniem organów odpowiedzialnych za ich realizację.

Tabela 11. Cele w Strategii Sprawne Państwo 2020

Kierunek określony w Strategii Sprawne Państwo	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	-

Kierunek określony w Strategii Sprawne Państwo	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych	I.1.2.Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych IV.1.1.Ograniczenie emisji zanieczyszczeń zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych VIII.1.1.Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	-
Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Realizacja wszystkich celów POŚ służy zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców (bezpieczeństwo zdrowia i życia w wyniku niedotrzymania dobrego stanu środowiska może być zagrożone)

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Sprawne Państwo 2020.

1.3.12 Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Dokument ten odpowiada na wyzwania współczesnego środowiska bezpieczeństwa oraz uwzględnia wymogi nowoczesnego systemu zarządzania rozwojem kraju. Ponadto komplementarność Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 z innymi strategiami rozwojowymi pozwoliła na wyłączenie z jej zasadniczego zakresu tematycznego innych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne czy ekologiczne.

Za cel główny tej Strategii uznano wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego, rozumianego jako synergia wysiłków poszczególnych organów, instytucji i służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa do identyfikacji i eliminacji źródeł, przejawów oraz skutków zagrożeń bezpieczeństwa narodowego. Efektywność zostanie osiągnięta poprzez podnoszenie sprawności zasadniczych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego. Służyć temu będzie realizacja celu pierwszego Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym, celu drugiego Umocnienie zdolności państwa do obrony oraz celu trzeciego Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego. Osiągnięcie spójności nastąpi poprzez realizację celu czwartego Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa i celu piątego Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Osiągnięcie celu głównego zagwarantuje lepszą realizację interesów narodowych. Przyczyni się także do osiągnięcia odpowiedniego pod względem ilościowym i jakościowym potencjału państwa,

który umożliwi zachowanie wpływu na rzeczywistość międzynarodową i przebieg procesów wewnętrznych oraz stymulację pozytywnych tendencji ewolucyjnych w kraju i poza nim.

Tabela 12. Cele w Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Cele określone w Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Realizacja wszystkich celów POŚ służy zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców (bezpieczeństwo zdrowia i życia w wyniku niedotrzymania dobrego stanu środowiska może być zagrożone)

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022.

1.3.13 Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie

KSRR wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Dokument ten określa także sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju.

W KSRR przyjęto trzy główne cele polityki regionalnej do 2020 roku:

- Cel 1 – „konkurencyjność” – wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
- Cel 2 – „spójność” – budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;
- Cel 3 – „sprawność” – tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Tabela 13. Cele w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie

Cele określone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, gminy, obszary wiejskie.

1.3.14 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) została przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020).

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej,
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacja celów SRKL powinna, w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia.

Tabela 14. Cele w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Cele określone w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej Kierunek interwencji - Kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności, w tym m. in. poprawa poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa, zmniejszenie liczby zachowań ryzykownych dla zdrowia, tj. palenia tytoniu, nadużywania alkoholu, używania narkotyków, ryzykownych zachowań seksualnych, oraz nieodpowiedniej diety.	I. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy II. Poprawa środowiska akustycznego w gminie, III. Utrzymanie poziomu promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego, IV. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód V. Racjonalna gospodarka wodno- ściekowa, VII. Zapewnienie prawidłowego użytkowania powierzchni ziemi, X. Zapobieganie powstawaniu	Czwarty cel strategii odnosi się do szeroko rozumianego zdrowia społeczeństwa. Realizacja tego celu wyraża się poprzez realizację celów I, III, IV, VI odnoszące się bezpośrednio do utrzymania dobrego stanu środowiska życia człowieka.

	poważnych awarii	
--	------------------	--

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

1.3.15 Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego opiera się na przekonaniu, iż kapitał społeczny jest ważnym czynnikiem rozwoju kraju, wymagającym wzmocnienia. Podejmowane działania powinny przyczyniać się do wzrostu wzajemnego zaufania Polaków i sprzyjać poprawie zaufania do instytucji i organów państwa. Ważnym elementem inicjowanych zmian powinno być wzmocnianie gotowości Polaków do działania na rzecz dobra wspólnego. Szeroka diagnoza przygotowana dla potrzeb SRKS stanowiła podstawę dla wyodrębnienia czterech obszarów kluczowych, w których w najbliższych latach konieczna jest interwencja państwa, realizowana w partnerskim współdziałaniu z obywatelami.

Są to:

- 1) postawy i kompetencje społeczne,
- 2) współdziałanie i partycypacja społeczna,
- 3) komunikacja społeczna,
- 4) kultura i kreatywność.

Dla każdego ze wskazanych obszarów została przeprowadzona diagnoza, wraz ze wskazaniem istoty zachodzących procesów i zjawisk, będąca podstawą analizy SWOT dla kapitału społecznego w Polsce. Wyznaczono również pięć wyzwań rozwojowych: pierwsze odpowiada celowi głównemu SRKS, pozostałe korespondują z jej czterema celami szczegółowymi.

W celu szczegółowym 1 dotyczą one zagadnień związanych z edukacją i budową kompetencji, również poza systemem szkolnym i z uwzględnieniem grup szczególnie istotnych dla zmieniającej się struktury demograficznej kraju. Kierunki te powiązane są z działaniami dotyczącymi life long learning. Cel szczegółowy 1 pozostaje komplementarny w stosunku do Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

Cel szczegółowy 2 odpowiada na wyzwania związane z budową społeczeństwa obywatelskiego i rozwijaniem mechanizmów partycypacji społecznej. Uwzględnione w nim zostały kierunki działań dotyczące m.in. ekonomii społecznej, partnerstwa publiczno-społecznego, nowych narzędzi partycypacji, a także wolontariatu: w wymiarze indywidualnym i wpisany w strategię społeczną firm (społeczna odpowiedzialność biznesu). W zakresie budowania zaufania między państwem a jego obywatelami, cel ten jest komplementarny w odniesieniu do Strategii Sprawne Państwo. Kierunki działania celu szczegółowego 3 zostały wypracowane w kontekście zmian społecznych i kulturowych, jakie przynoszą nowe media i społeczeństwo sieci. Wyzwaniem, do którego odnoszą się proponowane narzędzia, jest wykluczenie cyfrowe części obywateli i brak możliwości korzystania przez nich z zasobów kultury. W zakresie digitalizacji cel ten jest komplementarny ze Strategią Sprawne Państwo. Cel szczegółowy 4 dotyczy

działań leżących w tradycyjnie pojmowanym zakresie zadań ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Priorytety i kierunki działania mają przyczyniać się do wzmocnienia roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym. Potencjał kulturowy i kreatywny jest w celu szczegółowym 4 widziany jako szansa rozwojowa dla całego społeczeństwa. Cel szczegółowy 4 jest komplementarny z działaniami podejmowanymi w ramach Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki (w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i przemysłów kreatywnych) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (w zakresie animacji kultury i dostarczania usług kulturalnych na poziomie lokalnym).

Tabela 15. Cele w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Cele określone w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego	VI.1.1. Nadzór nad zasobami kopalni VII.1.1. Utrzymanie dobrego stanu gleb IX.1.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej	Cele wyznaczone w POŚ są spójne poprzez zapewnienie ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

1.3.16 Polityka energetyczna Polski do 2030 r.

Polityka energetyczna Polski do roku 2030 opracowana została zgodnie z art. 13 – 15 ustawy – Prawo energetyczne i przedstawia strategię państwa, mającą na celu odpowiedzenie na najważniejsze wyzwania stojące przed polską energetyką, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie do 2030 roku.

Polska, jako kraj członkowski UE, czynnie uczestniczy w tworzeniu wspólnotowej polityki energetycznej, a także dokonuje implementacji jej głównych celów w specyficznych warunkach krajowych, biorąc pod uwagę ochronę interesów odbiorców, posiadane zasoby energetyczne oraz uwarunkowania technologiczne wytwarzania i przesyłu energii. W związku z tym podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

- 1) poprawa efektywności energetycznej
- 2) wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
- 3) wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
- 4) dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzanie energetyki jądrowej
- 5) rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
- 6) rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
- 7) ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Cele Aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* wpisują się w założenia Polityki Energetycznej Polski głównie poprzez działania na rzecz poprawy jakości powietrza

w gminie w tym szczególnie poprzez zwiększanie efektywności energetycznej budynków i wdrażania OZE.

Tabela 16. Kierunki interwencji w Polityce energetycznej Polski perspektywa do 2030 roku

Kierunek określony w Polityce energetycznej Polski	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
1. Poprawa efektywności energetycznej	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy,	Cel I POŚ, w dwóch kierunkach interwencji obejmuje zadania dotyczące zwiększania efektywności energetycznej w budynkach.
2. Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych	spójny
3. Wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy,	spójny
4. Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzanie energetyki jądrowej	-	Na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek nie planuje się wykorzystania energetyki jądrowej
5. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy,	spójny
6. Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy,	spójny
7. Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy	spójny

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w kierunki interwencji zawarte w Polityce Energetycznej Polski.

1.3.17 Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski poprzez osiągnięcie w możliwie krótkim czasie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu, wynikających z przepisów prawa unijnego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia.

Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Tabela 17. Kierunki interwencji w Krajowym Programie Ochrony Powietrza perspektywa do roku 2020

Kierunek określony w Krajowym Programie Ochrony Powietrza	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	I. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy,	spójny

Realizacja działań zaplanowanych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych KPOP.

1.3.18 Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Jednym z celów Programu jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

Celami szczegółowymi NPRGN są:

- niskoemisyjne wytwarzanie energii,
- poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami,
- rozwój zrównoważonej produkcji - obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo,
- transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności,
- promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji.

NPRGN obejmuje działania mające na celu zwiększenie efektywności gospodarki oraz zmniejszenie poziomu jej emisyjności we wszystkich etapach cyklu życia tj. od etapu wydobywania

surowców poprzez wytwarzanie produktów, transport i dystrybucję aż po użytkowanie produktów i zarządzanie odpadami.

Tabela 18. Kierunki interwencji w Narodowym Programie Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Kierunek określony w Narodowym Programie Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Nadrzędnym celem Diagnozy jest nakreślenie kontekstu społeczno-gospodarczego warunkującego wdrożenie Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych	-

Zadania wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* w celu ograniczenia niskiej emisji są zgodne z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.

1.3.19 Krajowy plan gospodarki odpadami 2022

Dokument obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. W KPGO, oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań, ujęto nowe cele i zadania, które dotyczą 6 kolejnych lat, a perspektywnie okresu do 2030 r. Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami - a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.

Tabela 19. Kierunki interwencji w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022

Kierunek określony w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Wspieranie wprowadzania niskoodpadowych technologii produkcji oraz zapewniających wykorzystanie możliwie wszystkich składników stosowanych surowców,	VIII.1.1.Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	spójny
Promowanie zarządzania środowiskowego	VIII.1.1.Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	spójny
Intensywna edukacja ekologiczna promująca zapobieganie powstawaniu odpadów,	VIII.1.1.Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	spójny
Podniesienie stawek opłat za składowanie odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz	VIII.1.1.Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	spójny

Kierunek określony w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
odpadów wcześniej nieprzetworzonych,		
Objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnego odbierania odpadów komunalnych,	VIII.1.1. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy,	spójny
Rozwój czystych technologii.	VIII.1.1. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy,	spójny

Zadania wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* w celu ograniczenia emisji odpadów są zgodne z założeniami zawartymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2022.

1.3.20 Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

W Programie przyjęto ogólne podejście do problemu zapobiegania powstawaniu odpadów w odniesieniu do grup odpadów takich, jak: o komunalne, o ulegające biodegradacji, o opakowaniowe, o z wybranych gałęzi przemysłu, o z sektora budownictwa, o niebezpieczne, o inne nie ujęte. Podział ten jest zasadniczo zbieżny z podziałem, jaki przyjęto w KPGO. Opracowanie Programu poprzedzone zostało szczegółową analizą zapisów KPGO w kontekście przepisów dyrektywy 2008/98/WE, przeglądem Wytycznych KE dotyczących przygotowania programów zapobiegania powstawaniu odpadów oraz dokumentów strategicznych UE powiązanych z tematyką ZPO. Analizie poddane zostały także istniejące programy, plany, strategie i inicjatywy w zakresie gospodarki odpadami, zrównoważonego rozwoju, polityki informacyjnej i promocyjnej dot. ochrony środowiska. W niniejszym dokumencie zawarto najważniejsze wnioski wynikające z tych prac.

Podstawowym celem strategicznym dla Polski 2020 jest rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie powinien być realizowany cel społeczny budowy świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych.

Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być postrzegane jako istotny element w kontekście realizacji celu strategicznego, przy zachowaniu swobody działalności gospodarczej i podejmowanych wyborów w granicach obowiązującego prawa. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

Cele wyznaczone w Programie odnoszą się do zapobiegania powstawaniu odpadów, natomiast działania służące realizacji tych celów podejmowane są na poziomie wyrobów, materiałów, substancji.

Tabela 20. Kierunki interwencji w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów

Kierunek określony w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii.	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych VIII.1.1. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy,	spójny
Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych.	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Zagadnienia edukacji ekologicznej zawarte są we wszystkich 10 celach POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek.
Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych	VIII.1.1. Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy,	spójny

Zadania wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* w celu ograniczenia emisji odpadów są zgodne z założeniami zawartymi w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawaniu Odpadów.

1.3.21 Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Tabela 21. Cele i kierunki określone w Krajowym Programie Zapobiegania Powstawaniu Odpadów

Kierunek określony w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Ograniczenie zrzutów związków azotu i fosforu oraz zanieczyszczeń biodegradowalnych do wód Morza Bałtyckiego	IV.1.1.Ograniczenie emisji zanieczyszczeń zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych V.1.1.Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy	-

Zadania wyznaczone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek w celu oczyszczania ścieków komunalnych są zgodne z założeniami zawartymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

1.3.22 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020

Celem głównym programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel główny POIŚ wynika z jednego z trzech priorytetów Strategii Europa 2020, którym jest wzrost zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, w której cele środowiskowe są dopełnione działaniami na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Priorytet ten został oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

- czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
- adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;
- konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Tabela 22. Kierunki interwencji w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

Kierunek określony w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Spójny. Wszystkie cele POŚ służą ochronie środowiska, wszystkie obejmują zagadnienia adaptacji do zmian klimatu.
Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych III.1.1. Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy,	spójny
Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	IV. 1.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych, VII.1.1. Utrzymanie dobrego stanu gleb, IX.1.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej	Cele wyznaczone w POŚ są spójne poprzez zapewnienie ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Kierunek określony w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska	I.1.4. Poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych I.1.2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej, IV. 1.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń zawartych w ściekach komunalnych i przemysłowych, VII.1.1. Utrzymanie dobrego stanu gleb, IX.1.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej	-

Zadania wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* w celu ograniczenia niskiej emisji są zgodne z założeniami zawartymi w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.

1.3.23 Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału kujawsko-pomorskiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarcze w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

Tabela 23. Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020

Kierunek określony w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Oś priorytetowa: efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie	I. Ochrona klimatu i jakości powietrza V. Racjonalna gospodarka wodno-Ściekowa VIII. Racjonalna gospodarka odpadami	spójny
Oś priorytetowa: region przyjazny środowisku	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	spójny
Oś priorytetowa: rozwój lokalny kierowany przez społeczność	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	spójny
Oś priorytetowa: solidarne społeczeństwo	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	spójny

Zadania wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* w celu ograniczenia niskiej emisji są zgodne z założeniami zawartymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

1.3.24 Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 – 2020

Celem nadrzędnym Programu jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju. Ten cel, jak również cele strategiczne oraz zadania zawarte w Planie działań, są rezultatem dyskusji i konsultacji przeprowadzonych z przedstawicielami środowisk zainteresowanych instytucjonalnie zobowiązaniami wynikającymi z Programu.

Tabela 24. Cele Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 - 2020

Cele wyznaczone w Programie ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 - 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych	VIII.1. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy	spójny
Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu
Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej	-	Cel nie jest realizowany, znaczna odległość od granic państwa

Cele wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* są zgodne z celami Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015 – 2020.

1.3.25 Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.

Opracowanie Strategicznego Planu Adaptacji wynika ze stanowiska rządu przyjętego w dniu 19.03.2010 roku jako wypełnienie postanowień dokumentu strategicznego Komisji Europejskiej – Białej Księgi w sprawie adaptacji do zmian klimatu. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Gmina Miejska Ciechocinek realizując zadania Aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska* odwołuje się do kierunków działań adaptacyjnych, które wyznaczają cele zawarte w SPA.

Tabela 25. Kierunki interwencji w SPA do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku

Kierunek określony w SPA	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu
Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu
Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu
Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu
Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do

Kierunek określony w SPA	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
		zmian klimatu
Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie 10 celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje zagadania przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do zmian klimatu

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w kierunki interwencji zawarte w Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030 r..

1.3.26 Program wodno – środowiskowy kraju

Program wodno – środowiskowy kraju (PWŚK) jako jeden z podstawowych dokumentów planistycznych, opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne* (Dz.U. z 2017 r. poz.1566 ze zm.), stanowi realizację wymagań wskazanych w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w zakresie konieczności opracowania programów działań.

PWŚK stanowi uporządkowany zbiór działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie przez wody celów środowiskowych.

Tabela 26. Cele wyznaczone w Programie wodno – środowiskowym kraju

Kierunek określony w Programie wodno – środowiskowym kraju	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
1. Niepogarszanie stanu części wód.	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
2. Osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych.	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny

Kierunek określony w Programie wodno – środowiskowym kraju	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
3. Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie).	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
4. Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny

Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które wpisują się w kierunki interwencji zawarte w Programie wodno-środowiskowym kraju.

1.3.27 Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzecza Wisły

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, wprowadza system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód obliuguje państwa członkowskie do opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programów wodno-środowiskowych kraju.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły został zatwierdzony przez Radę Ministrów 18 października 2016 r. i opublikowany w Monitorze Polskim poz. 1911 z 2016 r. Plan jest podsumowaniem każdego z 6-letnich cykli planistycznych wymaganych Dyrektywą 2000/60/WE tzw. Ramową Dyrektywą Wodną (2003-2009; 2009-2015; 2015-2021; 2021-2027) i stanowić powinien podstawę podejmowania wszelkich decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości.

W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiono cele środowiskowe dla jednolitych części wód. Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co

najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Przy realizacji zadań zapisanych w *Programie* nie przewiduje się nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Większość jednolitych części wód powierzchniowych mają status zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jednak *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* ma na celu poprawę stanu i jakości środowiska, zawiera zadania służące długookresowej poprawie jakości środowiska, a co z tym związane również ograniczeniu negatywnego oddziaływania bytowania człowieka na wody powierzchniowe. W wyniku realizacji *Programu* planuje się podjęcie działań, które mogą w sposób chwilowy, krótkoterminowy i odwracalny negatywnie oddziaływać na środowisko wodne. Ostatecznie jednak te zadania będą oddziaływać w sposób długoterminowy, stały i pozytywny. Do zadań takich należą budowa urządzeń sieciowych takich jak wodociąg i kanalizacja, modernizacja dróg, jednak te działania w dłuższej perspektywie przyczynią się do poprawy jakości środowiska, a w efekcie w sposób pośredni do osiągnięcia celów środowiskowych, zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” analizowanych w niniejszej *Prognozie*.

Gmina Miejska Ciechocinek realizując zadania *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* wpisuje się w cele Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Tabela 27. Cele określone w Planie Gospodarowania Wodami na obszarach dorzecza Wisły

Cele określone w Planie Gospodarowania Wodami na obszarach dorzecza Wisły	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny
Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.	IV.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	spójny

1.3.28 Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2020 – Plan modernizacji 2020+

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju, prowadzonej w długim okresie programowania. Strategia wskazuje główne wyzwania, a także cele

rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Stanowi ważny punkt odniesienia dla dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

„Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020”, uchwalona przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego zakładała realizację czterech określonych priorytetów w ośmiu zidentyfikowanych celach strategicznych. Każdy z priorytetów może być realizowany za pomocą kilku z niżej wskazanych celów strategicznych:

- **Gospodarka i miejsca pracy**

Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Gospodarka i miejsca pracy” jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia, ale celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości, rozumiany zarówno jako zwiększanie liczby zarejestrowanych podmiotów, jak i zwiększanie potencjału podmiotów już funkcjonujących.

- **Dostępność i spójność**

Podstawowym celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Dostępność i spójność” jest zapewnienie właściwej dostępności zewnętrznej i spójności wewnętrznej województwa - które pozwolą na prawidłową obsługę mieszkańców oraz prawidłową obsługę dla potrzeb rozwoju gospodarczego.

- **Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi**

Podstawowym celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi” jest podniesienie kapitału ludzkiego i społecznego województwa, a także zapewnienie wysokiego standardu usług publicznych dla mieszkańców regionu.

- **Innowacyjność**

Podstawowym celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Innowacyjność” jest wzrost innowacyjności województwa, mającej bezpośredni wpływ na konkurencyjność gospodarki oraz rozwój społeczny.

- **Nowoczesny sektor rolno-spożywczy**

Podstawowym celem działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Nowoczesny sektor rolno-spożywczy” jest kompleksowy rozwój sektora rolno-spożywczego, obejmującego zarówno działalność rolniczą, jak i przetwórczą – zarówno w aspekcie produkcji żywności, jak i wykorzystania produkcji rolniczej na inne cele (np. energetyczne).

- **Bezpieczeństwo**

Cel strategiczny „Bezpieczeństwo” nie ma charakteru stricte rozwojowego, ale ustalenia Strategii rozwoju województwa w dziedzinie bezpieczeństwa mają za zadanie utrzymanie zdobyczy innych celów strategicznych, dając im stabilne podstawy do dalszego rozwoju i modernizacji, są też niezbędne dla realizacji wyzwań rozwojowych. Zagadnienia bezpieczeństwa są „tłem” ale jednocześnie niezbędnym warunkiem dla osiągnięcia wysokiej jakości warunków życia oraz stabilności prowadzenia działalności gospodarczych - bezpieczeństwo, pozostając jedną z podstawowych potrzeb człowieka, odznaczającą się minimalizacją ryzyka utraty czegoś szczególnie cennego, staje się więc warunkiem koniecznym dla rozwoju województwa.

- Sprawne zarządzanie

Zasadniczym działaniem w ramach celu strategicznego „Sprawne zarządzanie” jest zapewnienie właściwego zarządzania na wszystkich szczeblach sektora publicznego w województwie w aspektach administracyjnych jak i przestrzennych.

- Tożsamość i dziedzictwo

Główną ideą działań projektowanych w ramach celu strategicznego „Tożsamość i dziedzictwo” jest zbudowanie identyfikacji regionalnej mieszkańców oraz rozpoznawalnego i pozytywnie postrzeganego wizerunku województwa na zewnątrz.

Tabela 28. Cele w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego 2020

Cele określone w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego 2020	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
<ul style="list-style-type: none"> – Gospodarka i miejsca pracy – Dostępność i spójność – Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi – Innowacyjność – Nowoczesny sektor rolno-spożywczy – Bezpieczeństwo – Sprawne zarządzanie – Tożsamość i dziedzictwo 	<p>Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek</p>	<p>Realizacja wszystkich celów POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek służy rozwojowi województwa kujawsko-pomorskiego</p>

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020.

1.3.29 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko przyjęty został Uchwałą Nr 14/588/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2018 roku. Plan stanowi wykładnię polityki przestrzennej, jego zasadniczym celem jest realizacja założenia wynikającego ze Strategii rozwoju województwa

kujawsko-pomorskiego pn.: „Zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych wzmacniających pozycję regionu oraz zapewniających wysoką jakość warunków życia jego mieszkańcom”.

Cel ten rozumiany jest jako zwiększenie konkurencyjności regionu w wymiarze krajowym i europejskim, oraz osiągnięcie wysokich standardów życia jego mieszkańców jako pochodnej walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, atrakcyjnej i bezpiecznej przestrzeni, sprawnych systemów infrastruktury technicznej i transportowej, zapewniających dogodnie powiązania zewnętrzne oraz integrujących zagospodarowanie obszaru województwa.

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, są zgodne z ogólnymi założeniami polityki przestrzennej i strategicznej Państwa. Zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 29. Cele w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Cele określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
1. Wysoka jakość przestrzeni dla mieszkańców 2. Przestrzeń atrakcyjna dla gospodarki 3. Właściwie ukształtowane systemy transportowe i infrastrukturalne 4. Chronione zasoby i wysoka jakość środowiska 5. Bezpieczeństwo oraz zminimalizowane zagrożenia i konflikty przestrzenne 6. Wykorzystane potencjały w obszarach funkcjonalnych	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)	Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek mają na celu utrzymanie prawidłowego funkcjonowania środowiska, w tym zachowanie właściwych relacji pomiędzy poszczególnymi systemami i elementami zagospodarowania przestrzennego.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.

1.3.30 Plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028

Plan obejmuje pełen zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w województwie kujawsko-pomorskim w sposób, który gwarantuje ochronę środowiska oraz uwzględnia obecne i przyszłe możliwości, a także uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury.

Tabela 30. Cele w Planie gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego

Cele określone w Planie gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
- Propagowanie działań zmierzających do zmniejszenia ilości powstających odpadów, w szczególności poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, w tym ograniczenie marnotrawienia żywności- działania ciągłe, - Zwiększanie świadomości społeczeństwa na	VIII.1 Racjonalna gospodarka odpadami	Spójny

Cele określone w Planie gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji - Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów, we wszystkich nieruchomościach (zamieszkałych i niezamieszkałych), ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów surowcowych - działanie ciągłe - Wprowadzenie, do końca 2021 r., we wszystkich gminach w systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów u źródła, - Wdrażanie nowoczesnych technologii przetwarzania odpadów w szczególności metod odzysku i recyklingu odpadów surowcowych i odpadów ulegających biodegradacji zebranych selektywnie, - Zwieszenie dostępności przetwarzania odpadów budowlano-rozbiórkowych z gospodarstw domowych		

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Planie Gospodarowania Odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego.

3.1.31 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016-2020

Celem głównym Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek jest: „Ograniczenie zużycia energii finalnej oraz zmniejszenie emisji CO₂ na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek wraz z rozwojem OZE”

Cel główny Gmina Miejska Ciechocinek zamierza osiągnąć poprzez realizację następujących celów strategicznych:

- ograniczenie zużycia energii finalnej o 3 801,04 MWh/rok, czyli o 1,48% w stosunku do roku bazowego;
- redukcja emisji CO₂ o 2 362,87 Mg/rok, czyli o 4,19% w stosunku do roku bazowego;
- udział energii z OZE w roku docelowym wyniesie 4,1% w stosunku do roku bazowego;
- redukcję emisji PM₁₀ o 46,3 Mg.

Cele strategiczne Gmina Miejska Ciechocinek zamierza osiągnąć poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- modernizację oświetlenia ulicznego,
- termomodernizację budynków użyteczności publicznej wraz z montażem OZE,
- budowę ścieżek rowerowych oraz działania związane z promocją komunikacji ekologicznej,
- wyłączenie ulic w centrum miasta z ruchu samochodowego,

- termomodernizację wraz z wykorzystaniem OZE przez sanatoria i szpitale uzdrowiskowe na terenie miasta,
- wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii przez przedsiębiorców i mieszkańców miasta,
- wymianę kotłów węglowych,
- termomodernizację budynków mieszkalnych.

Tabela 31. Cele w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Cele określone w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
- modernizacja oświetlenia ulicznego, - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z montażem OZE, - budowa ścieżek rowerowych oraz działania związane z promocją komunikacji ekologicznej, - wyłączenie ulic w centrum miasta z ruchu samochodowego, - termomodernizacja wraz z wykorzystaniem OZE przez sanatoria i szpitale uzdrowiskowe na terenie miasta, - wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii przez przedsiębiorców i mieszkańców miasta, - wymiana kotłów węglowych, - termomodernizacja budynków mieszkalnych.	I. 1. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Spójny

Aktualizacja Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek.

1.3.32 Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016 – 2020 stanowi podstawowy dokument programowy i rozwojowy Gminy Miejskiej. Zgodnie z jej misją, która brzmi następująco: „Ciechocinek – najbardziej rozpoznawalna marka uzdrowiskowa w kraju, budowana w oparciu o bogatą historię i tradycję, z nowoczesną bazą leczniczo-uzdrowiskową oraz szeroką i atrakcyjną ofertą w zakresie rekreacji i turystyki”.

Realizacja sformułowanej wizji możliwa jest dzięki wyznaczonym celom rozwojowym:

- CEL 1. Rozwój gospodarczy oparty na pełnym wykorzystaniu potencjału uzdrowiskowego gminy
- CEL 2. Poprawa ładu przestrzennego miasta poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną
- CEL 3. Wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój infrastruktury społecznej

Realizacja poszczególnych celów strategicznych możliwa jest przez wypracowanie konkretnych, związanych z nimi celów bezpośrednich.

Tabela 32. Cele Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek

Cele w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy - Współpraca samorządu z przedsiębiorcami w zakresie promocji miasta - Rozwój infrastruktury turystycznej, kulturalnej i sportowej - Poprawa wewnątrzgminnego układu komunikacyjnego - Przywrócenie połączeń kolejowych - Rewitalizacja, w tym obiektów zabytkowych i terenów zieleni miejskiej - Poprawa stanu środowiska naturalnego - Prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej - Rewitalizacja społeczna - Rozwój oferty skierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych 	<p>Wszystkie cele POŚ dla Gminy Miejskiej Ciechocinek (I-X)</p>	<p>-</p>

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek obejmuje cele, które są zgodne z założeniami zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Ciechocinek.

1.3.33 Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Głównym celem projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Ciechocinek jest ograniczenie do roku 2025 zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych poprzez zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych przy jednoczesnym zachowaniu korzyści ekonomicznych, ekologicznych oraz społecznych wynikających z rozwoju energetycznego gminy oraz realizacja działań mających na celu efektywne jej wykorzystanie w zgodzie z warunkami środowiska naturalnego.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez określenie i realizację działań mających na celu poprawę efektywnego gospodarowania energią cieplną oraz elektryczną

Tabela 33. Cele Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Cele Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Cele i kierunki określone w POŚ	Uwagi
<ul style="list-style-type: none"> - zastosowanie oświetlenia wykorzystującego technologię LED, - budowa alternatywnych źródeł energii - aktywizacja miasta poprzez energetyczne wykorzystanie produkowanych lokalnie biopaliw, - budowa mobilnych biogazowni rolniczych oraz produkcja energii w skojarzeniu 	<p>I.1. Poprawa jakości powietrza</p>	<p>Spójny</p>

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej obejmuje działania, które są zgodne z założeniami zawartymi w Aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

2. Główne cele oraz zawartość ocenianego dokumentu

2.1 Cel projektowanego dokumentu

Podstawowym celem sporządzenia *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* jest efektywne zarządzanie ochroną środowiska zgodnie z polityką ochrony środowiska. Dokument ten powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody. *Program Ochrony Środowiska* określa przede wszystkim zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Działania w nim wyznaczone przyczyniają się do osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych w dokumentach nadrzędnych.

Aby spełnić wymagania dokumentów nadrzędnych w kwestii ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju wyznaczono 10 celów sklasyfikowanych w 10 obszarach interwencji.

Obszary interwencji wraz z wyznaczonymi dla nich celami w *Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2026 roku to:*

1. Poprawa jakości powietrza
2. Poprawa środowiska akustycznego w gminie
3. Utrzymanie poziomu promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego
4. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
5. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa
6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
7. Zapewnienie prawidłowego użytkowania powierzchni ziemi
8. Racjonalna gospodarka odpadami
9. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodnością na terenie gminy
10. Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii

2.2 Zawartość ocenianego dokumentu

Struktura *Aktualizacji Programu* jest zgodna z Wytocznymi Ministerstwa Środowiska i składa się z następujących części:

- spis treści,
- wykaz skrótów,
- wstęp,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym,
- ocena stanu środowiska,

- cele *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska*, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska*,
- spis tabel, rycin i załączników.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek została przeprowadzona w oparciu o analizę wyznaczonych obszarów przyszłej interwencji, do których należą:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno – ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenie poważnymi awariami.

W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Przy dokonywaniu oceny stanu środowiska ujęte zostały zagadnienia horyzontalne (adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska). Ocena stanu środowiska powinna zostać uzupełniona o prognozę stanu środowiska na lata obowiązywania POŚ.

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

W *Prognozie* przeanalizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

Zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.), informacje zawarte w *Prognozie* zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych.

Przy sporządzaniu *Prognozy* posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, opracowania archiwalne i planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeanalizowano harmonogram rzeczowo – finansowy *Programu*. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia *Prognozy* polegała na kompleksowej analizie oddziaływania poszczególnych zadań zapisanych w harmonogramie *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska*, porównaniu obecnego stanu środowiska przyrodniczego

na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek i symulacji wpływu realizacji zadań na poszczególne komponenty środowiska oraz środowiska jako całości.

Do przeprowadzenia *Prognozy* wykorzystano następujące dane:

- dotyczące stanu środowiska na terenie powiatu aleksandrowskiego, opracowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- dane literaturowe,
- obowiązujące normy prawne w zakresie ochrony środowiska.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko odnosi się do szerokiego spektrum zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowej *Aktualizacji Programu*.

Dyrektywa 2001/42/WE, przy sporządzaniu prognozy oddziaływania dokumentów strategicznych, kładzie nacisk w szczególności na:

- zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji,
- przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego planu lub programu,
- wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania,
- konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami, jako część procesu oceny,
- monitoring oddziaływań środowiskowych planu lub programu podczas wdrażania dokumentu.

Procedura oceny oddziaływania obejmowała etapy przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 34. Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu

Etap SOOS	Cel
Ustalenie kontekstu i celów, określenie aktualnego stanu, zdecydowanie o zakresie	
Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska	Ocena, w jaki sposób <i>Aktualizowany Program</i> jest pod wpływem czynników zewnętrznych, jak istniejące ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione, pomocne w określaniu celów SOOS
Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska	Dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określeniu celów SOOS
Zidentyfikowanie problemów środowiskowych	Pomocne przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów SOOS, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu
Określenie celów SOOS	Dostarczenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu <i>Aktualizowanego Programu</i> na środowisko
Konsultacja zakresu SOOS	Zapewnienie, że SOOS obejmuje prawdopodobne znaczące oddziaływania środowiskowe planu lub <i>Aktualizacji Programu</i>
Określenie i doprecyzowanie alternatyw i oszacowanie oddziaływań	
Porównanie celów planu lub programu z celami SOOS	Identyfikacja potencjalnych synergii i niespójności pomiędzy celami <i>Aktualizacji Programu</i> i celami SOOS
Rozwój strategicznych rozwiązań alternatywnych	Określenie i sprecyzowanie ewentualnych strategicznych alternatyw
Przewidywanie oddziaływań programu uwzględniając alternatywy	Określenie znaczących środowiskowych oddziaływań <i>Aktualizacji Programu</i> i jego alternatyw

Etap SOOS	Cel
Oszacowanie efektów planu lub programu, uwzględniając ewentualne alternatywy	Walidacja przewidywanych oddziaływań <i>Aktualizacji Programu</i> i jego alternatyw, pomoc przy doprecyzowaniu <i>Aktualizacji Programu</i>
Środki łagodzące oddziaływania niekorzystne	Zapewnienie, że oddziaływania niekorzystne zostały zidentyfikowane i potencjalne środki łagodzące zostały rozważone (uwzględnione)
Propozycja wskaźników monitorowania oddziaływań środowiskowych wdrożenia <i>Programu</i>	Wyznaczenie szczegółów, dla których wpływ środowiskowy <i>Aktualizacji Programu</i> może zostać oszacowany
Przygotowanie prognozy oddziaływania	
Przygotowanie prognozy oddziaływania	Prezentacja przewidywanych oddziaływań środowiskowych <i>Aktualizacji Programu</i> , uwzględniając alternatywy, w formie odpowiedniej dla konsultacji społecznych i decydentów
Konsultacja projektu programu i prognozy oddziaływania	
Konsultacje społeczne, konsultacje z odpowiednimi organami projektu programu oraz prognozy oddziaływania	Zapewnienie udziału społeczeństwa i organów konsultujących oraz możliwości wyrażenia opinii do wniosków płynących SOOS
Oszacowanie znaczących zmian	Zapewnienie, że uwarunkowania środowiskowe jakichkolwiek poważnych zmian w projekcie programu na tym etapie są określone i wzięte pod uwagę
Podjęcie decyzji i dostarczenie informacji	Dostarczenie informacji, w jaki sposób wyniki oceny oddziaływania i konsultacji społecznych zostały wzięte pod uwagę w ostatecznej wersji planu lub programu
Monitoring znaczących oddziaływań na środowisko wdrożenia planu lub programu	
Zdefiniowanie celów i metod monitoringu	Aby określić efekt środowiskowy programu, należy określić gdzie prognozowane oddziaływania są takie jak w rzeczywistości, pomoc w identyfikacji oddziaływań niekorzystnych
Reakcja na oddziaływania niekorzystne	Przygotowanie odpowiedniej reakcji tam gdzie zostały stwierdzone oddziaływania niekorzystne

4. Metody analizy skutków realizacji postanowień Programu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Ustala się, iż *Prognoza* powinna obejmować obszar całej gminy wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania, wynikającego z realizacji zadań „*Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020 - 2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 roku*”. W związku z tym obszar objęty *Prognozą* nie może być mniejszy od obszaru będącego przedmiotem tego dokumentu, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach *Aktualizacji Programu* konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji.

Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.), dotyczących okresu na jaki jest przyjmowana *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska*.

Nadrzędną zasadą niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano. Z punktu widzenia *Aktualizacji Programu* w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu *Aktualizacji Programem*,
- podmioty realizujące zadania *Aktualizacji Programu*,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty *Aktualizacji Programu*,
- społeczność powiatu, jako główny podmiot odbierający wyniki działań *Aktualizacji Programu*.

Realizacja zadań przyjętych w *Programie* to poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji jego założeń.

Wdrażanie *Aktualizacji Programu* powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji *Aktualizacji Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- przyczyn rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji i aktualizacji *Programu*.

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raporty z wykonania *Programu Ochrony Środowiska*, które następnie przedstawia radzie gminy.

W *Aktualizacji Programu* zostały określone zasady oceny i monitorowania efektów realizacji przyjętych celów. Zaproponowane wskaźniki ilościowe i jakościowe pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych zaplanowanych działań i prognozować związane z tym zmiany w środowisku. Na potrzeby przeprowadzania oceny realizacji poszczególnych celów i zadań przedstawionych w harmonogramie zaproponowano wykorzystanie wskaźników przedstawionych w tabeli poniżej.

Niniejsza *Aktualizacja Programu* został zoptymalizowany tak, aby minimalizować zagrożenia, które mogą wystąpić w trakcie jego realizacji.

Tabela 35. Wskaźniki monitorowania programu dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Lp.	Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Ochrona klimatu i jakości powietrza			
1.	Liczba substancji z przekroczeniami na terenie strefy kujawsko-pomorskiej	3	0
Zagrożenia hałasem			
2.	Liczba zmodernizowanych dróg	-	-
Pola elektromagnetyczne			
3.	Utrzymanie natężania pola elektromagnetycznego poniżej stanu dopuszczalnego (dane z pomiarów WIOŚ)	0,2 [V/m]	$x < 7$ [V/m]
Gospodarka wodami			
4.	JCWP w stanie dobrym	0	2

5.	JCWPd w stanie dobrym	1	1
Gospodarka wodno-ściekowa			
6.	Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej	2,7 km	-
Zasoby geologiczne			
7.	Liczba wydanych koncesji na wydobycie kopalin (Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski)	-	-
Gleby			
8.	Powierzchnia terenów zdegradowanych Powierzchnia terenów zdegradowanych	-	-
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów			
9.	Odpady komunalne odebrane w ciągu roku (Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi)	5 731,84 Mg.	<5 731,84 Mg.
10.	Liczba dzikich wysypisk śmieci na terenie miasta	0	0
11.	Masa wyrobów azbestowych na terenie miasta (Baza Azbestowa)	311 166 kg	0 Mg (do końca 2032 r.)
Zasoby przyrodnicze			
12.	Liczba nasadzeń drzew i krzewów (GUS)	-	Zależnie od potrzeb i wyznaczonych zadań
13.	Wskaźnik lesistości (GUS)	4,8 %	➤ 4,8%
Zagrożenia poważnymi awariami			
14.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii	0	0

5. Charakterystyka gminy oraz analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

5.1 Charakterystyka gminy

5.1.1 Uwarunkowania fizyczno-geograficzne

Gmina Miejska Ciechocinek położona jest w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w północno-wschodniej części powiatu aleksandrowskiego. Zajmuje powierzchnię ok. 15 km², co stanowi około 3,16% powierzchni powiatu aleksandrowskiego oraz 0,1% województwa kujawsko-pomorskiego.

Gmina graniczy od południowego wschodu z gminami powiatu aleksandrowskiego: Raciążek oraz wiejską gminą Aleksandrów Kujawski. Od strony północno-wschodniej granice wyznaczają gminy powiatu toruńskiego: Obrowo oraz Czernikowo. Od strony północnej naturalną część gminy stanowi lewy brzeg rzeki Wisły.

Rycina 1. Położenie Gminy Miejskiej Ciechocinek na tle powiatu aleksandrowskiego

Źródło: opracowanie własne

Ciechocinek posiada status gminy uzdrowiskowej. W zagospodarowaniu miasta dominują szpitale uzdrowiskowe, sanatoria, ośrodki wypoczynkowe hotele, restauracje oraz towarzysząca temu bogata strefa zieleni. Podstawą rozwoju są wody lecznicze: chlorkowo-sodowe, bromkowe, jodkowe, żelaziste, borowe, które pochodzą z licznych na tym terenie źródeł solankowych.

Zgodnie z uchwałą Nr XVIII/190/08 z dnia 3 listopada 2008.r. oraz uchwałami wprowadzającymi zmiany (Nr XXXII/346/10 z dnia 26 kwietnia 2010; Nr XLIV/344/14 z dnia 8 września 2014 r., Nr XI/54/15 z dnia 5 sierpnia 2015 r.) zostały wyznaczone trzy strefy ochrony uzdrowiskowej:

- **strefa „A”** o powierzchni 325,2 ha posiadająca 79% terenów zieleni. Obejmuje swoim obszarem wszystkie obiekty i urządzenia związane z charakterem uzdrowiska. W obszarze tej strefy zlokalizowane są: szpitale uzdrowiskowe, sanatoria, łaźienki kąpielowe, baseny, pensjonaty, a także tereny leczniczo-rekreacyjne z urządzeniami tężni, fontann, kortów tenisowych i nieczynnym odkrytym basenem termalno-solankowym. Całość strefy uzdrowiskowej "A" wkomponowana jest w bogato urządzoną zieleń występującą w postaci: parków, zieleńców, alei, szpalerów żywopłotów z ukwieceniem tysiącami kwiatów na rabatach i kwietnikach. Tworzą one niejako jednolity ogród stwarzający warunki odpoczynku i klimat do regeneracji sił przez korzystających z walorów uzdrowiska;
- **strefa „B”** — stanowiąca bezpośrednią ochronę uzdrowiskowej strefy „A”, o powierzchni 521,6 ha i wyliczonym wskaźniku terenów zieleni (biologicznie czynnych) – 81%;
- **strefa „C”** przebiega wzdłuż granicy administracyjnej miasta gminy Ciechocinek, przylega do strefy "B" i stanowi jej otoczenie. Obejmuje obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Strefa „C” ochrony uzdrowiskowej obejmuje obszar o powierzchni 679,2 ha, wyliczony wskaźnik terenów zieleni 97% i stanowi granicę obszaru uzdrowiska.

Na podstawie podziału fizycznogeograficznego (Kondracki, 2002) Ciechocinek zaliczono do:

- podprovincji Pojezierza Południowobałtyckie (315)
- makroregionu Pradolina Turuńsko-Eberswaldzka (315.3)
- mezoregionu Kotliny Toruńska (315.35)

Kotlina Toruńska (315.35) obejmuje obszar pomiędzy Nieszawą, a Nakłem nad Notecią, ma długość 90 km i szerokość 25 km. Jest częścią rozległej, równoleżnikowo przebiegającej formy pradolinnej nazwanej pradolina Noteci – Warty lub Toruńsko – Eberswaldzkiej. Wypełniona jest systemem teras rzecznych, wśród których najniższa jest zalewowa, a wyższe zajmują wydmy śródlądowe o wysokości względnej maksymalnie osiągającej 40. Pole wydmowe w Kotlinie należy do jednych z największych w Polsce (obok Puszczy Noteckiej i Kampinoskiej). Porośnięte jest od wieków lasem, dawniej mieszanym, obecnie głównie borem sosnowym. Głównym ciekim wodnym, który

stanowi oś Kotliny, jest rzeka Wisła. Fragmenty Kotliny Toruńskiej w okolicy zakola Wisły pod Bydgoszczą objęte są ochroną w Nadwiślańskim Parku Krajobrazowym.

Gmina Miejska Ciechocinek pod względem hydrograficznym leży na terenie dwóch zlewni. Północna część gminy należy do zlewni rzeki Wisły, zaś południowa w zlewni rzeki Tążyny. Gmina położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód powierzchniowych i jeden jednolitej części wód podziemnej.

Miasto Ciechocinek według regionalizacji klimatycznej Romera znajduje się w obrębie klimatu Wielkich Dolin, według podziału Gumińskiego w obrębie rozległej VII dzielnicy środkowej, zaś według Wiszniewskiego i Chechłowskiego, stanowi część klimatycznego regionu wielkopolskomazowieckiego. Ciechocinek posiada łagodny klimat, charakteryzujący się dużym nasłonecznieniem, stosunkowo niewielką ilością opadów, łagodnymi wiatrami i umiarkowaną wilgotnością względną powietrza, które stanowią niezwykle korzystne warunki dla funkcji uzdrowiskowych Ciechocinka. W rejonie tężni solankowych dodatkowo powstaje strefa mikroklimatu porównywalnego do nadmorskiego, o szczególnych właściwościach leczniczych. Specyficzny mikroklimat sprzyja łagodnej aklimatyzacji kuracjuszy i jest wskazany szczególnie dla osób bardziej wrażliwych na silniejsze bodźce klimatyczne.

Sąsiedztwo rzeki, płytkie zaleganie wód gruntowych oraz duży udział terenów zadrzewionych w strukturze użytkowania gruntów powodują, że w Ciechocinku rejestruje się podwyższoną wilgotność powietrza, a rejon Ciechocinka posiada tendencje do występowania mgieł i inwersji temperatur. Cechy te, łącznie z niewielką średnią prędkością wiatru, sprzyjają niekorzystnej dla środowiska koncentracji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Ciechocinek ma niewielki udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy – 4,8%, a występujące tu lasy to głównie bory. Wśród gatunków lasotwórczych dominuje sosna zwyczajna, której powierzchniowy udział wynosi 95%. Z pozostałych gatunków na uwagę zasługują brzoza brodawkowata i olcha czarna. W ostatnim dziesięcioleciu odnotowano jednak znaczący wzrost udziału takich gatunków jak dąb, buk i olcha a spadek udziału sosny i brzozy. Główne skupiska występują na północny zachód od Ciechocinka, w pobliżu Otłoczyna i Odolionu, w okolicy Kuczka oraz od strony południowo – zachodniej, gdzie dominują lasy liściaste.

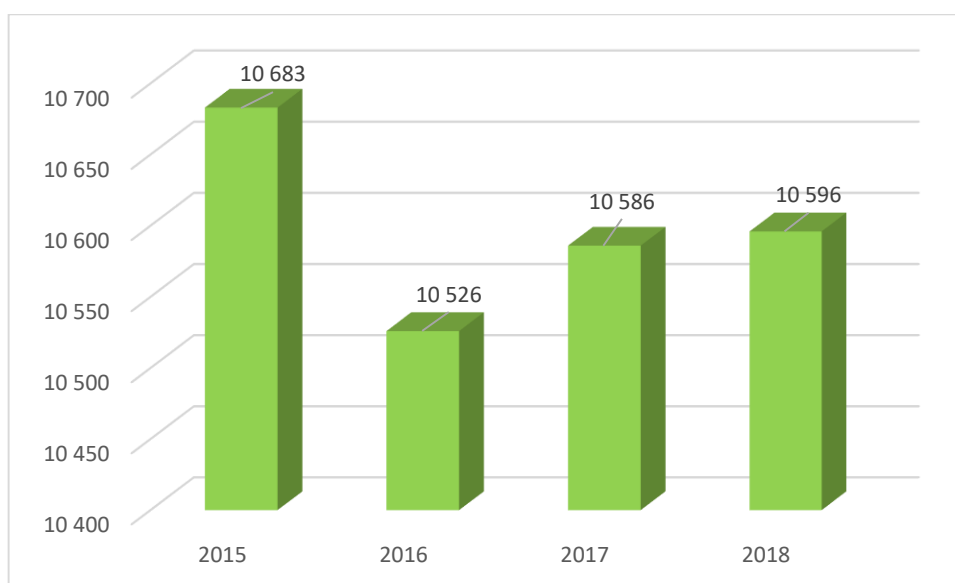
Ciechocinek położony jest w granicy następujących form ochrony przyrody: Obszaru Natura 2000 – Ciechocinek, rezerwatu „Ciechocinek”, Obszaru Natura 2000 Dolin Dolnej Wisły, Obszaru Natura 2000 – Nieszawska Dolina Wisły, Obszaru chronionego krajobrazu „Nizina Ciechocińska”. Dopelnieniem form ochrony przyrody są obszary zieleni urządzonej. Miasto Ciechocinek położone jest na obszarze korytarza ekologicznego Wschodnia Dolina Noteci. Korytarz obejmuje swoim położeniem dolinę Wisły, posiada znaczenie międzynarodowe – stanowi łącznik pomiędzy obszarami węzłowymi w środkowej części Polski, a Morzem Bałtyckim.

5.1.2 Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Demografia

Stan ludności w 2018 roku wg danych GUS wynosił 10 596 osób, z czego liczba kobiet wyniosła 5 773 zaś mężczyzn 4 823. W latach 2015-2018 obserwuje się niewielkie wahania liczby ludności w gminie. Pod względem ludnościowym gmina Ciechocinek zajmuje trzecie miejsce w powiecie (po dwóch gminach Aleksandrów: miejskiej i wiejskiej). Gęstość zaludnienia niewiele wzrosła od 2016 roku i wyniosła 694 os/km². Ciechocinek należy do obszarów o największej gęstości zaludnienia w powiecie aleksandrowskim.

Przebieg procesów demograficznych determinuje również zróżnicowany w poszczególnych grupach wiekowych współczynnik feminizacji oraz struktura wiekowa ludności. Zmiany liczby ludności w ostatnich latach przedstawia poniższy wykres.

Rycina 2. . Zmiany liczby ludności w Gminie Miejskiej Ciechocinek w latach 2015 – 2018

Źródło: Dane GUS

Z powyższego zestawienia wynika, iż 2016 roku zaobserwowano spadek liczby mieszkańców Gminy Miejskiej Ciechocinek. W kolejnych dwóch latach nastąpił przyrost liczby ludności, jednak i nie był on najwyższy w analizowanym okresie. W latach 2015-2018 liczba ludności ogółem zmniejszyła się o 87 mieszkańców.

W kształtowaniu wielkości zaludnienia zasadnicze znaczenie odgrywają takie czynniki, jak: przyrost naturalny, saldo migracji, współczynnik feminizacji oraz struktura wiekowa ludności. W odniesieniu do gminy miejskiej Ciechocinek wskaźniki opisujące sytuację oraz zmiany demograficzne można uznać za charakterystyczne dla ogółu kraju. Dane statystyczne w zakresie podstawowych czynników kształtujących lokalną sytuację demograficzną przedstawiono w poniższych zestawieniach.

Tabela 36. Podstawowe dane demograficzne Gminy Ciechocinek

Wyszczególnienie:	Jednostka	2015	2016	2017	2018
Liczba ludności	osoba	10 683	10 526	10 586	10 596
Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	700	690	694	694
Urodzenia żywe na 1000 ludności	-	-	86	85	69
Zgony na 1000 ludności	-	-	12,99	13,45	14,48
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-	-26	-46	-44
Współczynnik przyrostu naturalnego	-	-60	-52	-56	-84
saldo migracji na 1000 ludności	-	-	-2,45	3,15	4,64
zameldowania	osoba	-	116	169	198
wymeldowania	osoba	-	142	136	149
liczba kobiet	osoba	5 864	5 756	5 784	5 773
liczba mężczyzn	osoba	4 819	4 770	4 802	4 823
współczynnik feminizacji	osoba	122	121	120	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności wykazuje wyższy poziom od liczby zgonów na 1000 ludności. W roku 2016 widoczny jest wzrost wskaźnika urodzeń z 12,99 do 14,48 urodzeń żywych na 1000 osób. Współczynnik feminizacji utrzymuje się na podobnym poziomie – na 100 mężczyzn w gminie przypada 120 kobiet.

Saldo migracji na 1000 ludności wykazuje tendencję wzrostową i w 2018 roku wyniosło 4,64. W tym samym roku w gminie zameldowało się 198 osób, natomiast wymeldowało 149 osób. Zauważalny jest wyraźny wzrost zarówno osób zameldowanych, jak i wymeldowanych po 2016 roku.

W 2018 roku zauważalna jest także zmiana przyrostu naturalnego na 1000 ludności. W odniesieniu do lat poprzednich w analizowanym roku był najniższy z analizowanych lat i wyniósł -44.

Struktura wieku ekonomicznego ludności uwzględnia wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny a także stopę bezrobocia, którą określa się, jako stosunek liczby osób nieposiadających pracy do liczby osób aktywnych zawodowo. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wieku ekonomicznego oraz stopę bezrobocia rejestrowanego na podstawie danych GUS w latach 2016–2018.

Tabela 37. Grupy wieku ekonomicznego oraz struktura bezrobocia w latach 2016-2018

Rok	Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny		Udział bezrobotnych rejestrowanych [%]
	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	
2016	10 526	14,3	5 902	56,1	3 116	29,6	9,0
2017	10 586	14,4	5 871	55,5	3 190	30,1	8,1
2018	10 596	14,4	5 794	54,7	3 277	30,9	7,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność w wieku przedprodukcyjnym do 17 lat nieznacznie się zwiększyła w stosunku do roku 2016 i wyniosła 14,4% w 2018 roku. Największy udział w grupach wieku ekonomicznego stanowi ludność w wieku produkcyjnym. Poziom ten utrzymuje się powyżej 54% (jest to ok. 5 794 mieszkańców). Zauważa się niewielki spadek w porównaniu z latami wcześniejszymi. W latach 2015-2018 zauważalny jest natomiast wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. W roku 2018 grupa ta stanowiła 30,9% (3 277 osoby) o 1,3% (161 mieszkańców) więcej niż w roku 2016. Jest to związane z powszechnym trendem starzenia się społeczeństwa. Podobne tendencje występują w całym powiecie, województwie i kraju, ale w Ciechocinku są one szczególnie widoczne.

Na podstawie danych GUS zauważyć można, że liczba rejestrowanego bezrobocia maleje. W porównaniu z rokiem 2016 spadło ono o ok. 1,8% i w roku 2018 wynosiło 7,2%. Wskaźnik ten był wyższy niż bezrobocie rejestrowane w Polsce, które wynosi 4,2%.

Według danych z Krajowego Rejestru Podmiotów Gospodarki Narodowej w gminie na dzień 31 grudnia 2018 roku funkcjonowało 1 679 podmiotów gospodarczych. Liczba ta na przestrzeni ostatnich lat systematycznie wzrastała. Wśród tych podmiotów 8 przypadło na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 491 podmiotów działało w przemyśle i budownictwie. Pozostała działalność objęła najwięcej – 1 188 podmiotów.

Na terenie gminy działają 43 jednostki należące do sektora publicznego - 17 jednostek należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego zaś 5 do spółek handlowych. W sektorze prywatnym występuje 1 631 podmiotów gospodarczych, spośród których przeważają przedsiębiorstwa osób fizycznych prowadzące własną działalność – 1 344 jednostki. Spółki handlowe to 64 jednostki (w tym 7 z udziałem kapitału zagranicznego), 30 podmiotów należy do stowarzyszeń i organizacji społecznych, natomiast 3 do spółdzielni. Na terenie gminy działa 9 fundacji.

Pod względem wielkości przeważają mikroprzedsiębiorstwa, stanowiąc ponad 95% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Tabela 38. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba podmiotów
Sektor publiczny	
Sektor publiczny - ogółem	43
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17
sektor publiczny - spółki handlowe	5
Sektor prywatny - ogółem	
Sektor prywatny - ogółem	1 631
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 344
spółki handlowe	64
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7
spółdzielnie	3
fundacje	9
stowarzyszenia i organizacje społeczne	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.2 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska

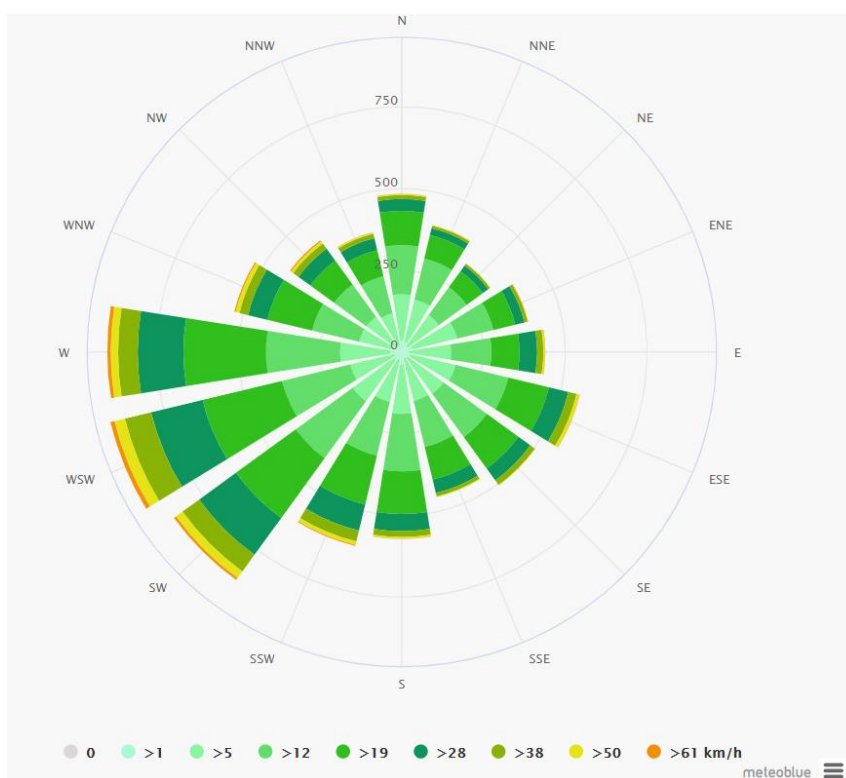
5.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Klimat

Miasto Ciechocinek według regionalizacji klimatycznej Romera znajduje się w obrębie klimatu Wielkich Dolin, według podziału Gumińskiego w obrębie rozległej VII dzielnicy środkowej, zaś według Wiszniewskiego i Chechłowskiego, stanowi część klimatycznego regionu wielkopolsko-mazowieckiego.

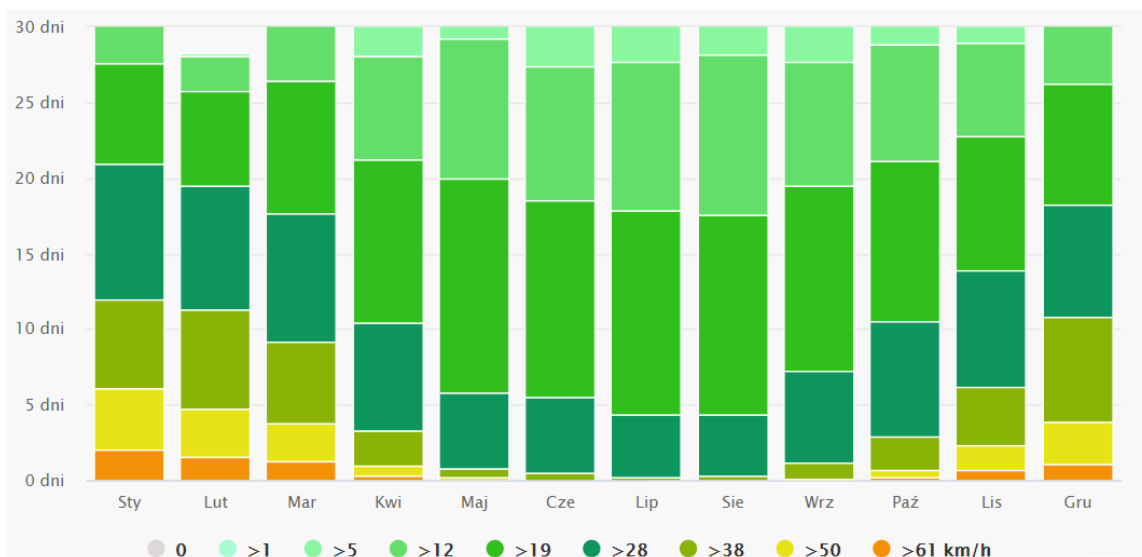
Ciechocinek posiada łagodny klimat, charakteryzujący się dużym nasłonecznieniem, stosunkowo niewielką ilością opadów, łagodnymi wiatrami i umiarkowaną wilgotnością względną powietrza, które stanowią niezwykle korzystne warunki dla funkcji uzdrowiskowych Ciechocinka. W rejonie tężni solankowych dodatkowo powstaje strefa mikroklimatu porównywalnego do nadmorskiego, o szczególnych właściwościach leczniczych. Specyficzny mikroklimat sprzyja łagodnej aklimatyzacji kuracjuszy i jest wskazany szczególnie dla osób bardziej wrażliwych na silniejsze bodźce klimatyczne.

Sąsiedztwo rzeki, płytkie zaleganie wód gruntowych oraz duży udział terenów zadrzewionych w strukturze użytkowania gruntów powodują, że w Ciechocinku rejestruje się podwyższoną wilgotność powietrza, a rejon Ciechocinka posiada tendencje do występowania mgieł i inwersji temperatur. Cechy te, łącznie z niewielką średnią prędkością wiatru, sprzyjają niekorzystnej dla środowiska koncentracji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

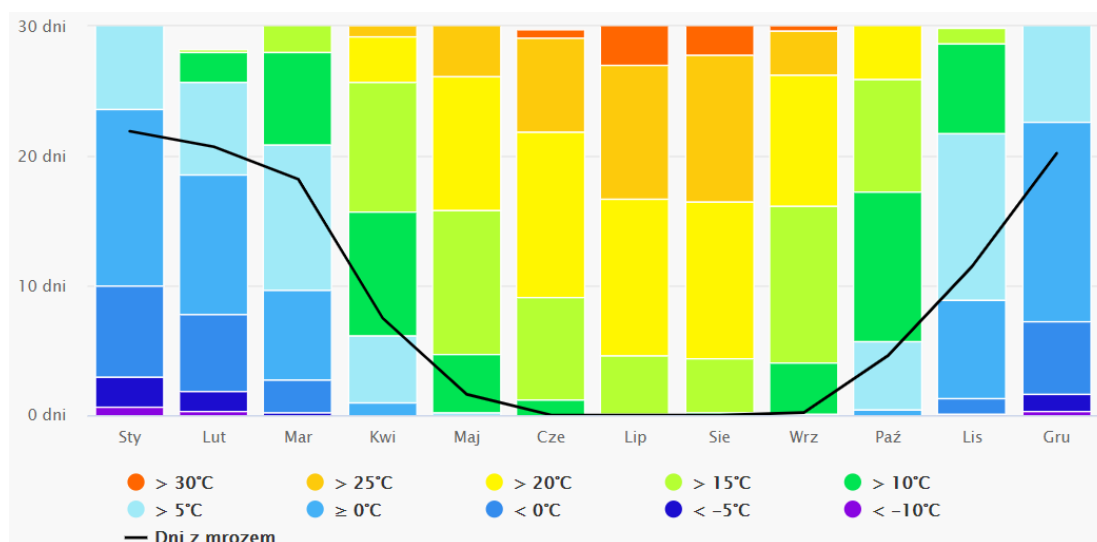
Rycina 3. Róża wiatrów dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

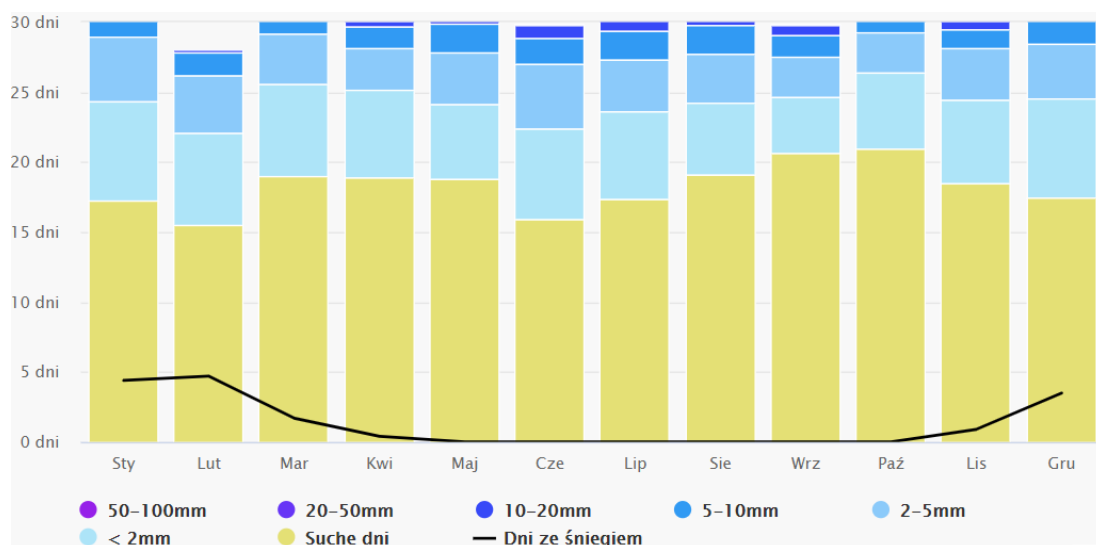
Rycina 4. Wykres prędkości wiatru dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

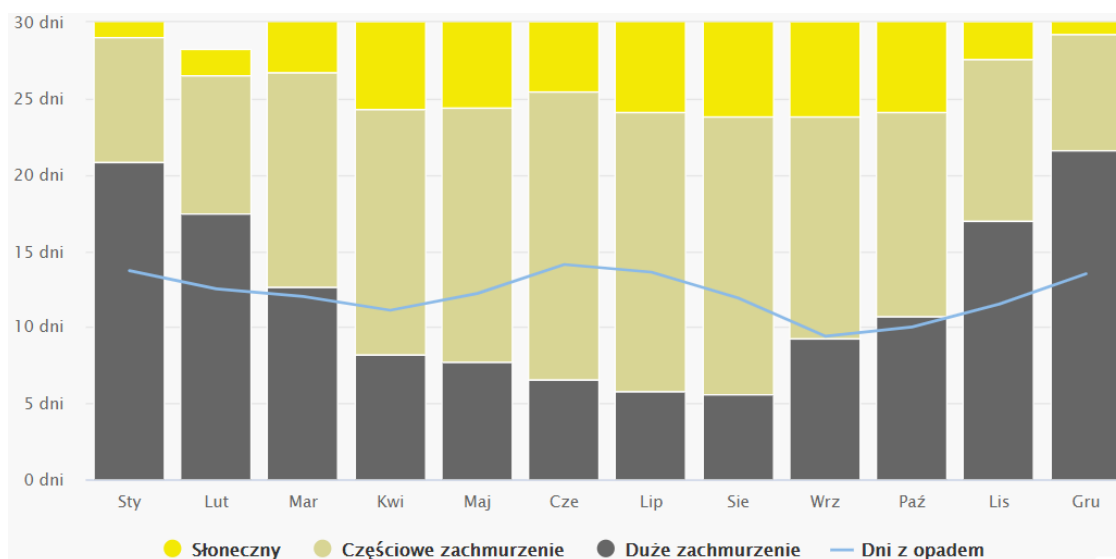
Rycina 5. Wykres temperatur maksymalnych dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rycina 6. Wykres ilości opadów dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Rycina 7. Wykres usłonecznienia dla Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: <https://www.meteoblue.com/>

Jakość powietrza

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których stężenie jest wyższe od warunków normalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu zależą od wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Istotny wpływ mają również zanieczyszczenia transgraniczne, napływające z sąsiednich obszarów oraz atmosferyczne przemiany fizyko-chemiczne. Procesy te mają wpływ zarówno na kształtowanie tzw. tła zanieczyszczeń, które jest wynikiem ustalania się stanu równowagi dynamicznej w dalszej odległości od źródła emisji oraz na zasięg występowania podwyższonych

stężeń w rejonie bezpośredniego oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń. Wyróżnia się trzy główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

Emisja punktowa (przemysłowa) - emisja antropogeniczna o charakterze głównie punktowym. Głównymi emitorami zanieczyszczeń powietrza w Gminie Ciechocinek są niewielkie zakłady przemysłowe. Ten rodzaj emisji na terenie gminy nie ma dużego udziału w ogólnym zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego z uwagi na uwarunkowania uzdrowiskowe gminy.

Do większych zakładów przemysłowych w Ciechocinku zaliczyć można:

- Form Plastic Sp. z o.o.
- Zakłady Produkcji Zdrojowej, w którego skład wchodzi rozlewnia wód mineralnych i warzelnia soli.

Emisja powierzchniowa jest to emisja pochodząca głównie z sektora bytowego. Emisja tego rodzaju stanowi najpoważniejszy problem w aspekcie zanieczyszczenia powietrza. Jej źródłami są m.in. lokalne kotłownie i paleniska domowe. Do powietrza emitowane są duże ilości dwutlenku siarki, tlenu azotu, sadzy, tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Jednak największy problem stanowi emisja pyłu z sektora bytowego. Ma szczególnie duży wpływ na jakość powietrza w sezonie grzewczym, zwłaszcza wśród zwartej zabudowy, która utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Wśród głównych zanieczyszczeń związanych z tego rodzaju emisją największy strumień masowy stanowi pył zawieszony PM 10, a także tlenek węgla, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu. Powodem takiej sytuacji, jest stosowanie w paleniskach domowych paliw złej jakości oraz obecność małych zakładów, które nie mają obowiązku posiadania decyzji o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (około 20%), siarki (1 – 2%) oraz azotu (1%). W większości domów spalany jest węgiel niskiej jakości, w dodatku w przestarzałych konstrukcyjnie piecach, bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających. Ponadto wprowadzanie zanieczyszczeń następuje zwykle z kominów o niewielkiej wysokości, co sprawia, że zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania.

W budynkach mieszkalnych, w których zainstalowane są kotły opalane paliwem stałym istnieje ponadto zagrożenie w postaci spalania odpadów domowych. Powoduje to emisję substancji toksycznych stwarzających znaczne zagrożenie dla zdrowia, a występujących głównie przy spalaniu tworzyw sztucznych w nieprzystosowanych do tego celu instalacjach. Największe zagrożenie powodują emitowane dioksyny, furany, benzo(a)piren będące substancjami rakotwórczymi. Problem ten nie występuje przy kotłach opalanych gazem i olejem, gdyż konstrukcja tych kotłów uniemożliwia spalanie odpadów stałych. Natomiast ze spalania węgla najwięcej zanieczyszczeń emitowanych jest w postaci dwutlenku węgla, tlenu węgla, tlenków siarki, NOx, pyłu zawieszony i benzo(a)pirenu. Najistotniejsze zagrożenie spowodowane niską emisją występuje w obszarach o zwartej zabudowie mieszkalnej, w tym na osiedlach domów jednorodzinnych. Duże skupiska budynków z kotłowni opalanych węglem, mogą powodować zagrożenie spowodowane niską emisją. Na emisję powierzchniową, składa się również emisja zanieczyszczeń z wysypisk odpadów oraz oczyszczalni

ścieków.

Miejski system ciepłny Gminy Miejskiej Ciechocinek składa się z:

- 1) źródeł ciepła i sieci eksploatowanych przez Komunalne Przedsiębiorstwo użyteczności Publicznej „EKOCIECH” sp. z o.o. Do tego systemu przyłączonych jest 11 kotłowni pracujących na gaz, z czego 2 kotłownie pracują na miał węglowy. Moc zainstalowana w źródłach to 6.999 KW;
- 2) źródeł ciepła prowadzone przez Sanatoria branżowe – przyłączonych jest 21 kotłowni pracujących na gaz ziemny przewodowy za wyjątkiem Spółdzielczości pracy przy ul. Lorentowicza nr 8 pracującej na olej lekki. Moc zainstalowana w źródłach to 23.941 KW;
- 3) źródeł ciepła prowadzone przez Przedsiębiorstwo Usług Ciepłowniczych: przyłączonych jest 9 źródeł ciepła pracujących na gaz ziemny przewodowy oraz zainstalowane zostały w Sanatorium Uzdrowskim „Dom Zdrojowy” przy ul. Leśnej – solary, które pokrywają 30% ciepła. Moc zainstalowana w źródłach wytwarzania to 7.955 KW;
- 4) źródeł ciepła podmiotach użyteczności publicznej: przyłączonych jest nr 9 źródeł ciepła pracujących na gaz ziemny przewodowy. Moc zainstalowana w tych źródłach to 2.204 KW;
- 5) źródeł ciepła spółdzielni mieszkaniowych: przyłączonych jest 6 źródeł wytwarzania pracujących na gazie ziemnym przewodowym. Moc zainstalowana tych źródeł to 2.580 KW;

Emisja liniowa (komunikacyjna) powstaje na drogach o dużym natężeniu ruchu kołowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych, głównie ma to niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło zanieczyszczenia nie tylko powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód w skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Zaleca się, aby w sąsiedztwie dróg prowadzić uprawy nasienne, ponieważ w nasionach nie następuje akumulacja metali ciężkich i innych zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Sieć dróg na terenie gminy miejskiej Ciechocinek tworzy około 51,92 km dróg gminnych, fragment drogi powiatowej 2601C relacji Ołtoczyn-Ciechocinek oraz fragment drogi wojewódzkiej 266 relacji Ciechocinek-Aleksandrów Kujawski-Służewo-Radziejów-Konin. W odległości ok. 1 km od granic miasta przebiega droga krajowa nr 91 zapewniając dobre połączenie z Toruniem oraz Włocławkiem. Około 4 km od miasta w miejscowości Odolion znajduje się zjazd na autostradę A1. Uzupełnieniem ciągów komunikacyjnych są trakty oraz ścieżki rowerowe o długości około 4 km:

- **Trakt Solankowy**, promujący najciekawsze zakątki miasta. Trasa rozpoczyna się przy odrestaurowanym budynku Biura Kultury, Sportu i Promocji Miasta przy ulicy Zdrojowej. Podczas zwiedzania obejrzeć można: fontannę „Grzyb”, tężnię, park Tężniowy, zabytkową warzelnię soli, w której funkcjonuje wystawa sprzętu rehabilitacyjnego, park Zdrojowy (z muszlą koncertową, pijalnią wód mineralnych, słynną fontanną „Jaś i Małgosia”), kościół parafialny i obelisk poświęcony pamięci św. Jana Pawła II, park Sosnowy, w sąsiedztwie którego znajdują się obiekty: Dworek Prezydentów RP oraz drewniana cerkiew prawosławna. Trasa kończy się na „Ciechocińskim Deptaku”, gdzie rozciągają się ukwiecone dywany kwiatowe i rabaty oraz sterowana komputerowo fontanna.
- **Szlak Solankowy**, utworzony przez Przedsiębiorstwo Uzdrowskie Ciechocinek. Trasa prowadzi od fontanny „Grzyb” poprzez punkt widokowy na tężni nr I, grotę solankową wewnątrz tężni nr II, do zabytkowej Warzelni Soli. Spacer szlakiem pozwala zapoznać się z leczniczymi walorami solanek ciechocińskich i ich wpływem na organizm poprzez obiekty inhalacyjne, a także z atrakcyjnym, istniejącym od XIX wieku, procesem produkcji soli;
- **Szlak Wiślany (pieszy niebieski)** o długości 7,6 km, prowadzący od fontanny „Grzyb” poprzez ul. Traugutta, a następnie wał wiślany do Wołuszewa. W części prowadzącej wałem przeciwpowodziowym uciążliwy do przebycia;
- **Szlak Solny (pieszy czarny)** o dł. 11,3 km, prowadzący z miejscowości Kuczek poprzez Odolion, las ciechociński, do Otłoczyna (do dworca PKP lub do wsi). Szlak jest łatwy i w większości wiedzie leśnymi drogami;
- **Szlak Krystynki (pieszy zielony)**, dł. szlaku 7,1 km. Prowadzi od fontanny „Grzyb” ulicą Zdrojową i Bema, następnie przez miejscowość Kuczek do Raciążka. Pełni rolę pomocniczą i stanowi naturalne zakończenie czarnego szlaku Solnego. Fragment od Raciążka do wsi Kuczek jest trudny ze względu na słabe oznakowanie oraz gęste zarośla;
- **Szlak Kujawski (pieszy żółty)**, dł. szlaku 24 km. Prowadzi od Służewa poprzez Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek i Słońsk Górny do Podola. Trasa jest zróżnicowana, nawierzchnie często się zmieniają, a w pobliżu największej polskiej rzeki drogę zarastają miejscami chaszczce. Zatarte znaki utrudniają poruszanie;
- **Szlak im. Stanisława Noakowskiego (pieszy czerwony)**, dł. szlaku 18,3 km. Biegnie od Nieszawy przez Raciążek, Ciechocinek i Wołuszewo do Otłoczyna;
- **Szlak Toruń — Włocławek (rowerowy czerwony)** o dł. 63 km. Na terenie Ciechocinka przebiega przez centrum miasta;

- **Wiślana Trasa Rowerowa** — jest ogólnopolskim projektem, który połączył 8 województw. Jego celem jest utworzenie 1200-kilmetrowego szlaku rowerowego wzdłuż Wisły — jednej z ostatnich wielkich, dzikich rzek Europy. Ciechocinek leży na trasie lewobrzeżnej części trasy przebiegającej przez województwo, jednak trasa omija centrum miasta.

Rozwinięta sieć szlaków pozwala wyprowadzić ruch pojazdów poza centrum miasta. Sprzyja temu także dobrze rozwinięty transport publiczny tj. komunikacja autobusowa międzygminna. Na terenie gminy brak jest połączeń kolejowych. Najważniejszą rolę w obsłudze ruchu kolejowego odgrywa stacja kolejowa i dworzec w Aleksandrowie Kujawskim. Ciechocinek nie oferuje miejskiego transportu zbiorowego. Częściowo w sezonie zastępuje go prywatna komunikacja, oferująca przejazdy dorożkami, meleksami czy riksami, ale brak tego typu transportu miejskiego jest jedną z przyczyn dużego zatłoczenia miasta i utrudnień w ruchu drogowym, zwłaszcza w sezonie letnim i szczególnie w centrum.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi monitoring jakości powietrza na terenie województwa kujawsko-pomorskiego z podziałem na strefy. Województwo kujawsko-pomorskie podzielone jest na 4 strefy: aglomeracja bydgoska, miasto Toruń, miasto Włocławek, strefa kujawsko-pomorska. Obszar Gminy Ciechocinek należy do strefy kujawsko-pomorskiej oceny jakości powietrza, której wyniki według kryteriów dot. ochrony zdrowia w roku 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w 2017 roku

Rok	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	O ₃ – poziom docelowy	C ₆ H ₆	CO	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
2017	A	A	C	A/C1	A	A	A	A	A	A	A	C

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2017; WIOŚ

W roku 2017 w rocznej ocenie jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, zanotowano przekroczenia pyłu PM₁₀ pyłu PM_{2,5} i benzo(a)pirenu.

Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu są procesy spalania paliw w celach grzewczych, w szczególności w paleniskach sektora komunalno-bytowego oraz ruch komunikacyjny. W przypadku pyłów PM₁₀ i PM_{2,5} głównym powodem przekroczeń jest: emisja powierzchniowa, emisja pochodząca z komunikacji, napływ zanieczyszczeń spoza terenu gminy, aerozole wtórne pochodzące z przemian fizyko-chemicznych innych zanieczyszczeń oraz emisja powierzchniowa z indywidualnego ogrzewania budynków.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla, oraz arsen, kadm, ołów, nikiel w pyłe PM₁₀ i ozon normy były dotrzymane, stąd strefa kujawsko-pomorska została zaliczona do klasy A.

W ocenie jakości powietrza za rok 2017 dla strefy kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, tlenków azotu

oraz wartości docelowej ozonu.

Tabela 40. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w 2017 roku

Rok	SO ₂	NO _x	O ₃
2017	A	A	A

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2017; WIOŚ.

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę kujawsko-pomorską pod względem dotrzymania wartości dopuszczalnych dla NO_x, SO₂ i O₃ zakwalifikowano do klasy A.

Wieloletnie prognozy Generalnego Inspektora Ochrony Środowiska przewidują obniżenie stężeń pyłu PM₁₀ oraz PM_{2,5} do 2020 roku na terenie całego województwa. Jednak, aby ta poprawa stanu jakości powietrza nastąpiła powinny zostać podjęte odpowiednie działania ograniczające emisję substancji do atmosfery (m.in. realizacja Krajowego Programu Działań Niskoemisyjnych, Programu Ochrony Powietrza dla Kraju, programów ochrony powietrza dla stref, w których nastąpiły przekroczenia i Program Gospodarki Niskoemisyjnej).

Uchwałą Nr XXXVII/622/17 z dnia 23 października 2017 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego określił program ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu docelowego i dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Termin realizacji programu ustalono na dzień 31 grudnia 2025 r.

Badania jakości powietrza prowadzone regularnie w Ciechocinku ze względu na jego status uzdrowiskowy wskazują, że stężenia średnioroczne dwutlenku siarki, dwutlenku azotu oraz amoniaku, nie przekraczają wartości stężeń dopuszczalnych.

Należy zauważyć, że wielkości mierzone w sezonie letnim dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu zawieszonego były zdecydowanie niższe niż analogiczne wskaźniki w okresie zimowym, co wskazuje na energetyczne źródła zanieczyszczeń.

Jednym z najbardziej istotnych czynników wpływających na jakość powietrza na obszarze Ciechocinka są tzw. „niskie emisje” z palenisk indywidualnych. Piece i indywidualne systemy ogrzewania spalające węgiel kamienny funkcjonują nadal w budynkach jedno i wielorodzinnych, nawet w tych rejonach, gdzie istnieje możliwość podłączenia do sieci gazowej lub sieci centralnego ogrzewania. Związane jest to z m.in. z wyższą od węgla kamiennego jednostkową ceną gazu wykorzystywanego na cele grzewcze, ale przede wszystkim z wysokimi kosztami instalacji gazowych i jeszcze wyższymi kosztami połączeń budynków indywidualnych do miejskiej sieci c.o. Rozwiązaniem w zakresie poprawy warunków areosanitarnych gminy jest zmiana sposobu ogrzewania budynków.

5.2.2 Klimat akustyczny

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz.

Długotrwałe narażenie na hałas może spowodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska dotyczące klimatu akustycznego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014 poz. 112). Charakteryzuje ono wymagane standardy poziomów hałasu dla poszczególnych rodzajów emitorów (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów działalności będących źródłami hałasu) z rozróżnieniem na sposób zagospodarowania i funkcje terenu. Do oceny warunków korzystania ze środowiska używane jest pojęcie poziomu równoważnego. Poziom równoważny określamy dla 16 godzin pory dnia (L_{AeqD}) i dla 8 godzin pory nocy (L_{AeqN}). Parametrem stosowanym w polityce długofalowej, w programach ochrony środowiska przed hałasem jest wskaźnik L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażany w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6.00 do 18.00), pory wieczoru (od godz. 18.00 do 22.00) oraz pory nocy (od godz. 22.00 do 6.00).

Do terenów podlegających ochronie zalicza się obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Hałas występujący w miastach ma charakter skumulowany z racji występowania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego. Hałas komunikacyjny jest jednym z najpopularniejszych źródeł hałasu, który występuje zwykle wzdłuż ciągów ulic. Na ekspozycję często narażone są budynki między innymi obiekty mieszkalne, kulturalne, parki, tereny wypoczynkowe poza miastem oraz inne obiekty związane z przebywaniem ludzi. Dla terenów, na których stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych opracowuje się programy ochrony środowiska przed hałasem mające na celu dostosowanie poziomów hałasu do obowiązujących norm. Hałas przemysłowy ma zwykle charakter lokalny, a zasięg jego oddziaływania jest ograniczony do najbliższego otoczenia zakładu.

W Gminie Miejskiej Ciechocinek jednym z głównych źródeł hałasu jest komunikacja drogowa. Sieć drogowa w gminie jest dobrze rozwinięta. Wykaz dróg na terenie analizowanej gminy znajduje się powyżej w podrozdziale: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Na terenie gminy miejskiej Ciechocinek w ostatnich latach badany był hałas komunikacyjny. Zgodnie z publikacją Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pn. „Pięcioletnia ocena stanu klimatu akustycznego za lata 2012-2016” badania hałasu komunikacyjnego wykonywane były w 2013 r. oraz 2016 r. Do pomiarów wytypowano ul. Bema, ul. Narutowicza i ul. Kopernika (w przebiegu drogi wojewódzkiej nr 266) oraz ul. Widok i ul. Zdrojową (w strefie ochrony uzdrowiskowej). Na stanowisku przy Zdrojowej pomiar realizowany był metodą ciągłą z 1-godzinną rejestracją sygnału. W 2013 r. długookresowe poziomy dźwięku dla pory doby, przy obiektach

chronionych wahały się w od 61,6 dB do 67,4 dB, z natężeniem ruchu od 235-478 poj./h oraz 7-11% udziałem pojazdów ciężkich. Długookresowe poziomy dźwięku w porze nocnej zawierały się w zakresie od 53,2 dB do 59,3 dB, z natężeniem ruchu od 30-43 poj./h oraz 5-12% udziałem pojazdów ciężkich. Znaczne naruszenia dopuszczalnego poziomu dźwięku, zarówno dla okresu doby, jak i nocy, zarejestrowano w punkcie pomiarowym przy ul. Zdrojowej, w strefie wymagającej szczególnej ochrony przed hałasem, przy natężeniu ruchu pojazdów odpowiednio - 235 poj./h i 30 poj./h. Wskaźnik naruszenia klimatu akustycznego w tym punkcie osiągał wysokie wartości, tj. 11,6 dB w porze doby oraz 8,2 dB w porze nocnej. Z kolei w 2016 roku wartość długookresowego średniego poziomu dźwięku na stanowisku przy ul. Zdrojowej 17 dla doby wyniosła 61,1 dB (przekroczenie dopuszczalnej normy o 11,1 dB), a dla pory nocy 52,8 dB (przekroczenie normy o 7,8 dB). Natomiast w punkcie przy ul. Widok 10 wartość długookresowego średniego poziomu dźwięku dla doby wyniosła 64,6 dB (przekroczenie dopuszczalnej normy o 14,6 dB), a dla pory nocy 54,6 dB (przekroczenie normy o 9,6 dB). W pozostałych punktach wartość długookresowego średniego poziomu dźwięku dla doby wahała się od 62,1 dB do 68,3 dB oraz dla pory nocy od 53,1 dB do 59,0 dB i zarówno w 2013 r., jak i w 2016 r. nie odnotowano na tych ulicach przekroczeń dopuszczalnego długookresowego poziomu dźwięku. Natężenie ruchu na monitorowanych stanowiskach wahało się w granicach od 210÷520 poj./h dla pory dnia i od 29÷56 poj./h dla pory nocy. Porównanie wyników pomiarów wykonanych na terenie uzdrowiska w poprzednich latach, wskazuje na utrzymywanie się w analizowanym rejonie wartości mierzonego poziomu dźwięku pochodzącego od komunikacji samochodowej.

5.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.) pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, a ochrona przed nimi polega na utrzymaniu poziomów tych pól poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., Nr 192 poz. 1883) określa dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, a także zakresy częstotliwości promieniowania, dla których określa się parametry fizyczne, charakteryzujące oddziaływanie pól na środowisko.

Podstawowe sztuczne źródła emisji pól elektromagnetycznych do środowiska to:

- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia;
- stacje radiowe i telewizyjne;
- stacje bazowe telefonii komórkowej;
- stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne;
- stacje transformatorowe;
- sprzęt gospodarstwa domowego;
- instalacje elektryczne;

- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta jest sieć, na którą składa się 53,45 km linii średniego napięcia, 228,7 km linii niskiego napięcia oraz 74 stacji trafo 15/0,4 kV.

Zasilanie miasta w energię elektryczną ma miejsce z Głównego Punktu Zasilania Ciechocinek o napięciu 110/15 kV. Dostawcą energii elektrycznej dla miasta Ciechocinek jest Energa-Operator SA, który odpowiada za sprawność, eksploatację, rozwój i modernizację. Punkt zasilania poprzez układ transformacji zasila wspomnianą sieć napowietrzną i kablową średniego i niskiego napięcia.

Dostawa energii elektrycznej do Głównego Punktu Zasilania odbywa się za pomocą linii napowietrznych wysokiego napięcia o mocy 110 kV. GPZ Ciechocinek powiązany jest liniami 110 kV pomiędzy:

- GPZ Ciechocinek – GPZ Toruń Południe linia 110 kV o przekroju AFL 240 mm²,
- GPZ Ciechocinek – GPZ Włocławek Azoty linia 110 kV o przekroju AFL 240 mm²,
- GPZ Ciechocinek – Gniewkowo linia 110 kV o przekroju AFL 240 mm².

Stan techniczny przesyłowy tych linii jest dobry, a także cały układ elektroenergetyczny można ocenić jako dobry.

Na terenie miasta Ciechocinek pracuje 74 stacje transformatorowe 15/0,4 kV, w tym 9 nie będących na majątku w eksploatacji Operatora Systemu Energetycznego Oddziału Toruń. Ogólna moc elektryczna tych stacji transformatorowych wynosi 23 285 kVA. Z systemu zasilania sieci 15kV prowadzona jest sieć niskiego napięcia bezpośrednio do odbiorców energii elektrycznej. Ogółem długość tej sieci na terenie miasta wynosi:

- 19,5 km w liniach napowietrznych 15 kV, a w liniach 0,4 kV – 46,4 km,
- 33,95 km w liniach kablowych 15kV, a w liniach 0,4 kV – 182,3 km.

Stan techniczny tych linii elektroenergetycznych określa jako dobry, a wysoka wartość wskaźnika średniej mocy obciążeń przypadająca na km sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia świadczy o dobrym wykorzystaniu infrastruktury rozdzielczej.

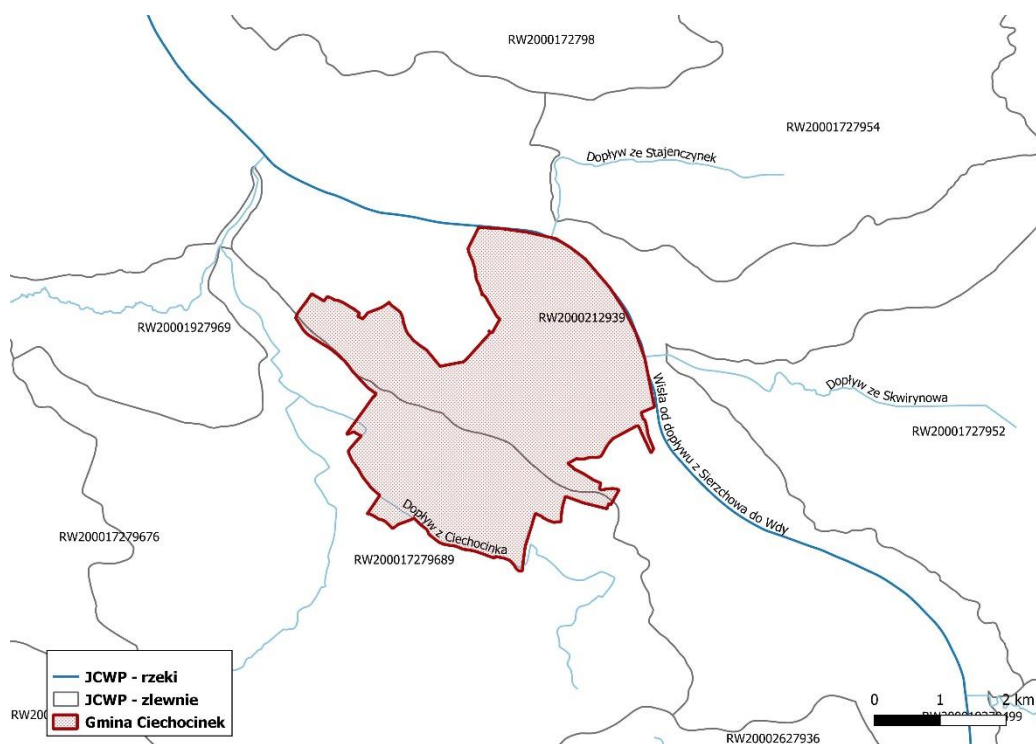
W 2017 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wykonał pomiary promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 45 punktach położonych na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego, podlegających cyklicznym badaniom na trzech typach obszarów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz.1645). Wśród punktów pomiarowych PEM znalazło się miasto Ciechocinek z lokalizacją przy ulicy Zdrojowej 46. W 2017 roku w żadnym z monitorowanych punktów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nie stwierdzono przekroczeń normy promieniowania elektromagnetycznego wynoszącej – 7 V/m. W analizowanym punkcie pomiarowym zlokalizowanym na terenie miasta średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego wyniosła 0,2 V/m.

5.2.4 Gospodarowanie wodami

Wody powierzchniowe

Gmina Miejska Ciechocinek pod względem hydrograficznym leży na terenie dwóch zlewni. Północna część gminy należy do zlewni rzeki Wisły, zaś południowa w zlewni rzeki Tażyny. Cała gmina odwadniana jest przez gęstą sieć rowów i kanałów melioracyjnych. Cieki odprowadzają wody z terenów wysoczyzny morenowej oraz poziomów terasowych w kierunku doliny Wisły.

Na obszarze gminy znajduje się wał piętrzący chroniący przed powodzią. Jest to wał o rzędnej korony 45,85 m n.p.m., przebiega od wsi Siarzewo do ujścia Tażyny. Liczne inwestycje modernizacyjne pozwoliły by wał spełniał wymogi techniczne także po budowie nowej tamy na Wiśle między Ciehocinkiem, a Nieszawą. Obecnie wody rzeki Wisły nie zagrażają mieszkańcom okolicznych miejscowości.

Rycina 8. Rozmieszczenie rzek na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: opracowanie własne

Ciechocinek położony jest w zasięgu występowania dwóch jednolitych części wód podziemnych: PLRW20001727989 Dopływ z Ciechocinka oraz PLRW 2000212939 Wisła od dopływu z Siaruchowa do Wdy. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2016.1911) wspomniane JCWP są regionem wodnym Dolnej Wisły i należą do monitorowanych, zarówno naturalnych części wód jak i silnie zmienionych. Aktualny stan obu cieków określony jest jako zły. Wyznaczonymi celami

środowiskowymi są dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona.

Tabela 41. Charakterystyka rzecznych JCWP w Gminie Miejskiej Ciechocinek

Jednolita część wód Powierzchniowych		Typ JCWP	Status	Cel środowiskowy dla JCWP		Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny		
RW20001727968 9	Dopływ z Ciechocinka	potok nizinny piaszczysty	naturalna część wód	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona
RW2000212939	Wisła od dopływu z Sierzchowa do Wdy	wielka rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona

Wody podziemne

Gmina Ciechocinek leży w zasięgu jednolitej części wód podziemnej PLGW200045 o powierzchni 1337,0 km². Na terenie Ciechocinka w obrębie systemu wód wyróżnia się dwa piętra wodonośne – czwartorzędowy i jurajski. Oś drenażu wód stanowi rzeka Wisła.

Czwartorzędowe piętro wodonośne o swobodnym zwierciadle wód występujące na glebach piaszczysto-żwirowych zalegające na głębokości 1-5 m. Zależne jest ono od wahań wód rzeki Wisły i są tym większe, im bliżej rzeki znajduje się punkt pomiarowy. Piętro czwartorzędowe zasilane jest głównie poprzez bezpośrednią infiltrację wód opadowych oraz lateralny dopływ wód podziemnych z Wysoczyzny Kujawskiej.

Jurajskie piętro wodonośne występuje w spękanych i uszczelnionych seriach piaskowców oraz wapieni. Są to głównie wody szczelinowe, solanki chlorkowo-sodowe, fluorkowe, bromkowe, jodkowe, borowe, oraz wody słabo zmineralizowane chlorkowo-sodowe. Charakterystyczną cechą solanek ciechocińskich jest podwyższona zawartość bromu i jodu. Zawierają one także nieznaczne ilości SO₄. Jurajski poziom wodonośny możemy rozdzielić na poziomy jury górnej, środkowej i jury dolnej.

W strefach bezpośredniego kontaktu osadów czwartorzędowych i jurajskich (rejon centrum Ciechocinka) istnieje możliwość mieszania się wód z tych pięter. Wody piętra jurajskiego znajdują się pod znacznym ciśnieniem i mogą zasilać piętro czwartorzędowe poprzez ascensję. Badania wykazały,

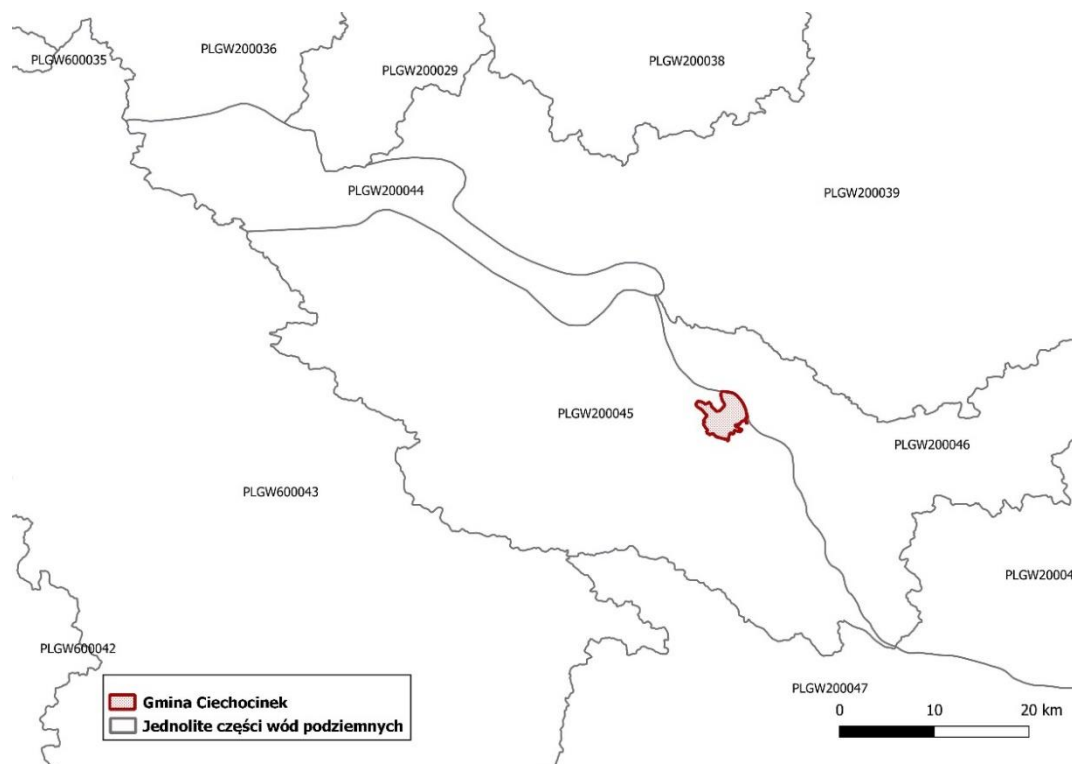
że na znacznym obszarze zawartość jonu Cl⁻ w wodach piętra czwartorzędowego przekracza 250 mg/dm³, a w centrum Ciechocinka dochodzi do kilku tysięcy mg/dm³.

Na obszarze miasta Ciechocinka w obrębie terasy I i III znajduje się tylko jeden poziom wodonośny. Zalega on w piaskach i żwirach rzecznych. Ma bezpośredni kontakt z wodami Wisły i jest zasilany przez wody napływające z obszaru wysoczyzny i wyższych poziomów terasowych. Na omawianym obszarze wody gruntowe występują płytko pod powierzchnią terenu, przeważnie na głębokości 1-1,5 m p.p.t.. Występują w formie sączenia oraz zwierciadła napiętego i swobodnego. Do płytkich warstw wód gruntowych przedostają się często wody solankowe, co powoduje ich zasolenie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2016.1911) wyróżnia się następujące główne cele środowiskowe dla wód podziemnych::

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla jednolitej części wód podziemnej nr 45 ustanowiono dobry stan ilościowy oraz dobry stan chemiczny wód. Jednolita część wód nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zasoby dyspozycyjne JCWPd nr 45 szacuje się na 108198 m³/d. Obecnie wykorzystuje się około 31,3% tych zasobów.

Rycina 9. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek

Źródło: opracowanie własne

Zachodnia część gminy znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 141 „Zbiornik rzeki dolna Wisła” o powierzchni 724 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wód o II klasie jakości wynoszą 74 783,83 m³/d. W rejonie GZWP nr 141 występuje jedno czwartorzędowe piętro wodonośne. Występują tu dwa poziomy czwartorzędowe. Pierwszy, dolinny poziom wód gruntowych, jest związany z holoceniowymi i plejstoceniowymi tarasami Wisły. Zbudowany jest z piasków różnej granulacji i żwirów głównie akumulacji rzecznej. Na większości obszaru jest podścielony osadami pliocenu i miocenu, lokalnie tylko glinami zwałowymi. Drugi, międzyglinowy poziom czwartorzędowy, występuje w obrębie wysoczyzny Pojezierza Chełmińskiego. Zbudowany jest z osadów fluwioglacjalnych, piasków różnej granulacji i żwirów o zróżnicowanej miąższości. GZWP nr 141 charakteryzuje się korzystnymi parametrami hydrogeologicznymi. Posiada niską i bardzo niską odporność na zanieczyszczenia z uwagi na powszechny brak izolacji od powierzchni terenu.

Rycina 10. Gmina Ciechocinek na tle GZWP

Źródło: Opracowanie własne

5.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodna

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2018 roku wynosiła 65,5 km, a ilość prowadzonych przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 2 035 sztuk. Długość sieci nie wykazuje dużego wzrostu na przestrzeni ostatnich lat. Na przestrzeni 4 lat wzrosła o 3,1 km. W 2018 r. z sieci wodociągowej korzystało 10 218 osób, czyli 96,4% społeczności gminy. Łącznie dostarczono mieszkańcom gminy w 2018 roku 414,2 dm³ wody.

Tabela 42. Dane dotyczące sieci wodociągowej Gminie Ciechocinek

Wyszczególnienie:	Jednostka	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	62,4	62,6	62,8	65,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 035	2 035	2 035	2 035
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	402,7	399,8	389,6	414,2
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	10 301	10 150	10 208	10 218
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m ³ /miesz./ rok	37,6	37,6	37,2	39,2
Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności	%	96,4	96,4	96,4	96,4

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z GUS

Ujęcia wody

Ciechocinek nie posiada własnego ujęcia wody. Korzysta z ujęć zlokalizowanych w miejscowości Siarzewo, gmina Raciążek. Dodatkowo dokonuje hurtowego zakupu z ujęcia Kuczek zlokalizowanego w Aleksandrowie Kujawskim. Ponadto od 2017 roku zakupu dokonuje również od Toruńskich Wodociągów z ujęcia wody w Czerniewicach.

Zasoby eksploatacyjne ujęcia Siarzewo zatwierdzono w ilości 111 m³/h przy depresji w studniach 2,85-5,83 m oraz 15 m³/h z poziomu mioceńskiego przy depresji 9 m. Wydajność ujęcia ze względu na zanieczyszczenia chlorkami ulega powolnemu zmniejszaniu. Zasoby eksploatacyjne ujęcia Kuczek oszacowano na 400 m³/h. Woda jest uzdatniana z uwagi na zwiększoną ilość związków żelaza i manganu. Oba ujęcia zabezpieczają istniejące zapotrzebowanie miasta na wodę, jednak w okresie maksymalnego poboru wody zauważa się znaczne obniżenie jej ciśnienia w sieci.

Wszystkie inwestycje dotyczące zaopatrzenia mieszkańców Ciechocinka w wodę oraz odprowadzania ścieków, prowadzi Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Ciechocinku.

Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacyjnej zgodnie z danymi GUS na terenie gminy w roku 2018 wynosiła 70,8 km. W porównaniu z rokiem 2015 instalacja rozbudowała się o 8,2 km. Z kanalizacji korzysta około 85,1% mieszkańców gminy, czyli 9 016 osób. Na obszarze objętym Programem znajdowało się 1 898 przełączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Dane ilościowe dotyczące sieci kanalizacyjnej zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 43. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Gminie Ciechocinek

Wyszczególnienie:	Jednostka	2015	2016	2017	2018
Długość czynnej kanalizacji	km	62,6	66,6	70,1	70,8
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	83,3	83,3	85,1	85,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 672	1 672	1 894	1 898
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	319,9	326,9	335,9	358,9
Ścieki odprowadzone	dam ³	874,0	896,0	859,0	863,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	8 904	8 773	9 004	9 016

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z GUS

Oczyszczalnia ścieków

Gmina łącznie odprowadza kanalizacją 863,0 dam³ ścieków. Oczyszczaniem ścieków zajmuje się mechaniczno-biologiczno-chemiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych z podczyszczalnią solanki w Ciechocinku. Technologię pracy oczyszczalni oparto na mechaniczno-biologiczno-chemicznym oczyszczaniu ścieków z zastosowaniem osadu czynnego. Pierwsza część polega na wyizolowaniu z nich części stałych, zwanych skratkami. Kolejnym etapem jest usuwanie piasków i tłuszczu. Następuje to w komorze piaskownika. W celu uniknięcia zakłóceń eksploatacyjnych oraz nieprzyjemnych zapachów krata mechaniczna do usuwania skratek oraz piaskownik umieszczone są w budynku technologicznym.

Po oczyszczeniu mechanicznym ścieki trafiają do komory beztlenowej, gdzie zaczyna się proces właściwy ich podczyszczenia – biologiczny, przy pomocy różnych grup mikroorganizmów. Ścieki oczyszczone poprzez koryta przelewowe spływają do koryta głównego, gdzie mieszają się w odpowiednich proporcjach z podczyszczoną solanką, a następnie mieszanina ta jest wydalana z terenu oczyszczalni poprzez pompy zrzutowe, które kierują ją rurociągiem tłocznym do rzeki Wisły.

Oczyszczalnię zaprojektowano na 6.5 tys. m³ przepływu dobowego ścieków komunalnych oraz 700 m³ ścieków solankowych. W 2019 roku rzeczywiste przepływy tych mediów wynosiły odpowiednio:

- ścieków komunalnych – 1,16 mln m³/rok
- w tym ścieków solankowych – 45,75 tys. m³/rok

Ścieki oczyszczone odprowadzane są z oczyszczalni do rzeki Wisły. Osad nadmierny wywożony jest i wykorzystywany w procesie rekultywacji gruntów na cele rolne i nierolne w miejscowości Rojewo pow. Inowrocław. Natomiast skratki oraz piasek odbierane są i przewożone na składowisko odpadów „Ekoskład” w miejscowości Służewo, przez spółkę miejską „Ekociech”.

Ze względu na brak kanalizacji na całości terenu objętego obsługą poprzez oczyszczalnię ścieków w Ciechocinku, na jej terenie zlokalizowany jest punkt zlewny. Jest to miejsce zrzutu ścieków dla wozów asenizacyjnych przywożących je z miejsc jeszcze nieskanalizowanych i posiadających szamba. Ścieki z punktu zlewnego pompowane są tuż przed kraty, gdzie włączane są do procesu oczyszczania.

W Gminie Miejskiej Ciechocinek liczba zbiorników bezodpływowych według danych GUS w 2018 roku wyniosła 111 sztuk, zaś przydomowych oczyszczalni ścieków 13 sztuk. Zmiany ilości przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych na terenie gminy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 44. Zmiana liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Ciechocinek w latach 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
zbiorniki bezodpływowe	104	107	109	111
przydomowe oczyszczalnie	7	9	9	13

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z GUS

5.2.6 Zasoby geologiczne

Warunki geologiczno-gruntowe

Zasoby geologiczne miasta Ciechocinek związane są z utworami czwartorzędowymi. Z utworów jury i triasu wydobywane są złoża wód chlorkowo-sodowych oraz wód słonych. Wykorzystywane są do celów leczniczych w uzdrowisku, pozyskiwania soli oraz tworzą unikatowy mikroklimat przy tężniach. Wydobycie wód odbywa się za pomocą czterech źródeł: nr 11 „Grzybek”, nr 14 – Terma I, nr 16 – Terma II oraz 19a „Krystynka”. Złoże wód „Ciechocinek” objęte zostało obszarem górniczym o powierzchni 38 903 500 m². Koncesję na wydobycie wód leczniczych posiada Uzdrowisko Ciechocinek S.A., a jej ważność obowiązuje do 2042 roku.

Wody mineralne - eksploatowane są z poziomu wód jurajskich na głębokościach od 23 m do 1378 m. Solanki rozprowadzane są odrębnym systemem do poszczególnych zakładów leczniczych. Temperatura solanki w ujęciach wynosi od 8-37 °C, zasolenie waha się od 0,33% do 6,48%. Obecnie czynnych jest kilkanaście źródeł solankowych wykorzystywanych do kąpieli leczniczych, produkcji soli, szlamu i ługu oraz celów konsumpcyjnych. Jakość i stan sanitarny wód powierzchniowych ma istotne znaczenie ze względu na oddziaływanie ich na wody podziemne. W uzdrowisku ma to szczególne znaczenie z uwagi na wody mineralne eksploatowane dla celów leczniczych. Eksploatowana woda służy do napelniania basenów rehabilitacyjnych oraz kąpieli leczniczych. Wydobycie wody zależne jest od zapotrzebowania balneoterapeutycznego. Ujęcie 19a to głównie ujęcie wody mineralnej, która dzięki swojemu bogatemu składnikowi mineralnemu polecana jest osobom z różnymi schorzeniami. Zgodnie z Bilansem Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2018 r. w 2018 r. liczba

złóż wód podziemnych zaliczonych do kopalin wynosiła 135, a zasoby eksploatacyjne ujęć tych wód udokumentowano w ilości 6 239.73 m³/h.

Ponadto w Ciechocinku występują kruszywa naturalne drobne – żwiry, które były eksploatowane. Obecnie nie prowadzi się zarejestrowanego wydobywania.

5.2.7 Gleby

Obszar Ciechocinka pokrywają gleby związane z klimatem umiarkowanym. Mają strukturę charakterystyczną dla środkowoeuropejskiej strefy glebowej. Należą do nich gleby brunatne i płowe wykształcone w środowisku lasów liściastych i mieszanych. Użytkowane są głównie rolniczo. Drugim typem gleb są gleby rdzawe i bielcowe wykształcone na gruncie lasów iglastych. Są to gleby mało żyzne, pokryte głównie luźnymi piaskami.

Zróźnicowanie gleb spowodowane jest litologią skał macierzystych oraz rzeźbą terenu. Dlatego też w licznych obniżeniach terenu na mułowo-torfowym podłożu, przy jednocześnie niskim dostępie tlenu wykształciły się gleby glejowe, murszowe i torfowe. W środowisku silnie wilgotnym w okolicach łąk i roślinności darniowej zalegają czarne ziemie przekształcone w gleby brunatne. Tereny rzeczne pokrywają mady, zaś obszar zurbanizowany miasta gleby płowe. Te ostatnie związane są z wysoczyzną morenową, rozciągającą się od doliny Wisły, pomiędzy Nieszawą i Ciechocinkiem oraz na zachód od Aleksandrowa Kujawskiego.

W łącznej powierzchni gminy miejskiej największy udział mają użytki rolne (49%) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (28%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią blisko 11%, podobnie grunty pod wodami (10%), Najmniejszy udział mają nieużytki i tereny różne – łącznie 2%. Nie występują tu natomiast użytki ekologiczne.

5.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r. przyjęty został „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2016 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2028”. W WPGO-2022 określone zostały najważniejsze elementy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w tym: podział województwa na regiony gospodarki odpadami, wskazanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tych regionów, a także wskazanie potrzeb inwestycyjnych województwa.

W Planie gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczone zostały 4 regiony gospodarki odpadami: północny, wschodni, południowy i zachodni. Poniżej przedstawiono rycinę obrazującą podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami.

Rycina 11. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na regiony gospodarki odpadami

Źródło: Plan gospodarki odpadami województw kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028

Gmina Ciechocinek znalazła się w regionie 3 – południowym gospodarowania odpadami. Na terenie regionu wyznaczono trzy regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych – w Machnaczu, Służewie oraz Inowrocławiu. W ramach RIPOK w Służewie funkcjonuje instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów o mocach przerobowych 25 000 Mg/rok, instalacja biologicznego przetwarzania odpadów o mocy przerobowej 12 000 Mg/rok, która służyć może także do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów o wydajności 1 00 Mg/rok.

Masa odpadów odebranych i zebranych ogółem w regionie w 2016 roku wyniosła 118 157 Mg (w przeliczeniu na 1 mieszkańca to 0,263 Mg/1 mieszkańca regionu).

Odbiór odpadów komunalnych z terenu miasta prowadzą:

z nieruchomości zamieszkałych:

- Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „EKOCIECH” Sp. z o.o. w Ciechocinku

z nieruchomości niezamieszkałych:

- Komunalne Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „EKOCIECH” Spółka z o.o.
- Z.G.K. GRONEKO Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością

- PUP EKOSKŁAD Sp. z o.o., ul. Polna 87, 87-710 Służewo

Gmina Ciechocinek objęła zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają obowiązek zawierania umów indywidualnych z podmiotami świadczącymi usługi. W zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi odbierane są powstające w nieruchomości zamieszkałych następujące frakcje: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady wielomateriałowe (np. opakowania po mleku, sokach) oraz odpady ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, meble itp. zebrane w sposób selektywny.

Łączna masa odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w 2018 r. z terenu Miasta Ciechocinka wynosiła 5 731,84 Mg.

Jednym z głównych celów gospodarki odpadami jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2019 r. poz. 2010 t.j. ze zm.), gminy są obowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020 r.:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo.

Zgodnie z art. 3c ust. 1 ww. ustawy, gminy są obowiązane także ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

- do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Gmina Miejska Ciechocinek osiągnęła wyznaczone poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania. Poziom osiągnięty przez Gminę w 2018 roku wyniósł 0%, przy założeniu 40%. Taki poziom utrzymuje się od 2016 roku.

Tabela 45. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowiska [%]	75	50	50	50	45	45	40
Gmina Ciechocinek [%]	107,28	47,69	10,69	10,83	0	0	0

Źródło: Analiza Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Ciechocinek za rok 2018

Gmina Miejska Ciechocinek osiągnęła wyznaczone poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takie jak papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło. Poziom osiągnięty przez Gminę w 2018 roku wyniósł 41,14% Poziom recyklingu ww. tworzyw zwiększa się. Może to świadczyć o zwiększającej się świadomości ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami.

Tabela 46. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali i tworzyw sztucznych i szkła [%]	10	12	14	16	18	20	30
Gmina Ciechocinek [%]	18,86	26,38	56,46	49,70	42,06	64,72	41,14

Źródło: Analiza Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Ciechocinek za rok 2018

W roku 2018 w regionie poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wyniósł 100%. Poziomy zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 w sprawie recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2016 r., poz. 2167).

Tabela 47. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziomy osiągnięte przez Gminę Ciechocinek

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	30	36	38	40	42	45	50
Gmina Ciechocinek [%]	100	77,40	100	100	98,99	96,69	100

Źródło: Analiza Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Ciechocinek za rok 2018

W celu utrzymania lub zwiększania wskaźników odzysku i recyklingu zebranych odpadów niezbędne jest ciągłe sprawne zarządzanie i doskonalenie systemu zbierania odpadów, utrzymanie wysokiego odsetka mieszkańców objętych systemem, kontynuacja edukacji ekologicznej, egzekwowanie opłat. Przy spełnieniu tych warunków można spodziewać się, że udział odpadów selektywnie zbieranych i odzyskiwanych będzie sukcesywnie wzrastał w kolejnych latach.

Wyroby zawierające azbest

Na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek występują wyroby zawierające azbest. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 poz. 1923) wyroby te są uznawane za odpady niebezpieczne. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKzA) na lata 2009 – 2032 zakłada usunięcie i zutylizowanie azbestu z terenu całego kraju

do roku 2032. Główne cele POKA to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Na tej podstawie opracowywane są zadania na poziomach: centralnym, wojewódzkim i lokalnym. Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji Programu na szczeblu centralnym jest Minister Gospodarki, który powołuje Głównego Koordynatora i Radę Programową. Na szczeblu gminnym jedynym z najważniejszych działań podjętych przez samorząd gminny jest gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta gminy informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa za pośrednictwem portalu Baza Azbestowa.

Zgodnie z danymi wprowadzanymi przez gminę do Bazy Azbestowej, na jej terenie zostało zinwentaryzowanych 311 166 kg wyrobów zawierających azbest i tyle samo pozostało do unieszkodliwienia. Usuwanie wyrobów azbestowych możliwe jest dzięki opracowanemu „Programowi usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest dla Miasta Ciechocinka na lata 2013-2032”. Usuwanie wyrobów azbestowych realizowane jest przy pomocy środków własnych Gminy Miejskiej Ciechocinek oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

5.2.9. Walory środowiska przyrodniczego gminy i formy ochrony przyrody

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 r., poz. 55) elementami środowiska objętymi ochroną na podstawie w/w ustawy są następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszar Ciechocinka jest bardzo bogaty w walory przyrodnicze. Wśród form ochrony przyrody wyróżnić można:

- Obszar Natura 2000 – Ciechocinek

- Obszar Natura 2000 – Dolina Dolnej Wisły
- Obszar natura 2000 – Nieszawska Dolina Wisły
- Rezerwat Przyrody Ciechocinek
- Obszar Chronionego Krajobrazu Nizina Ciechocińska
- Pomnik przyrody

Obszar Natura 2000 – Ciechocinek – specjalny obszar o powierzchni około 13 ha ochrony siedlisk:

- błotnistych solniska z solirodkiem (*Salicornion ramosissimae*),
- śródlądowych słonych łąk, pastwisk i szuwarów (*Glauco-Puccinietalia* część - zbiorowiska śródlądowe)*
- niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*).

Sześćdziesiąt procent powierzchni ostoi pokryte jest przez siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (na terenie ostoi odnotowano występowanie trzech takich siedlisk, w tym bardzo dobrze zachowane śródlądowe błotniste solniska z solirodkiem). O szczególnej wartości przyrodniczej tego obszaru stanowi fakt, iż jest to jedyne w Polsce śródlądowe stanowisko soliroda zielonego oraz astra solnego, zasilane naturalną solanką. Solirody to rośliny z rodziny szarłatowatych. Podobnie jak aster solny to sukulenty, magazynujące wodę w swych tkankach. Jest tak dlatego, że zasolone środowisko, choćby było bogate w wodę, dla roślin jest środowiskiem suszy fizjologicznej i powoduje podobne przystosowania jak w przypadku skrajnie małej ilości wody w środowisku. Płaty soliroda tworzą błotniste solniska, obok których tworzą się na mikrowyniesieniach siedliska zwane słonymi łąkami ze świbką morską i mlecznikiem nadmorskim oraz fragmenty muraw z mannacją odstającą i muchotrzewem solniskowym. Siedliska te wpisane są na listę w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Towarzyszą im charakterystyczne dla tego typu siedlisk bezkręgowce.

W granicach ostoi (w północno-zachodniej części miasta Ciechocinek) znajduje się położony w kompleksie łąk nadwiślańskich i pól uprawnych, **rezerwat** florystyczny halofitów (roślin słonolubnych) „**Ciechocinek**” o powierzchni 1,88 ha, utworzony w 1963 r. Jest to jedyny słonoroślowy rezerwat przyrody w województwie kujawsko-pomorskim. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zespołu słonorośli, w skład którego wchodzi m.in. soliród zielny *Salicornia europaea*, muchotrzew solniskowy *Spergularia salina*, mlecznik nadmorski *Glaux maritima*. Jest to rezerwat częściowy, w którym jest możliwość prowadzenia zabiegów ochronnych (usuwanie gatunków konkurencyjnych, zapewnienie odpowiednich warunków hydrologicznych). Zasolenie spowodowane jest wodą używaną do zabiegów leczniczych (odprowadzana do Wisły) oraz przenikanie do gleb soli podczas eksploatacji łożysk.

Obszar Natura 2000 Dolin Dolnej Wisły – specjalny obszar ochrony ptaków o powierzchni 33 559 ha obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną. Dno doliny leży na wysokości od 1 do 50 m n.p.m. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z namuliskami, łąkami piaszczystymi i wysepkami, w

dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie. Brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Wody śródlądowe (stojące i płynące) zajmują 31% obszaru, siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 21%, a siedliska leśne 8%. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Mimo, że awifauna obszaru nie jest całkowicie poznana wiadomo, że gniazduje tu ok. 180 gatunków ptaków. Teren stanowi bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących (m.in. zimowisko bielika). Występują tu co najmniej 44 gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje gatunków takich jak: bielik, gęś, nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad, bielaczek. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje także derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok. 1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne wskazują na bardzo wysoką wartość przyrodniczą tego obszaru.

Obszar Natura 2000 – Nieszawska Dolina Wisły – obszar ochrony siedlisk o powierzchni 8 891,7 ha obejmuje odcinek Wisły na 22,5 km wraz z terenami zalewowymi między Nieszawą, a ujściem Drwęcy. Podłoże terasy zalewowej stanowią mady, przy czym w pobliżu koryta rzeki występują piaski i mady piaszczyste, a dalej od niego mady średnie i ciężkie. Przy średnim stanie wód teren zajmuje koryto rzeki z wynurzającymi się okresowo piaszczysto-mulistymi ławicami, które porasta efemeryczna roślinność (*Bidentetea tripartitii*, *Isoeto-Nanojuncetea*). Nieco wyniesione i okresowo zalewane są tereny nadbrzeżne z wyspami po części połączone ze stałym lądem przez groble poprzeczne (Kępa Dzikowska). Występują tu także ciągi starorzeczy - w nich i w spokojnych odcinkach rzeki rozwija się roślinność wodna, a na ich brzegach szuwały. Na omawianym terenie zanotowano obecność 10 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 12 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy (szczególnie bogata fauna ryb z minogiem rzeczny i introdukowanym łososiem atlantyckim) oraz 35 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Na tym terenie stwierdzono szereg chronionych gatunków roślin. Utrzymują się tu relikwowe stanowiska psammofitów. Na terenach zalewowych ale już poza wałem przeciwpowodziowym znajdują się najbogatsze w Polsce stanowiska halofitów w Ciechocinku wokół łąk i zasolonych cieków. Obszar ten jest miejscem gniazdowania wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem w Polsce i Europie środkowej gatunków ptaków, związanych z dolinami dużych nieuregulowanych rzek. Obecność wielu piaszczystych wysp i pływów w korycie powoduje, że teren ten stanowi ważne miejsce żerowania i odpoczynku dla ptaków migrujących. W okresie zimowym na obszarze tym odnotowano duże koncentracje w awifauny wodno-błotnej, dla której warunkiem przetrwania są duże niezamarzające odcinki rzeki. Obszar obejmuje część ekologicznego korytarza Wisły, który został zidentyfikowany jako teren priorytetowy dla ochrony w sieciach ECINET i IBA, ważnego dla migracji wielu gatunków. Jedyną dotychczasową formą ochrony przyrody na tym terenie są obszary chronionego krajobrazu.

Obszar chronionego krajobrazu „Nizina Ciechocińska” obejmuje cały obszar miasta w jego granicach administracyjnych. Obszar obejmuje część doliny Wisły między Włocławkiem, a Ciechocinkiem wraz z najbliższym otoczeniem. Został ustanowiony w celu zachowania unikalnych walorów mikroklimatycznych miasta Ciechocinek, ochrony nadwiślańskiego krajobrazu posiadającego

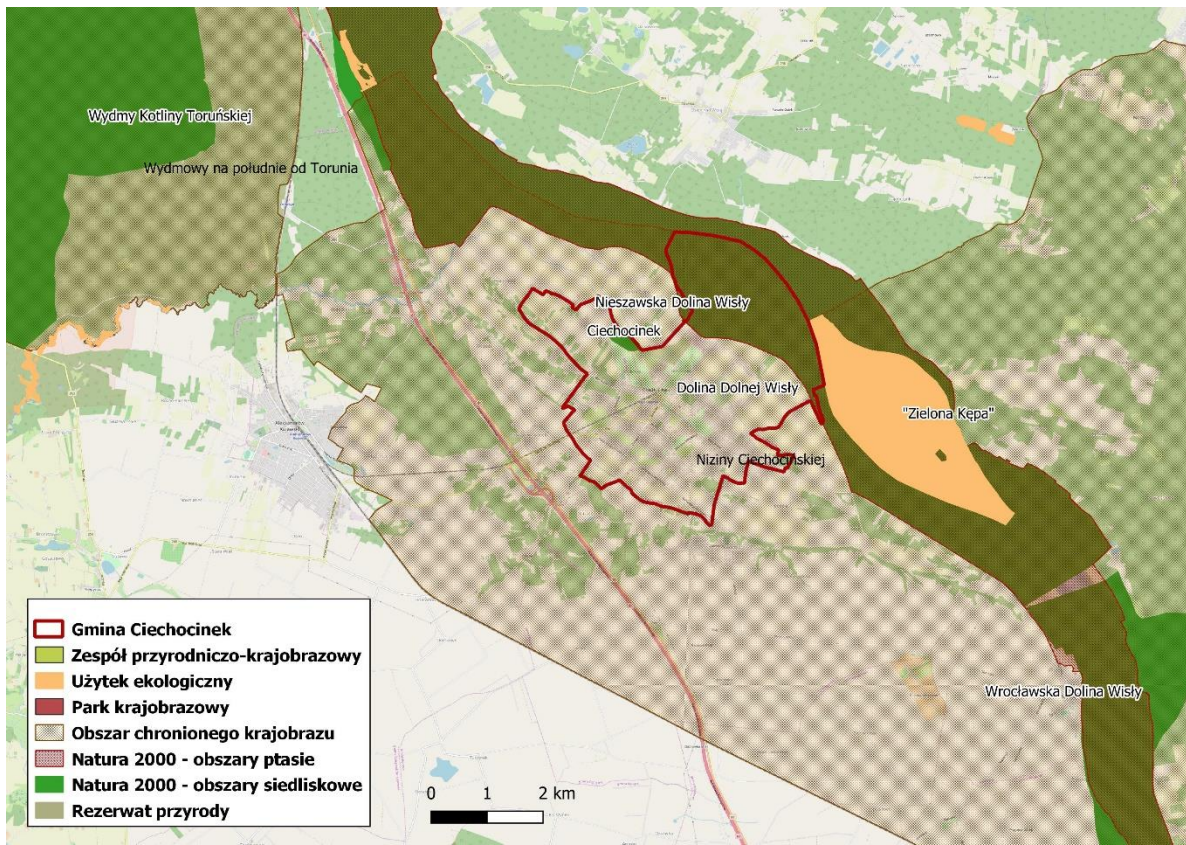
cechy zbliżone do naturalnych. Powierzchnia tego obszaru wynosi 38 206,85 ha. Obszar ten jest położony w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły.

Na terenie Niziny Ciechocińskiej obowiązują następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarcie wodnej lub rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Pomniki przyrody

Zgodnie z Zarządzeniem nr 59/88 Wojewody Włocławskiego z dnia 20 grudnia 1998 r. na terenie Ciechocinka ustanowiono pomnik przyrody. Jest nim dąb szypułkowy o wysokości około 23 m i obwodzie 4,10 m, położony w Parku Zdrojowym na działce o numerze ewidencyjnym 176/9.

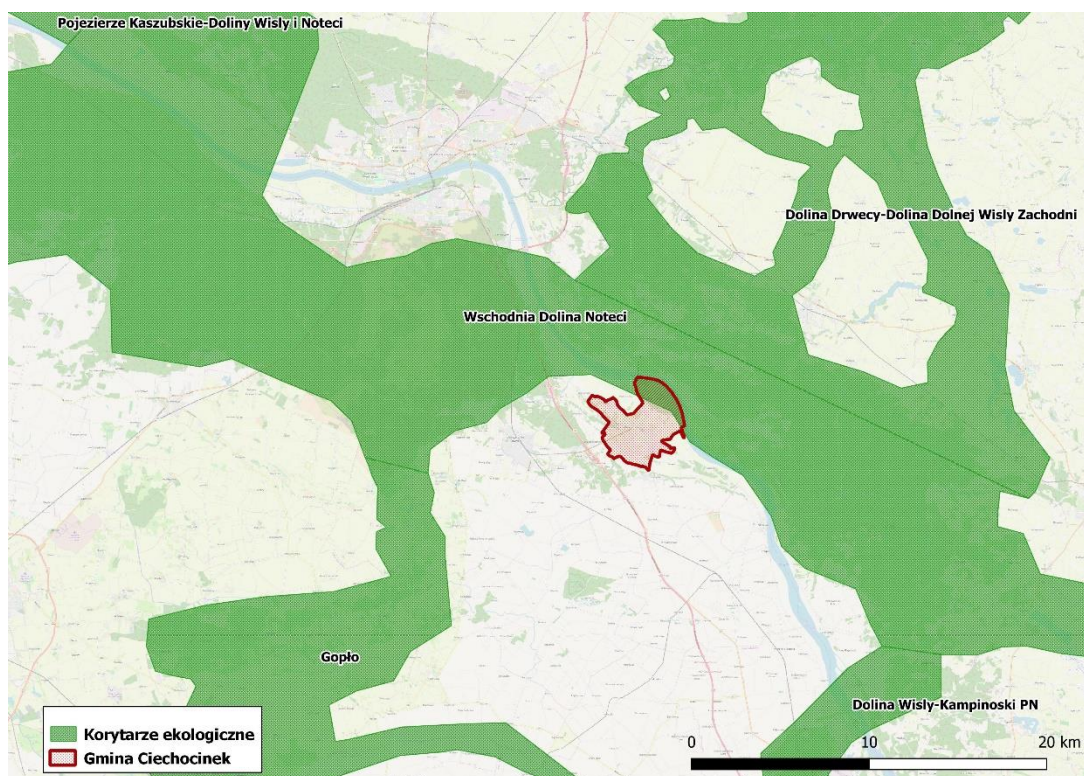

Rycina 12. Położenie Gminy Ciechocinek na tle form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne

Korytarze ekologiczne

Miasto Ciechocinek położone jest na obszarze korytarza ekologicznego Wschodnia Dolina Noteci. Korytarz obejmuje swoim położeniem dolinę Wisły, posiada znaczenie międzynarodowe – stanowi łącznik pomiędzy obszarami węzłowymi w środkowej części Polski, a Morzem Bałtyckim.

Rycina 13. Położenie Gminy Ciechocinek na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne

Zieleń urządzona

Gmina Miejska Ciechocinek jest bogata w obszary zieleni urządzonej. Do najważniejszych z nich należą:

- **Park Zdrojowy** - jest parkiem uzdrowiskowym o ogólnej powierzchni 19 ha. Jego granice wyznaczają ul. Solna, Traugutta i Kościuszki oraz dawna linia kolejowa. Park Zdrojowy powstał w połowie XIX wiek jako ogród zdrojowy. Dominującymi elementami architektury parku są: pijalnia wód mineralnych, fontanna „Jaś i Małgosia”, „Żabka”, Muszla Koncertowa, korty i kręgielnia. Szata roślinna parku jest zróżnicowana, starodrzew – klony, dęby, lipy i świerk, jak również gatunki introdukowane: miłorząb, tulipanowiec, drzewo korkowe.
- **Park Tężniowy** –rozpatrywany łącznie z tzw. „Parkiem Zdrowia” i „Parkiem Tysiąclecia” posiada łączną powierzchnię 39 ha. Znajduje się w północno-zachodniej części Ciechocinka. Granice jego wyznaczają ul. Sportowa, Tężniowa, Warzelniana i Staszica oraz tężnia nr III i wał wsteczny. Całość parku jest zróżnicowana pod względem funkcji i walorów krajobrazowo-przyrodniczych. Wykonany w stylu 2-połowy XIX w, w różnych okresach zagospodarowywany. Na północnym, trójkątnym zakończeniu Parku Tężniowego znajduje się między tężnią nr II i III tzw. Park Tysiąclecia, założony po ostatniej wojnie.
- **Park Tężniowy** - jest największym parkiem miasta, stanowi istotny składnik systemu urbanistycznego. Otaczając tężnie jest ważnym elementem kształtującym walory lecznicze uzdrowiska.
- **Park Sosnowy** – jest parkiem leśnym z przewagą starodrzewu sosny, zajmującym pow. 8 ha.

Znajduje się on we wschodniej części Ciechocinka . Granice jego wyznaczają ul. Wojska Polskiego, Leśna, Armii Krajowej- Nieszawska oraz tereny zurbanizowane od strony wschodniej.

Uzupełnieniem dużych skwerów zieleni są mniejsze tereny zieleni urządzonej, do których zalicz się:

- parter zielni przy łązienkach „Partery Hellwiga”, wzdłuż ul. Armii Krajowej,
- skwer przy fontannie „Grzybek”,
- skwer przy pomniku Traugutta ,
- skwer przy kościele,
- skwer przy Teatrze Letnim,
- ogrody sanatoryjne.

Lasy

Ciechocinek ma niewielki udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy – 4,8%, a występujące tu lasy to głównie bory. Wśród gatunków lasotwórczych dominuje sosna zwyczajna, której powierzchniowy udział wynosi 95%. Z pozostałych gatunków na uwagę zasługują brzoza brodawkowata i olcha czarna. W ostatnim dziesięcioleciu odnotowano jednak znaczący wzrost udziału takich gatunków jak dąb, buk i olcha a spadek udziału sosny i brzozy. Główne skupiska występują na północny zachód od Ciechocinka, w pobliżu Otłoczyna i Odolionu, w okolicy Kuczka oraz od strony południowo – zachodniej, gdzie dominują lasy liściaste.

Powierzchnia lasów ogółem na terenie gminy Ciechocinek wynosi 74,0 ha, z czego 72,0 ha stanowią grunty leśne prywatne, a jedynie 2,0 ha zajmuje powierzchnia lasów publicznych.

Tabela 48. Grunty leśne występujące na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek w roku 2018

Lesistość [%]	Powierzchnia lasów ogółem [ha]	Lasy publiczne ogółem [ha]	Grunty prywatne leśne [ha]
4,8	74,0	2,00	72,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.2.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 1936 ze zm.) definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, które powstały w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska bądź powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez poważną awarię przemysłową rozumie się awarię powstałą w zakładzie przemysłowym.

Podstawowym aktem prawnym w zakresie poważnych awarii jest ustawa Prawo ochrony środowiska, w której zawarte są przepisy ogólne, instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej, obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz zagadnienie współpracy międzynarodowej w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej o charakterze transgranicznym.

Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej wiąże się z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego i zdrowia ludzi. Zgodnie z art. 246 ustawy Prawo ochrony środowiska, w przypadku wystąpienia poważnej awarii Wojewoda, poprzez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje się Marszałka Województwa.

W celu przeciwdziałania poważnym awariom organy Inspekcji Ochrony Środowiska:

- prowadzą kontrole podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- prowadzą szkolenia dla organów administracji oraz podmiotów, o których mowa w pkt.1,
- badają przyczyny powstawania oraz sposoby likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- prowadzą rejestr zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- prowadzą rejestr poważnych awarii.

Ponadto organy Inspekcji Ochrony Środowiska współdziałają w akcji zwalczania poważnej awarii z Państwową Strażą Pożarną oraz sprawują nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej, działania bezpośrednie na prowadzących działalność, która może spowodować awarię. Istotną rolę w działaniach eliminujących zagrożenia odgrywają także gminne jednostki OSP. Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej a także na Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska. WIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez:

- kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii,
- badanie przyczyn wystąpienia awarii oraz sposobów likwidacji skutków awarii,
- prowadzenie szkoleń i instruktażu.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w od 2017 roku przeprowadzono 7 kontroli z wyjazdem w teren do podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy Ciechocinek. Pozytywnym aspektem jest brak awarii przemysłowych na terenie Ciechocinka w analizowanym okresie.

6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu

Z przeprowadzonej analizy stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek, dzięki którym określono główne problemy ochrony środowiska, z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu wyraźnie wskazuje, że w przypadku braku realizacji *Programu* opisany powyżej stan środowiska nie będzie ulegał poprawie.

Wszelkie działania zaproponowane do realizacji w ramach *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie całej gminy i tym samym będą pozytywnie wpływać na zdrowie mieszkańców.

W związku z rozwojem gospodarczym, infrastruktury i zabudowy na terenie gminy, odstąpienie od realizacji zapisów *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* uniemożliwi dotrzymanie obecnych standardów środowiska w perspektywie średnio- i długookresowej.

W przypadku braku realizacji zaproponowanych działań w ramach *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* negatywne skutki będą występować w odniesieniu do każdego z opisanych komponentów środowiska, a w szczególności odbije się to na jakości powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych oraz powierzchni ziemi. Negatywne skutki będą odczuwalne dla mieszkańców poprzez zwiększający się nadmierny hałas i niewłaściwą gospodarkę odpadami. Również bezpieczeństwo mieszkańców może być zagrożone w związku z brakiem przebudowy dróg o złym stanie nawierzchni. Wszystkie te negatywne skutki spowodują pogorszenie standardu życia oraz zdrowia mieszkańców gminy Ciechocinek.

Nie wdrożenie założeń *Aktualizacji Programu* spowoduje dalsze utrzymywanie się dotychczasowej jakości środowiska w gminie Ciechocinek, a nawet postępującą degradację. Wstrzymanie działań związanych z oczyszczaniem ścieków, rozbudową oświetlenia ulicznego, termomodernizacją, utrzymywaniem i pielęgnacją terenów zieleni, spowoduje negatywne skutki dla środowiska objawiające się postępującym zanieczyszczeniem gleb oraz wód powierzchniowych i gruntowych, spadkiem bioróżnorodności fauny i flory. Na skutek braku przeprowadzenia inwestycji w zakresie ochrony wód i powietrza wzrośnie poziom emisji zanieczyszczenia powietrza i wód. Pogorszą się tym samym warunki życia mieszkańców gminy i wzrośnie zagrożenie dla ich zdrowia.

W przypadku, gdy *Program Ochrony Środowiska* nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Utrudni to również realizację założonego celów określonych w POŚ.

Brak edukacji i stałego kształtowania świadomości ekologicznej sprawi, że powszechnie akceptowane staną się postawy nieprzyjazne ekologicznie, które przyczyniać się będą do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Brak realizacji założeń zapisanych w *Programie Ochrony Środowiska* doprowadzi do ogólnego pogarszania stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia, a także poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska zostały zidentyfikowane najistotniejsze problemy ochrony środowiska, w przypadku *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek*, problemy te zostały przedstawione w poniższej tabeli wraz z całym środowiskowym, który wynika z występowania danego problemu.

Tabela 49. Główne problemy i wyznaczone cele ochrony środowiska w Gminie Miejskiej Ciechocinek

Obszar interwencji	Stan obecny - problem	Cel
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Emisja zanieczyszczeń powstających w procesie spalania paliw w środkach transportu drogowego	I. Poprawa jakości powietrza na terenie gminy
	Indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące paliwo stałe, w tym głównie węgiel	
	Wzmożony ruch komunikacyjny szczególnie na w centrum miasta	
Zagrożenia hałasem	Rosnące natężenie ruchu samochodowego i brak zmian w wewnątrzmijskim układzie komunikacyjnym	II. Poprawa środowiska akustycznego w gminie
	Niedogodne rozwiązania układu komunikacyjnego (m.in. duże natężenie ruchu samochodowego w centrum miasta, niedobory ścieżek rowerowych i chodników)	
	Negatywne oddziaływanie akustyczne na mieszkańców mieszkających wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu	
Pola elektromagnetyczne	Wzrastająca liczba nadajników GSM/UMTS/LTE	III. Utrzymanie poziomu promieniowanie elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego
	Możliwość wystąpienia poważnej awarii	
Gospodarowanie wodami	Zły stan wód powierzchniowych	IV. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
	Słaba jakość rowów melioracyjnych	
Gospodarka wodno-ściekowa	Brak ujęcia wody w obrębie gminy	V. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa
	Brak stacji uzdatniania wody	
	Możliwość zanieczyszczenia wód w przypadku awarii w oczyszczalni lub wycieków ze zbiorników bezodpływowych	

Obszar interwencji	Stan obecny - problem	Cel
Zasoby geologiczne	Ryzyko wydobycia złóż kopalin bez ważnej koncesji	VI. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
	Ryzyko nieprzestrzegania warunków koncesji na wydobycie złóż	
Gleby	Zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego	VII. Zapewnienie prawidłowego użytkowania powierzchni ziemi
	Brak punktu pomiarowego monitoringu gleb w Gminie Miejskiej Ciechocinek	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Duża ilość wytwarzanych odpadów komunalnych zmieszanych w porównaniu do całkowitej liczby wytworzonych odpadów komunalnych	VIII. Racjonalna gospodarka odpadami
	Zaśmiecanie obszarów cennych przyrodniczo przez mieszkańców oraz turystów	
Zasoby przyrodnicze	Niski wskaźnik lesistości	IX. Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy
	Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska,	
	Podatność zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej na zanieczyszczenia środowiska	
Zagrożenia poważnymi awariami	Transport substancji niebezpiecznych	X. Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii
	Stan techniczny dróg	

Cele wyznaczone w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* mają przyczynić się do poprawy stanu środowiska w gminie, a co za tym idzie pozytywnie wpłynąć na obszary chronione w granicach gminy.

8. Identyfikacja i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

W trakcie realizacji zaplanowanych w Planie przedsięwzięć mogą wystąpić szczególne aspekty oddziaływania na środowisko. Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano wszystkie zaplanowane zadania zarówno inwestycyjne jak i pozainwestycyjne, które zostały przedstawione w harmonogramie. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją *Programu* może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań.

Próbie identyfikacji i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań poszczególnych zadań na środowisko dokonano w tabeli uwzględniając:

- pozytywne / negatywne lub brak oddziaływania, a poza nimi oceniono dodatkowo poszczególne priorytety oddziaływania:

- bezpośrednie / pośrednie,
- krótkoterminowe / średnioterminowe / długoterminowe,
- stałe / chwilowe,
- wtórne/ skumulowane.

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

1. Zwierzęta,	6. Powierzchnia ziemi,
2. Rośliny,	7. Krajobraz,
3. Ludzie,	8. Zasoby naturalne,
4. Powietrze i klimat,	9. Zabytki i dobra materialne, ,
5. Wody,	10. Formy ochrony przyrody.

Analizując zestawienie przedstawione w poniższej tabeli należy pamiętać, że dokonana ocena analizowanego Planu w dużej mierze ma charakter czysto teoretyczny – dlatego też przy opisach znaczących oddziaływań celowo używane jest określenie „prawdopodobnie”. W ocenie tej, nie wartościowano wielkości poszczególnych oddziaływań tylko analizowano możliwość ich wystąpienia.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w *Programie* przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z planowanych zadań inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Jako oddziaływanie negatywne należy rozumieć takie oddziaływanie, które prowadzi do ujemnych skutków, pomniejsza wartość środowiska i jego składników. Negatywne mogą być zarówno działania legalne jak i nielegalne, powodujące szkody w środowisku oraz te, które stwarzają zagrożenie dla środowiska. Oddziaływania pozytywne to takie, których realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przyznanie takiej oceny nie oznacza, że oddziaływania takie zawsze wystąpią oraz, że oddziaływanie pozytywne zawsze będzie miało większą, mniejszą lub taką samą wartość jak oddziaływanie negatywne.

W niniejszej analizie określono również wskaźnik 0 – jako brak zauważalnego oddziaływania. W rzeczywistości trudno jest znaleźć przypadek, gdy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Zawsze można określić powiązania, które będą wpływać negatywnie lub pozytywnie na dany komponent środowiska. Lecz w celu uproszczenia i przedstawienia braku zauważalnego oddziaływania zaplanowanego zadania na środowisko wprowadzono wskaźnik 0.

Objaśnienia

+	Oddziaływanie pozytywne
---	-------------------------

-	Oddziaływanie negatywne
+/-	Oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne
0	Brak zauważalnego oddziaływania

Tabela 50. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska w tym na formy ochrony przyrody i człowieka w podziale na pozytywne, negatywne oraz neutralne

Lp.	Rodzaj zadania	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty									
		Zwierzęta	Rośliny	Ludzie	Powietrze i klimat	Wody	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Formy ochrony przyrody
Ochrona klimatu i jakości powietrza											
1.	Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.	Budowa nawierzchni ulica Wojska Polskiego z odwodnieniem i oświetleniem	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+	0	0	0
3.	Budowa nawierzchni ulica Sowińskiego wraz z oświetleniem	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+	0	0	0
4.	Udzielenie dotacji do mikroinstalacji fotowoltaicznych	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	+/-	0	0	0
5.	Udzielenie dotacji na dofinansowanie wymiany pieców	0	0	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0
6.	Udzielenie dotacji do termomodernizacji budynków	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0
7.	Budowa oświetlenia ulica Nowej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0
8.	Budowa oświetlenia ulica Blacharskiej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0
9.	Budowa oświetlenia ulica Osiedlowej i Wierzbowej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0
10.	Budowa oświetlenia ulica Norwida, Konopnickiej	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0
11.	Budowa oświetlenia ulica Stawowej na odcinku od rowu w kierunku ulicy Bema	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0
12.	Budowa oświetlenia ulica Raczyńskich i św. Brata Alberta	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	0	0	0

Lp.	Rodzaj zadania	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty									
		Zwierzęta	Rośliny	Ludzie	Powietrze i klimat	Wody	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Formy ochrony przyrody
Zagrożenia hałasem											
13.	Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+	0	0	0
14.	Kampanie społeczne związane z ekologicznym transportem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Pola elektromagnetyczne											
15.	Pomiar natężenia pola elektromagnetycznego w gminie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gospodarowanie wodami											
16.	Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
17.	Monitoring stanu i jakości wód podziemnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
18.	Wykup stacji wodociągowej wraz ze zbiornikami retencyjnymi wody uzdatnionej przy ul. Wołoszewskiej od Toruńskich Wodociągów	0	0	+	0	+	+	0	0	0	0
Gospodarka wodno-ściekowa											
19.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na długość 1 400 mb	-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0
20.	Rozbudowa sieci wodociągowej na długość 300 mb	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+	0	0	0
Zasoby geologiczne											

Lp.	Rodzaj zadania	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty									
		Zwierzęta	Rośliny	Ludzie	Powietrze i klimat	Wody	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Formy ochrony przyrody
21.	Uwzględnianie ochrony złóż kopalin w opracowaniach planistycznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gleby											
22.	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
23.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów											
24.	Utrzymanie czystości w gminie	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
25.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
26.	Kontrola gospodarstw domowych w zakresie gospodarowania odpadami	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
27.	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	+/-	+/-	+	+	+	+/-	+	+/-	+	+

Lp.	Rodzaj zadania	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty									
		Zwierzęta	Rośliny	Ludzie	Powietrze i klimat	Wody	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Formy ochrony przyrody
=Zasoby przyrodnicze											
28.	Rewitalizacja obszarów parkowych i zieleni miejskiej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
29.	Udzielanie dotacji na zakup drzew	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
30.	Ochrona, pielęgnacja oraz utrzymanie terenów leśnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami											
31.	Utrzymanie jednostek OSP	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
32.	Przeciwdziałanie poważnym awariom	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
33.	Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne

Tabela 51. Oddziaływania zadań wyznaczonych w Aktualizacji Programu na komponenty środowiska przyrodniczego

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
1.	Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	Zadanie służyć będzie poprawie jakości powietrza oraz ochronie klimatu, nie będzie powodował negatywnego oddziaływania
2.	Budowa nawierzchni ulica Wojska Polskiego z odwodnieniem i oświetleniem	Podczas budowy dróg będą wykonywane prace powodujące emisję hałasu i zanieczyszczeń z maszyn budowlanych jednak będzie to znikoma i krótkotrwała emisja która ustanie wraz z zakończeniem prac. Aby ograniczyć uciążliwość dla ludzi prace powinny być prowadzone jedynie w porze dziennej. Zrealizowanie zadania zapewni bezpieczeństwo pieszym i zachęci mieszkańców do tej formy przemieszczania w obrębie miejscowości bez używania samochodów co wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz hałasu. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. W trakcie prac budowlanych można będzie zaobserwować krótkotrwały negatywny wpływ na krajobraz, jednak po ich ustaniu, zaobserwować będzie można pozytywne oddziaływanie, poprawi się spójność krajobrazu miejscowości. Budowy chodników ze względu na mały rozmiar inwestycji i lokalizacje w terenach zabudowanych nie będą oddziaływać na rośliny zwierzęta, wody, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. Inwestycje te nie wpłyną także na cele i przedmioty ochrony obszarów chronionych.
3.	Budowa nawierzchni ulica Sowińskiego wraz z oświetleniem	Zadanie to nie będzie oddziaływać bezpośrednio na żaden z analizowanych komponentów środowiska. W przypadku wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących z niskiej emisji poprawi jakość powietrza.
4.	Udzielenie dotacji do mikroinstalacji fotowoltaicznych	W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby, zabytki i dobra materialne, obszary Natura 2000 oraz pozostałe obszary chronione. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła na gazowe zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.
5.	Udzielenie dotacji na dofinansowanie wymiany pieców	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pośrednie, pozytywne długoterminowe oddziaływanie na rośliny, ludzi, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, obszary Natura 2000 oraz pozostałe obszary chronione. W przypadku niewłaściwego przeprowadzania prac termomodernizacyjnych i modernizacyjnych (niezgodnie z obowiązującym prawem) możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań na zwierzęta i ich bioróżnorodność. Dotyczy to głównie jerzyków, wróbli i nietoperzy, które znajdują schronienie i zakładają gniazda na fasadach budynków. Przeprowadzanie termomodernizacji i remontów bez uwzględnienia ewentualnej obecności tych zwierząt spowoduje ograniczenie ich siedlisk i miejsc zakładania gniazd. W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania, trzeba zaplanować prace tak, aby nie zagrażały życiu zwierząt. Przed podjęciem jakichkolwiek prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania w nich gatunków ptaków i nietoperzy. Obserwacje ornitologiczne powinny być przeprowadzone dwukrotnie – w drugiej połowie kwietnia i maja, natomiast chiropterologiczne trzykrotnie – w drugiej połowie czerwca, w sierpniu i w październiku. Wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze, dostosowując terminy prac, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze, a po remoncie powinien zapewnić, by użyteczność siedliska pozostała nieuszczerplona, np. tworząc odpowiednią liczbę alternatywnych miejsc
6.	Udzielenie dotacji do termomodernizacji budynków	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pośrednie, pozytywne długoterminowe oddziaływanie na rośliny, ludzi, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, obszary Natura 2000 oraz pozostałe obszary chronione. W przypadku niewłaściwego przeprowadzania prac termomodernizacyjnych i modernizacyjnych (niezgodnie z obowiązującym prawem) możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań na zwierzęta i ich bioróżnorodność. Dotyczy to głównie jerzyków, wróbli i nietoperzy, które znajdują schronienie i zakładają gniazda na fasadach budynków. Przeprowadzanie termomodernizacji i remontów bez uwzględnienia ewentualnej obecności tych zwierząt spowoduje ograniczenie ich siedlisk i miejsc zakładania gniazd. W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania, trzeba zaplanować prace tak, aby nie zagrażały życiu zwierząt. Przed podjęciem jakichkolwiek prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania w nich gatunków ptaków i nietoperzy. Obserwacje ornitologiczne powinny być przeprowadzone dwukrotnie – w drugiej połowie kwietnia i maja, natomiast chiropterologiczne trzykrotnie – w drugiej połowie czerwca, w sierpniu i w październiku. Wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze, dostosowując terminy prac, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze, a po remoncie powinien zapewnić, by użyteczność siedliska pozostała nieuszczerplona, np. tworząc odpowiednią liczbę alternatywnych miejsc

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
		<p>łęgowych. Liczba alternatywnych schronień powinna w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ewentualnej rekompensaty za szkody poniesione przez populacje tych gatunków w czasie remontu. Dobór skrzynek łęgowych oraz ich lokalizacja powinny być uzgodnione z ornitologiem i chiropterologiem. Jeżeli możliwe jest pozostawienie szczelin i otworów wykorzystywanych wcześniej przez zwierzęta, zaleca się taki zabieg. Jeśli po wykonaniu oceny technicznej uznano, że możliwe jest dalsze wykorzystywanie przez zwierzęta zajmowanych wcześniej szczelin, trzeba zagwarantować nietoperzom lub ptakom łatwy dostęp do nich, poprzez pozostawienie odpowiednio zabezpieczonego otworu w izolacji termicznej. Skrzynki łęgowe powinno rozpatrywać się osobno dla każdego z gatunków (przede wszystkim pod względem ich rozmiaru). Prac nie powinno wykonywać się w okresie łęgowym ptaków (np. w przypadku jerzyka w miesiącach maj – wrzesień) i rozrodczych nietoperzy. Jeśli docieplenie budynku ma się odbywać w okresie, gdy potencjalnie mogą się w nim znajdować ptasie gniazda z łęgami lub nietoperze, konieczne jest wcześniejsze zabezpieczenie wszystkich uprzednio zinwentaryzowanych miejsc, w których zwierzęta te mogłyby się ukryć i zostać zamurowane w trakcie prac. W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska, poprawie ulegną również walory krajobrazowe, w miejscach, gdzie budynki po przeprowadzonej termomodernizacji lub remoncie będą elementem krajobrazu.</p>
7.	Budowa oświetlenia ulica Nowej	<p>Wymiana oświetlenia ulicznego, będzie niosła za sobą oddziaływanie pozytywne ze względu na poprawę jakości powietrza, zmniejszenie zużycia paliw, również tych przeznaczonych do produkcji energii oraz zużycia energii na oświetlenie, co będzie powodowało pośrednie pozytywne długoterminowe oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby, zabytki i dobra materialne, obszary Natura 2000 oraz pozostałe obszary chronione. W trakcie wymiany lub budowy opraw oświetleniowych może dojść do krótkoterminowego negatywnego oddziaływanie na powierzchnię ziemi oraz roślinność. Może zostać naruszona struktura gleby, a także warstwa roślinności, jednak zmiany te są odwracalne. Mogą powstawać również odpady budowlane, należy więc pamiętać o prawidłowym gospodarowaniu nimi, zgodnie z ustawą o odpadach.</p>
8.	Budowa oświetlenia ulica Blacharskiej	
9.	Budowa oświetlenia ulica Osiedlowej i Wierzbowej	
10.	Budowa oświetlenia ulica Norwida, Konopnickiej	
11.	Budowa oświetlenia ulica Stawowej na odcinku od rowu w kierunku ulicy Bema	
12.	Budowa oświetlenia ulica Raczyńskich i św. Brata Alberta	
Zagrożenia hałasem		

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
13.	Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych	Podczas budowy ścieżek rowerowych będą wykonywane prace powodujące emisję hałasu i zanieczyszczeń z maszyn budowlanych jednak będzie to znikoma i krótkotrwała emisja która ustanie wraz z zakończeniem prac. Aby ograniczyć uciążliwość dla ludzi prace powinny być prowadzone jedynie w porze dziennej. Zrealizowanie zadania zapewni bezpieczeństwo pieszym i zachęci mieszkańców do tej formy przemieszczania w obrębie miejscowości bez używania samochodów co wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz hałasu. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. W trakcie prac budowlanych można będzie zaobserwować krótkotrwały negatywny wpływ na krajobraz, jednak po ich ustaniu, zaobserwować będzie można pozytywne oddziaływanie, poprawi się spójność krajobrazu miejscowości. Budowy chodników ze względu na mały rozmiar inwestycji i lokalizacje w terenach zabudowanych nie będą oddziaływać na rośliny zwierzęta, wody, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. Inwestycje te nie wpłyną także na cele i przedmioty ochrony obszarów chronionych.
14.	Kampanie społeczne związane z ekologicznym transportem	
<i>Pola elektromagnetyczne</i>		
15.	Pomiar natężenia pola elektromagnetycznego	Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko, nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miała pozytywny wpływ zarówno na obszary Natura 2000, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako bezpośrednie, długoterminowe oraz stałe, w przypadku oddziaływania na człowieka i przyrodę. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu.
<i>Gospodarowanie wodami</i>		
16.	Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych	
17.	Monitoring stanu i jakości wód podziemnych	
18.	Wykup stacji wodociągowej wraz ze zbiornikami retencyjnymi wody uzdatnionej przy ul. Wołoszewskiej od Toruńskich Wodociągów	Zadanie to przyczyni się pośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny, ludzi oraz krajobraz i zasoby naturalne. Będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe i pozytywne. Zadanie to nie spowoduje oddziaływań na powietrze i klimat oraz zabytki i dobra materialne, jak również obszary chronione. Wykup stacji wodociągowej pozwoli na zaspokojenie potrzeb społeczeństwa w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną.
<i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>		

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
19.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na długość 1 400 mb	Zadanie związane z budową i rozbudową sieci kanalizacyjnej będzie przedsięwzięciem mogącym w trakcie realizacji oddziaływać negatywnie na środowisko (powierzchnia ziemi, krajobraz, zwierzęta i rośliny), lecz po zakończonej inwestycji wpłynie pozytywnie na wspomniane komponenty środowiska. Podczas ewentualnych prac ziemnych wykonawca musi kierować się zasadą ostrożności, aby w jak najmniejszym stopniu negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natomiast po zaprzestaniu prac. Docelowo zadania te będą w sposób pozytywny oddziaływać na powierzchnię ziemi i krajobraz, ponieważ zmniejsza ilość zanieczyszczeń ciekłych będzie spływać do środowiska, i ograniczy się odpływ biogenów do środowiska, nie dopuszczając do zmian eutrofizacyjnych powierzchni ziemi, wód oraz krajobrazu, tym samym pozytywnie wpływając na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze i klimat oraz zasoby naturalne. Zadania te nie będą oddziaływać na zabytki oraz obszary chronione.
20.	Rozbudowa sieci wodociągowej na długość 300 mb	Zadanie związane z budową i rozbudową sieci wodociągowej będzie przedsięwzięciem mogącym w trakcie realizacji oddziaływać negatywnie na środowisko (powierzchnia ziemi, krajobraz, zwierzęta i rośliny), lecz po zakończonej inwestycji wpłynie pozytywnie na wspomniane komponenty środowiska. Podczas ewentualnych prac ziemnych wykonawca musi kierować się zasadą ostrożności aby w jak najmniejszym stopniu negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natomiast po zaprzestaniu prac. Docelowo zadania te będą w sposób pozytywny oddziaływać na powierzchnię ziemi i krajobraz, ponieważ zmniejsza ilość zanieczyszczeń ciekłych będzie spływać do środowiska, i ograniczy się odpływ biogenów do środowiska, nie dopuszczając do zmian eutrofizacyjnych powierzchni ziemi, wód oraz krajobrazu, tym samym pozytywnie wpływając na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze i klimat oraz zasoby naturalne. Zadania te nie będą oddziaływać na zabytki oraz obszary chronione.
Zasoby geologiczne		
21.	Uwzględnianie ochrony złóż kopalin w opracowaniach planistycznych	Działania administracyjne mające na celu ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadanie to zapewni nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobycie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobycia i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, tak samo jak na powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska.
Gleby		
22.	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwerozojną	Zadania te będą miały pozytywny wpływ na obszary chronione, zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Prawidłowo prowadzona gospodarka rolna będzie miała pozytywny, pośredni, długotrwały wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ ograniczenie stosowania nawozów, płodozmian oraz właściwa technika uprawy roli przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i gruntowych, oraz jakości gleb. Właściwa struktura gleby oraz sadzenie zielonych buforów roślinnych będzie pośrednio prowadziło do poprawy klimatu oraz jakości krajobrazu. Żywność wyprodukowana przez rolnictwo zgodne z zasadami

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
23.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia ludzi oraz zwierząt hodowlanych. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki i dobra materialne.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
24.	Utrzymanie czystości w gminie	Zadania te przyczynią się do przestrzegania właściwego postępowania z odpadami, a tym samym kierowania ich wyłącznie w miejsca do tego przeznaczone. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz obszarów chronionych, ograniczenie presji na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, ale długotrwałe i pośrednie. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki i dobra materialne.
25.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	
26.	Kontrola gospodarstw domowych w zakresie gospodarowania odpadami	
27.	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Zadania dotyczące usuwania wyrobów azbestowych są zadaniami mało skalowymi, które nie mogą zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Zadania te są ze sobą ściśle powiązane dlatego w niniejszej analizie ich oddziaływania rozpatrywane będzie jako całość. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadań z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na faunę i florę, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, jeżyki i wróble. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, wodę, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Ponadto prowadzenie działań z zakresu usuwania wyrobów azbestowych będzie miało również długotrwały, stały, bezpośredni pozytywny wpływ na krajobraz, zabytki i dobra materialne, zasoby naturalne, oraz obszary chronione. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu.
Zasoby przyrodnicze		
28.	Rewitalizacja obszarów parkowych i zieleni miejskiej	Zadania te służą zachowaniu obszarów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów. Zachowanie i pielęgnacja terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i

Lp.	Zadania zawarte w harmonogramie realizacji Aktualizacji POŚ na lata 2020-2026	Oddziaływanie
29.	Udzielanie dotacji na zakup drzew	regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie zabytków i dóbr materialnych. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób pośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne oraz ludzi. Natomiast bezpośredni wpływ będą miały te zadania na rośliny i zwierzęta, obszary chronione oraz zasoby naturalne.
30.	Ochrona, pielęgnacja oraz utrzymanie terenów leśnych	Ochrona, pielęgnacja oraz utrzymanie terenów leśnych będzie bezpośrednio pozytywnie oddziaływać na zasoby przyrodnicze, a pośrednio pozytywnie na większość pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego(wody powierzchniowe i podziemne, gleby, powietrze, zwierzęta) oraz ludzi.
Zagrożenia poważnymi awariami		
31.	Utrzymanie jednostek OSP	Analiza oddziaływania zadań realizujących cel „Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków” przeprowadzona zostanie wspólnie dla wszystkich tych zadań, ze względu na podobne oddziaływania. Zadania te będą w sposób pośredni, wtórny, długotrwały pozytywnie oddziaływać na obszary chronione przyrody, zwierzęta i rośliny, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne. Działania te prowadzą do zapobiegania powstania poważnej awarii, a tym samym przedostaniu się niebezpiecznych substancji do środowiska czy zdarzeń powodujących negatywne zmiany w środowisku (np. osuwiska, zapadliska). Zadania te przyniosą pozytywne skutki nie tylko pod względem bezpieczeństwa środowiskowego, ale poważne awarie mogą stanowić również zagrożenie dla istniejących budynków, dlatego zadania te umożliwią ich bezpieczną eksploatację, bez ryzyka wystąpienia niespodziewanych poważnych awarii.
32.	Przeciwdziałanie poważnym awariom	
33.	Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych	

Źródło: opracowanie własne

OPIS ODDZIAŁYWAŃ

Na podstawie zadań zaplanowanych w harmonogramie *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 roku*, poniżej przedstawiono oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Oddziaływanie na faunę i florę

Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych powinna przebiegać z uwzględnieniem występowania okolicznej szaty roślinnej oraz zwierząt. Negatywne oddziaływania w przypadku fauny i flory mogą wystąpić przy realizacji zadań dotyczących instalacji odnawialnych źródeł energii, termomodernizacji budynków, oraz modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

W przypadku niewłaściwego przeprowadzania prac termomodernizacyjnych i modernizacyjnych (niezgodnie z obowiązującym prawem) możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań na zwierzęta i ich bioróżnorodność. Dotyczy to głównie jerzyków, wróbli i nietoperzy, które znajdują schronienie i zakładają gniazda na fasadach budynków. Przeprowadzanie termomodernizacji i remontów bez uwzględnienia ewentualnej obecności tych zwierząt spowoduje ograniczenie ich siedlisk i miejsc zakładania gniazd. W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania, trzeba zaplanować prace tak, aby nie zagrażały życiu zwierząt. Przed podjęciem jakichkolwiek prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania w nich gatunków ptaków i nietoperzy. Obserwacje ornitologiczne powinny być przeprowadzone dwukrotnie – w drugiej połowie kwietnia i maja, natomiast chiropterologiczne trzykrotnie – w drugiej połowie czerwca, w sierpniu i w październiku. Wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze, dostosowując terminy prac, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze, a po remoncie powinien zapewnić, by użyteczność siedliska pozostała nieuszczerplona, np. tworząc odpowiednią liczbę alternatywnych miejsc lęgowych. Liczba alternatywnych schronień powinna w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ewentualnej rekompensaty za szkody poniesione przez populacje tych gatunków w czasie remontu. Dobór skrzynek lęgowych oraz ich lokalizacja powinny być uzgodnione z ornitologiem i chiropterologiem. Jeżeli możliwe jest pozostawienie szczelin i otworów wykorzystywanych wcześniej przez zwierzęta, zaleca się taki zabieg. Jeśli po wykonaniu oceny technicznej uznano, że możliwe jest dalsze wykorzystywanie przez zwierzęta zajmowanych wcześniej szczelin, trzeba zagwarantować nietoperzom lub ptakom łatwy dostęp do nich, poprzez pozostawienie odpowiednio zabezpieczonego otworu w izolacji termicznej. Skrzynki lęgowe powinno rozpatrywać się osobno dla każdego z gatunków (przede wszystkim pod względem ich rozmiaru). Prac nie powinno wykonywać się w okresie lęgowym ptaków (np. w przypadku jerzyka w miesiącach maj – wrzesień) i rozrodczych nietoperzy. Jeśli docieplenie budynku ma się odbywać w okresie, gdy potencjalnie mogą się w nim znajdować ptasie gniazda z lęgami lub nietoperze, konieczne jest wcześniejsze zabezpieczenie wszystkich uprzednio zinwentaryzowanych miejsc, w których zwierzęta te mogłyby się ukryć i zostać zamurowane w trakcie prac.

W celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk związanych ze śmiertelnością zwierząt w wyniku wzmożonego ruchu pojazdów (potrącenia) należy zaplanować infrastrukturę drogową „przyjaźnie” dla zwierząt. W przypadku drogi przebiegającej przez las należy ustawić znaki ostrzegawcze dla kierowców. Gdy zachodzi taka potrzeba – budowanie przejść dla zwierząt. Zagrożeniem dla zwierząt nie będą jedynie potrącenia, ale również hałas, który powoduje ich płoszenie oraz dezorientowanie. Należy przestrzegać norm dopuszczalnych poziomów hałasu w zasięgu oddziaływania dróg, a w przypadku braku jego minimalizacji – ustawiać ekrany akustyczne.

Oddziaływanie na ludzi

Wszystkie zaplanowane w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* zadania mają służyć poprawie życia mieszkańców Gminy Miejskiej Ciechocinek. Jedyne negatywne, aczkolwiek krótkotrwałe i odwracalne oddziaływania mogą występować na etapie realizacji przedsięwzięć związanych z budową, rozbudową i modernizacją oświetlenia ulicznego, rozbudową i modernizacją sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, usuwaniem wyrobów azbestowych oraz innych działań związanych z użyciem ciężkiego sprzętu emitującego hałas oraz dodatkowe zanieczyszczenia do powietrza.

Mieszkańcy na etapie realizacji zadań będą narażeni na emisję pyłów, spalin i hałasu, które będą się przemieszczać wraz z kierunkiem robót. Emisje nie będą bardzo uciążliwe i będą ustępować po zakończeniu prac.

Oprócz problemu zanieczyszczeń pojawiają się również kwestie bezpieczeństwa. Prace budowlane związane z budową kanalizacji i wodociągów czy rozbudową infrastruktury drogowej, mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pojazdów oraz ruchu pieszego. W związku z podejmowanymi działaniami sugeruje się poinformowanie społeczeństwa o planowanych pracach z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym wraz ze wskazaniem terminu zakończenia realizacji inwestycji. Pozwoli to mieszkańcom przygotować się na ewentualne uciążliwości i zwiększy ich ostrożność. Ponadto, prace najbardziej uciążliwe nie powinny odbywać się we wczesnych godzinach porannych, wieczornych oraz nocnych, by nadmiernie nie ingerować w życie mieszkańców.

Chwilowe negatywne oddziaływanie nie będzie jednak na tyle uciążliwe, a w dłuższej perspektywie przyczyni się do poprawy życia ludności poprzez poprawę komponentów środowiska przyrodniczego.

Oddziaływanie na powietrze i klimat

Realizacja zadań zaplanowanych w *Aktualizacji Programu* będzie oddziaływać pozytywnie na jakość powietrza oraz mikroklimat gminy. Zadania te mają służyć długotrwałej poprawie stanu środowiska przyrodniczego poprzez poprawę jakości powietrza atmosferycznego, zwiększyć chłonność energetyczną budynków (zmniejszyć zapotrzebowanie na energię), zmniejszyć presję transportu na środowisko oraz zwiększyć świadomość mieszkańców z zakresu niskiej emisji, stosowania odnawialnych źródeł energii oraz mniej energetycznych paliw. Wszystkie te działania wpłyną pozytywnie na mikroklimat gminy, głównie z powodu znacznie mniejszej emisji dwutlenku węgla oraz szkodliwych pyłów do powietrza. Co prawda realizacja tych zadań na początkowym etapie

może powodować chwilowe negatywne oddziaływanie w postaci emisji gazów i pyłów podczas prowadzenia prac budowlanych i modernizacyjnych.

W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe, jednak odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Należy zaznaczyć, iż po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, a także na klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą wykazywać większą efektywność energetyczną, a w związku z tym będą mniej emisyjne do środowiska.

W przypadku wymiany źródeł ciepła negatywne oddziaływania mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji przedsięwzięć dotyczących wymiany źródeł ciepła lub modernizacji systemów grzewczych. Będą to oddziaływania chwilowe, krótkoterminowe na powierzchnię ziemi, spowodowane przez prace budowlane. W trakcie prowadzenia prac mogą pojawiać się odpady wielkogabarytowe pochodzące z remontów, które mogą być chwilowo magazynowane na powierzchni ziemi. Po zakończeniu prac budowlanych widoczne będzie jednak długotrwałe pozytywne oddziaływanie. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw i eksploatacja zasobów naturalnych. W przypadku wymiany kotłów nie będzie obserwowane oddziaływanie na krajobraz, gdyż zadanie to realizowane będzie wewnątrz budynków.

Budowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy może przyczynić się do wzmożonego ruchu pojazdów, a co za tym idzie – wzrost zanieczyszczenia powietrza substancjami pochodzącymi z silników pojazdów. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na jakość powietrza należy prowadzić okresowe kontrole stężenia pyłu w powietrzu oraz przestrzegać dopuszczalnych norm w tym zakresie.

Do zadań pozytywnie wpływających na stan i jakość powietrza atmosferycznego należą również działania związane z odnawialnymi źródłami energii. Na etapie realizacji przedsięwzięć mogą wystąpić jednak krótkotrwałe negatywne oddziaływania zarówno na powietrze jak i inne komponenty środowiska, lecz będą one odwracalne i w dłuższej perspektywie czasowej przyczynią się do poprawy wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego oraz ludzi.

Aby zapobiegać zmianom klimatu na szczeblu lokalnym należy nie tylko zadbać o czyste powietrze, ale i przygotować kompleksowe programy adaptowania się do nowych warunków klimatycznych. Odpowiednie dostosowanie się do tych zmian wymaga uwzględnienia zaleceń zawartych w opracowaniu „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020). *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* analizuje szczegółowo te zagadnienia. Za sektory narażone na oddziaływanie zmian klimatycznych uznano: gospodarkę wodną, rolnictwo, leśnictwo, energetykę, zdrowie, mieszkalnictwo, gospodarkę przestrzenną, turystykę i rekreację oraz różnorodność przyrodniczą.

Wzrastające temperatury powodują eutrofizację wód a co za tym idzie pogorszenie ich stanu. Mogą być również przyczyną ulewnych deszczy, podczas których następuje wzmożony spływ zanieczyszczonych biogenami wód z terenów zurbanizowanych bezpośrednio do rzek. W celu adaptacji do zmian klimatu w sektorze gospodarka wodna, należy zwiększyć jej odporność poprzez: ochronę społeczeństwa przed powodzią, zapewnienie pełnego zaopatrzenia w wodę oraz ochronę ekosystemów i różnorodności przyrodniczej. Aby w pełni zminimalizować nadmiary oraz niedobory wody powinno się stale modernizować urządzenia wodne oraz sieć wodociągową i kanalizacyjną, ograniczać pobory wody na cele przemysłowe i rolnictwo, prowadzić ciągły monitoring stanu wód w rzekach gminy oraz stan ich zanieczyszczenia, a także zapobiegać przedostawaniu się do nich biogenów. Bardzo ważnym aspektem jest również konieczność zwiększania retencji wodnej oraz opracowanie skutecznego systemu wczesnego ostrzegania ludności i przemysłu przed zjawiskami ekstremalnymi.

Obecnie obserwuje się wzrost efektywności rolnictwa, jednak te zmiany mogą zostać zahamowane przez niekorzystne zjawiska pogodowe oraz globalne zmiany klimatyczne. Wydłużony okres wegetacji oraz cieplejsze temperatury będą powodować zwiększenie populacji chwastów oraz szkodników. Wysokie temperatury oraz bezdeszczowe okresy mogą być z kolei przyczyną występowania suszy, która powoduje niszczenie upraw, zwiększanie mineralizacji materii organicznej oraz zmniejszenie możliwości magazynowania wody w przypowierzchniowej warstwie gleby. Równocześnie długie okresy suszy przerywane mogą być nawalnymi deszczami, które przyczyniać się będą z kolei do wymywania powierzchniowej warstwy gleby oraz do nadmiaru jej nawodnienia. Aby dostosowywać się do zmian klimatu w tej dziedzinie należy przede wszystkim uświadamiać rolników o skali problemu. Ważnym jest monitorowanie na bieżąco stanu suszy oraz dostosowanie terminów zabiegów agrotechnicznych do panujących warunków pogodowych, a także rozwój nowych sposobów radzenia sobie ze szkodnikami.

Wzrost temperatury związany ze zmianami klimatu może wpłynąć także na różnorodność biologiczną na terenie gminy. Istnieje zagrożenie utraty cennych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt z jej terenu. Narażone będą m.in. obszary leśne, szczególnie te chronione. Częste susze powodować będą zahamowanie wzrostu drzew, a także zwiększanie ryzyka pożarów. Tak samo jak w przypadku rolnictwa, rośliny narażone będą na masowe inwazje szkodników. Nawalne deszcze oraz towarzyszące im silne wiatry mogą powodować erozję gleby oraz straty w drzewostanach. Należy więc prowadzić kontrole i monitoring różnorodności biologicznej, szczególnie na obszarach chronionych. Pozwoli to na podejmowanie w razie konieczności działań z zakresu ochrony czynnej w celu przeciwdziałania rozprzestrzeniania się obcych gatunków inwazyjnych i zachowania wysokiej różnorodności biologicznej.

Zmiany klimatu mogą również wywierać istotny wpływ na zdrowie człowieka. Okresy, gdy dni upalne trwają przez co najmniej kilka dni, stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi. Podczas trwania upałów zaleca się pozostawanie w budynkach, zwłaszcza w godzinach największego nasłonecznienia. W celu adaptacji należy rozbudowywać systemy klimatyzacyjne w budynkach użyteczności publicznej oraz prywatnych obiektach usługowych i mieszkaniach.

Zmiany klimatyczne mają również wpływ na infrastrukturę techniczną. Wysokie temperatury, jak i znaczne ich spadki, niszczą nawierzchnie dróg, tory kolejowe oraz linie energetyczne. Aby zapobiegać tym zmianom, należy stale modernizować urządzenia techniczne.

Z racji tego, że zmiany klimatu mogą wywoływać znaczne szkody w środowisku przyrodniczym oraz mogą negatywnie wpływać na życie człowieka, należy podjąć kroki w celu adaptacji do tych zmian, ale przede wszystkim należy jak najbardziej ograniczyć zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, które powodują zmiany w klimacie. Należy również monitorować poszczególne elementy środowiska w celu kontroli zmian. Do wykonania tego celu ma służyć realizacja zadań, które wyznacza *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek*.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W ramach *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* przewiduje się, że większość zaplanowanych zadań nie będzie w sposób negatywny bezpośredni, długoterminowy lub krótkoterminowy oddziaływać na środowisko wodne. W *Programie* zostały natomiast określone działania, których oddziaływanie jest pozytywne, ale również może być negatywne (przede wszystkim w przypadku etapu realizacji inwestycji). W zależności od charakteru prac, zadania mogą wpływać negatywnie w sposób krótkotrwały na faunę i florę wodną oraz warunki hydromorfologiczne. Pozytywnie wpłyną przede wszystkim na stan i jakość wód, a co z tym związane na jakość życia mieszkańców. Działania kompensacyjne będą indywidualnie ustalane przy danych inwestycjach.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi występować będzie w przypadku realizacji przedsięwzięć dotyczących budowy oświetlenia ulicznego, chodników, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Należy zaznaczyć jednak, że są to zadania służące poprawie stanu środowiska na terenie gminy oraz poprawie życia ludności. Pozostałe wyznaczone w *Aktualizacji Programie* działania będą wpływać pozytywnie na powierzchnię ziemi lub nie będą generować żadnego oddziaływania.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Większość zaplanowanych w *Aktualizacji Programu* działań będzie pośrednio pozytywnie wpływać na zasoby naturalne Gminy Miejskiej Ciechocinek lub będą oddziaływać na zasoby naturalne w skali regionalnej.

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Większość zaplanowanych w *Aktualizacji Programu* działań będzie pośrednio pozytywnie wpływać na zabytki i dobra zlokalizowane na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek (np. poprzez poprawę jakości powietrza) lub nie będą generować żadnego oddziaływania.

Oddziaływanie na krajobraz

Europejska Konwencja Krajobrazowa definiuje krajobraz jako fragment powierzchni ziemi postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i antropogenicznych (art.1). Definicja ta odzwierciedla pogląd, że krajobraz stanowi

całość, której składowe przyrodnicze i kulturowe należy ujmować i rozpatrywać łącznie. Ustalenia Konwencji opierają się na założeniu, że krajobraz pełni ważną ogólnospołeczną rolę w wielu dziedzinach: kulturze, ochronie przyrody i sprawach socjalnych oraz stanowi zasób sprzyjający działalności gospodarczej i umożliwiający poprawę warunków życia. Krajobraz jest również podstawą dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, umacniającym tożsamość jednostek i społeczności lokalnych.

Na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek można zaobserwować głównie krajobraz kulturowy (znajdujący się pod wpływem intensywnej działalności człowieka). Krajobraz naturalny występuje na zwartych kompleksach zieleni urządzonej oraz na nieużytkach czy obszarach chronionych, gdzie wpływ człowieka na jego kształtowanie nie jest znaczący.

Działania zawarte w harmonogramie *Aktualizacji Programu*, realizowane na terenie Gminy Miejskiej Ciechocinek będą miały zarówno negatywny jak i pozytywny wpływ na krajobraz. Negatywne oddziaływanie występować będzie w przypadku budowy oświetlenia ulicznego, ścieżek rowerowych, budowy wodociągów, kanalizacji sanitarnej. Będzie to jednak w większości wpływ chwilowy, krótkoterminowy, który ustanie po zrealizowaniu zadania. Wpływ pozytywny to ograniczenie emisji CO₂, pyłów, a tym samym niezaburzanie procesów krajobrazotwórczych, które obecnie mają miejsce oraz poprawa długookresowych walorów krajobrazowych.

Oddziaływanie na ochronę przyrody

Większość zadań zaplanowanych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* dla Gminy Miejskiej Ciechocinek nie będzie wpływać negatywnie na obszary chronione, ponieważ zadania będą realizowane albo poza tymi terenami, albo tak, aby nie spowodowały zagrożenia dla tych obszarów wynikających z realizacji zadań. Działania ujęte w harmonogramie *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* będą prowadziły do poprawy stanu środowiska, a co z tym związane pośrednio również część tych zadań wpłynie pozytywnie na obszary chronione, stanowiące element spójnego systemu środowiska.

Zadania, wyznaczone w Programie ochrony środowiska nie wpłyną negatywnie na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie gminy Ciechocinek oraz nie zakłócą zdefiniowanych działań ochronnych w miejscach występowania przedmiotów ochrony.

Działania mające na celu minimalizowanie skutków fragmentacji środowiska, powinny opierać się na ochronie istniejących lub tworzeniu nowych korytarzy ekologicznych. Podczas realizacji inwestycji na terenie chronionym, konieczne jest ścisłe przestrzeganie przepisów regulujących działania na obszarach objętych ochroną. W celu ograniczenia fragmentacji środowiska należałoby wybudować przejścia dla zwierząt. W szczególności w miejscach gdzie główne korytarze migracyjne „krzyżują się” z inwestycjami drogowymi.

Do zadań możliwie najbardziej oddziałujących na środowisko możemy zaliczyć:

- Termomodernizacje i modernizacje budynków,
- Modernizacje, przebudowy, rozbudowy i budowy dróg, chodników i ścieżek rowerowych,
- Budowa i montaż alternatywnych źródeł energii,

- Modernizacja i budowa sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, stacji uzdatniania wód oraz oczyszczalni ścieków,
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Przewiduje się, że oddziaływanie tych zadań będzie krótkotrwałe i nie wpłynie znacząco i długoterminowo na stan środowiska przyrodniczego. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż w aspekcie długoterminowym realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości środowiska, jakości życia mieszkańców powiatu oraz ich bezpieczeństwa.

9. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście trans-granicznym, sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr 96, poz. 1110). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Ze względu na położenie Gminy Miejskiej Ciechocinek z dala od granic Polski nie istnieje praktycznie możliwe oddziaływanie transgraniczne na stan środowiska w gminie.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek* jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów prawa. W szczególności należy zadbać o:

- zapewnienie prawidłowego przebiegu procedury oceny oddziaływania na środowisko jeśli na etapie realizacji działania, wynikającego z Planu, będzie konieczna do przeprowadzenia – w proces ten powinni być zaangażowani przedstawiciele administracji samorządowej, służby ochrony przyrody, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne, środowisko naukowe, organizacje społeczne oraz mieszkańcy,
- ścisłą współpracę z instytucjami dysponującymi danymi na temat stanu środowiska (m.in. WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny),
- nadzór i kontrola nad prawidłową realizacją Planu oraz stały monitoring stanu środowiska i na podstawie otrzymanych danych podejmowanie adekwatnych działań,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych oraz w przepisach,
- prowadzenie działań edukacyjnych dla społeczeństwa oraz zapewnienie mieszkańcom łatwego dostępu do informacji o stanie środowiska i jego ochronie,
- zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wykorzystanie zasobów przestrzeni.

Potencjalne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić przy realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze, występowanie chronionych gatunków zwierząt roślin i grzybów, a także występowanie zabytków,
- odpowiednio staranne przygotowanie projektu, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie siedlisk szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz terenów zabudowanych,
- wybór odpowiedniego terminu realizacji prac i dostosowanie ich do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych ptaków (zwłaszcza w przypadku termomodernizacji), itp.,
- stosowanie w miarę możliwości najlepszych dostępnych technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych uwzględniających ochronę środowiska,
- maskowanie elementów dyszharmonijnych dla krajobrazu,
- ograniczenie do minimum wycinki drzew i krzewów podczas prac budowlanych, szczególnie modernizacji dróg i innych inwestycji liniowych oraz wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń drzew i krzewów które będą ograniczać emisję hałasu i zanieczyszczeń w trakcie trwania eksploatacji dróg.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie negatywnego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje ryzyko nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie wcześniej działań kompensacyjnych. Działania te powinny przede wszystkim obejmować odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych korytarzy ekologicznych i tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r. przewiduje realizację zadań, które w większości przyczynią się do poprawienia stanu środowiska na terenie Gminy Ciechocinek a tym samym pozytywnie wpłyną na zdrowie ludzi i poprawią standard życia mieszkańców. Zaproponowane w Programie cele są spójne z innymi dokumentami strategicznymi szczebla wyższego, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Kraju oraz z dokumentami przyjętymi na szczeblu regionalnym i

lokalnym. W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia.

Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Jako warianty alternatywne dla zaplanowanych przedsięwzięć można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmienia. Konsekwencje związane z brakiem realizacji *Programu* mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

Trudności jakie mogą być związane z realizacją niektórych zadań określonych w *Programie* to przede wszystkim wysokie koszty realizacji poszczególnych zadań oraz trudności w pozyskaniu odpowiednich środków na ten cel, niedotrzymanie ustalonych terminów realizacji zadań, możliwość wystąpienia konfliktów społecznych oraz trudności w pozyskaniu terenów pod poszczególne inwestycje.

Główną trudnością napotkaną przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy* był stopień ogólności zapisów analizowanego *Programu*. Nie znając zakresu i lokalizacji koniecznych do wykonania w ramach konkretnych działań inwestycji, nie można dokonać konkretnej i szczegółowej oceny oddziaływania.

W związku z powyższym wszelkie analizy oddziaływań mają charakter bardzo ogólny i opierają się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań. Dlatego też należy zakładać, że wszelkie sformułowane wnioski odnośnie możliwości wystąpienia możliwego negatywnego oddziaływania, powinny być zweryfikowane na etapie wykonywania szczegółowych analiz np. na etapie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowych.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza Oddziaływania na Środowisko *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy na 2026 r.* została opracowana zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze gminy. Zakres Prognozy jest zgodny z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.).

Głównym celem *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* jest efektywne zarządzanie ochroną środowiska zgodnie z polityką ochrony środowiska. Jest to dokument strategiczny, określający cele główne i szczegółowe oraz zadania służące poprawie jakości powietrza na terenie gminy.

„*Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 roku*” zawiera charakterystykę gminy wraz z opisem uwarunkowań fizyczno-geograficznych oraz społeczno-gospodarczych. Dokonano także oceny stanu środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem obszarów przyszłej interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Przedstawiono również wpływ obecnego stanu środowiska na życie gospodarcze i społeczne oraz na decyzje polityczne, a także prognozę stanu środowiska na lata obowiązywania *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska*. Dla każdego obszaru interwencji przeprowadzono analizę SWOT, na podstawie której określono najważniejsze problemy gminy.

Następnie poprzez analizę stanu środowiska określono cele, kierunki interwencji i zadania wynikające ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Cele i kierunki interwencji wyznaczono w oparciu o cele zawarte w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej, kraju i województwa oraz planów i programów na szczeblu powiatowym. Do każdego celu przypisano liczbowe przedstawienie stanu lub tendencji, które określa w sposób mierzalny wpływ podejmowanych działań na środowisko. Wskaźniki sformułowano w taki sposób, aby umożliwiły określenie postępu realizacji zadań.

Przedstawiono również system realizacji *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* oraz spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Opracowano także system monitoringu, który umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów *Programu*.

„*Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 roku*” umożliwi efektywne i sprawne wykorzystanie środków finansowych na działania w zakresie ochrony środowiska. Zadania te zapewnią poprawę

stanu środowiska w gminie Ciechocinek oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Struktura i zakres *Aktualizacji Programu* są zgodne z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” Ministerstwa Środowiska.

W *Prognozie* przeanalizowano metodą analityczno-syntetyczną oddziaływanie zaproponowanych w POŚ przedsięwzięć do na poszczególne komponenty środowiska:

- Zwierzęta,
- Rośliny,
- Ludzie,
- Powietrze i klimat,
- Wody,
- Powierzchnia ziemi,
- Krajobraz,
- Zasoby naturalne,
- Zabytki i dobra materialne,
- Formy ochrony przyrody.

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach *Aktualizacji Programu* konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. Monitoring i ewaluacja mogą objąć różne stadia i aspekty procesu planowania energetycznego.

Nie wprowadzenie działań wskazanych w *Aktualizacji Programu* wpłynie na pogorszenie się warunków życia mieszkańców wskutek pogorszenia jakości środowiska oraz braku poprawy infrastruktury drogowej oraz wodno – kanalizacyjnej.

W *Prognozie* zidentyfikowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne poszczególnych zadań wyznaczonych w *Programie*. Większość zidentyfikowanych negatywnych oddziaływań będzie chwilowa, odwracalna i ustanie po wykonaniu inwestycji. Wszystkie działania wyznaczone w Planie będą się kumulować i długotrwale pozytywnie oddziaływać na powietrze co się będzie przekładać pośrednio na jakość wód.

Największe oddziaływanie na środowisku będzie występować podczas realizacji zadań polegających na termomodernizacji budynków, budowie i modernizacji dróg oraz budowie instalacji odnawialnych źródeł energii, budowie wodociągów i kanalizacji. Prognoza wskazuje sposób w jaki powinny być wykonane poszczególne działania aby ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko min. odpowiednie zaprojektowanie inwestycji uwzględniające wymogi ochrony środowiska zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji, wybór odpowiedniego terminu prac dostosowanego min. okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, wegetacji roślin czy wybór odpowiedniej lokalizacji. W opracowaniu zaproponowano także działania kompensacyjne. Jednak na obecnym etapie nie

przewidziano zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją *Aktualizacji Programu*, które wymagałyby kompensacji.

Należy pamiętać, że *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* ma charakter strategiczny i część działań ma charakter ogólny i wskazuje jedynie kierunki działań przez co nie można w *Prognozie* precyzyjnie określić oddziaływań na środowisko i ich opis ma charakter bardzo ogólny i opiera się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań. Przed przystąpieniem do realizacji poszczególnych zadań, gdy będą znane dokładne parametry, skala i lokalizacja inwestycji należy określić negatywne oddziaływania oraz korzyści przeprowadzenia inwestycji na zasadzie zysków i strat i wtedy podjąć ostateczną decyzję o jej realizacji.

Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów prawa. W przypadku gdy całkowite uniknięcie negatywnego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje ryzyko nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie wcześniej działań kompensacyjnych.

Zaproponowane w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do 2026 r.* cele są spójne z innymi dokumentami strategicznymi szczebla wyższego, dokument ten ma charakter strategiczny i część działań ma charakter ogólny i wskazuje jedynie kierunki działań co powoduje że w chwili obecnej nie jest znana ich dokładna skala i lokalizacja części inwestycji przez co nie można precyzyjnie wskazać alternatywnych działań. W związku z powyższym wszelkie analizy oddziaływań zawarte w *Prognozie* mają charakter bardzo ogólny i opierają się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań.

13. Wykorzystane materiały

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r., o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2019 r. poz. 1295 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2020 r. poz. 310.),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 ze zm.),
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
- <http://mapy.geoportal.gov.pl>